

อนาคตอันแจ่มใส

แห่ง

ลูกของท่าน
(รักลูกให้ถูกทาง)

โดย

ภาณุ ปัญญานันตะ

พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ

พณโกศล ชุมเดชะรัตนยูล (แม่ ชื่น เดชะโกศล)

๖๔๙.๑
พ ๓๓๒๐๒
ณ เมรุวัดสุทธจินทรธรรมทาน

๑๗ มีนาคม ๒๕๑๑

หอสมุดแห่งชาติรัชมังคลาภิเษก
จันทบุรี

จนาคตอันแจ่มใส

แห่ง

ลูกของท่าน
(รักลูกให้ลูกทาง)

โดย

ภิกขุ ปัญญานันทะ

พระเทพวิสุทธิเมธี (เจ้าอาวาสวัด)

พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ
พันโท ขุนเดชะธัญญบาล (แม่จัน เดชะโกศล)

ณ เมรุวัดสุนทรธรรมทาน

๑๓ มีนาคม ๒๕๑๑

ตัวอักษรพิมพ์ดีด

จาก ๘๐.๖๖๖.๖๐๖ ๖๔๓๐๖

เลขห้อง จม

เลขหมู่ 644.1
พ 332 ๑๗

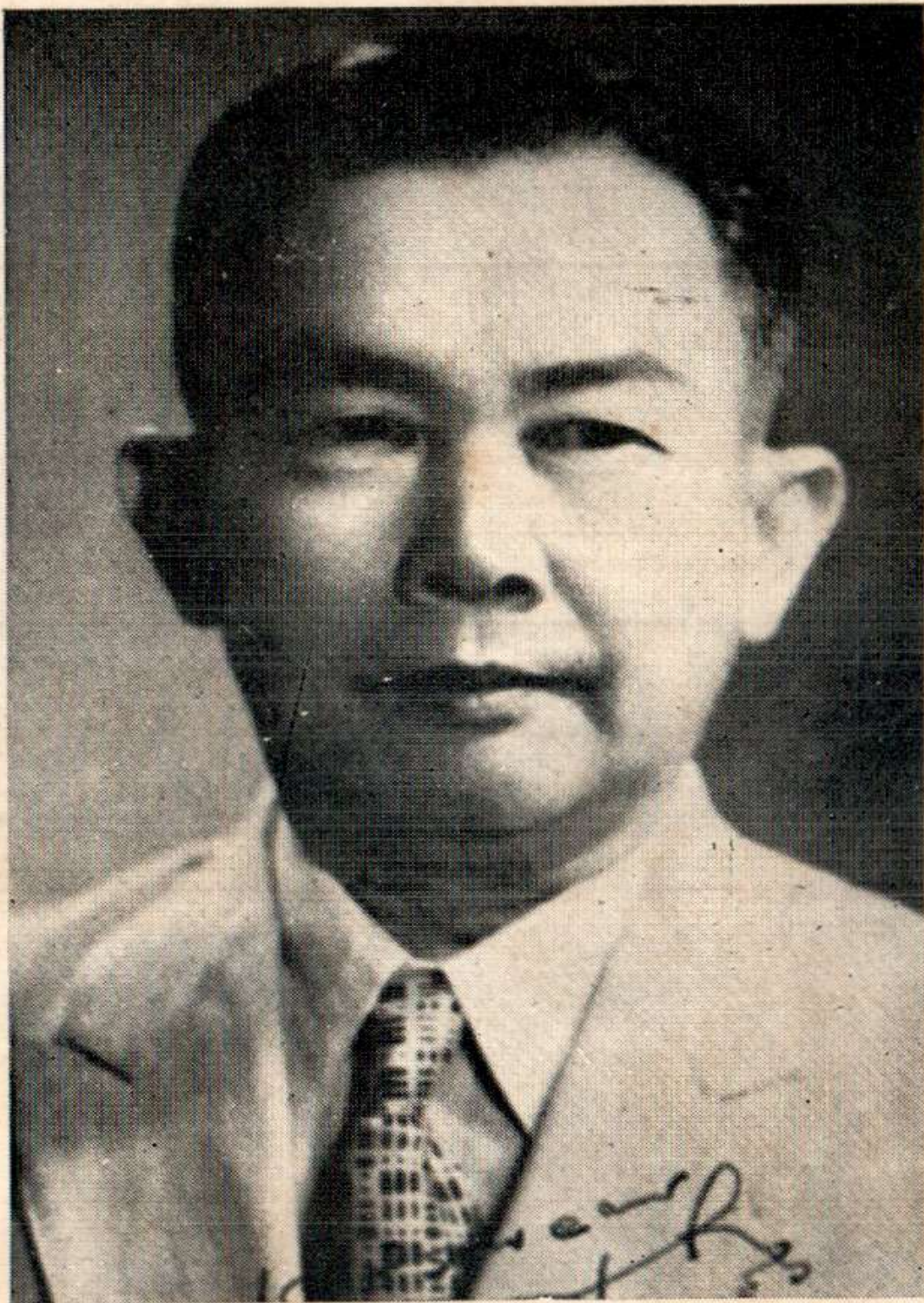
เลขทะเบียน ๑๖ ๓๒ น ๓๓/๓๕ จม

พิมพ์ที่โรงพิมพ์เจริญธรรม ๑๖๐ เสาชิงช้า พระนคร
นายรวล รุ่งเรืองธรรม ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา ๒๕๑๑

เจ้าภาพขอขอบพระคุณอย่างสูงต่อพระราชม-
ธรรมวิจารณ์ ท่านเจ้าอาวาสวัดสุนทรธรรมทานที่
กรุณาให้ความช่วยเหลือทั้งเป็นที่ปรึกษาของเจ้าภาพ
ตลอดมา และพระบุญญานันท์มุนีเจ้าอาวาสวัดชล
ประทานรังสฤษฎ์ที่ได้กรุณา อนุญาตให้พิมพ์ หนังสือ
เรื่อง “รกรุกให้ลูกทาง” เพื่อเป็นอนุสรณ์ในงาน
พระราชทานเพลิง

อนึ่ง นับแต่มรณกรรมของ พันโท ขุนเดช
รณยุทธ (แม้น เดชะโกศยะ) จนถึงวันพระราชทาน
เพลิง ได้มีท่านที่เคารพนับถือตลอดจนญาติมิตร
ได้กรุณาสละเวลามาร่วมบำเพ็ญกุศล นับเป็นเกียรติ
อย่างยิ่งแก่ผู้ล่วงลับไปแล้วและเจ้าภาพ จึงขอขอบ
พระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

นางน้อม เดชะโกศยะ บุตร—ธิดา เจ้าภาพ

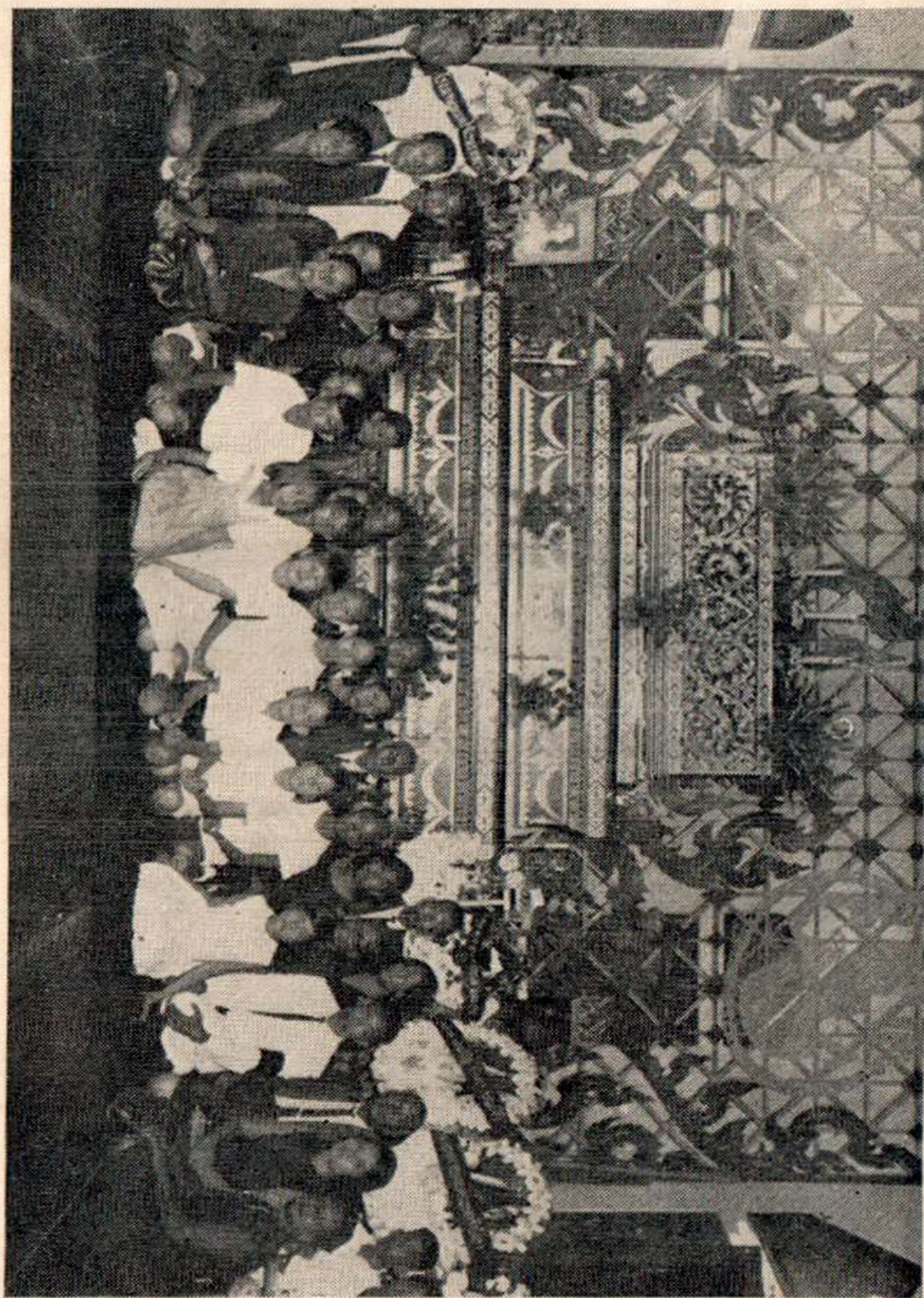
พันโท ขุนเดชธรณยุทธ (แม่ัน เดชะโกศยะ)

ช้าตะ ๒๔ ธันวาคม ๒๔๔๓

มรณะ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๑๐

๐๑๕๓ เมษายน ๒๕๑๐

ขบวนพิธีพราหมณ์ถวายพรแด่สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์

ประวัติ

พันโท แม่น เดชरणยุทธ เดชะโกศยะ

พันโทแม่น เดชरणยุทธ เดชะโกศยะ เป็น
บุตรคนที่ ๓ ของรองอำมาตย์เอกหลวงทิพรัตนสมบัติ
(แห่ง เดชะโกศยะ) นางส้มจิ้น เดชะโกศยะ เกิด
เมื่อวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๔๔๓ ตรงกับวันอาทิตย์
ขึ้น ๓ ค่ำ เดือนอ้าย ปีกุน บ้านหลังสถานีรถไฟสาย
ปากน้ำเดิม จังหวัดพระนคร มีพี่น้องร่วมสายโลหิต
๔ คน คือ

๑. นางโหมด วัชรเหม
๒. นาวาตรี หลวงสวัสดิ์เดชไพศาลย์ (สวัสดิ์
เดชะโกศยะ) ร.น.
๓. พันโทแม่น เดชरणยุทธ เดชะโกศยะ
๔. นายแช เดชะโกศยะ (อดีต ขุนประมาณ
บรรณสิทธิ์)

การศึกษา

เมื่อเยาว์ได้เข้าเรียนในโรงเรียนครูเหรียญ (นาง
 อภิรมย์สมบัติ เหรียญ ปกาศิต) แล้วมาศึกษาต่อที่โรง-
 เรียนวัดประทุมคงคา สอบไล่ได้ชั้นมัธยมปีที่ ๕ ใน ปีพ.ศ.
 ๒๔๕๗ เข้ารับการศึกษาวชิราวุธในโรงเรียนนายร้อย
 พระจุลจอมเกล้า เมื่อวันที่ ๓ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๕๕ สำเร็จ
 การศึกษา จบหลักสูตรโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า
 ไม่ปลาย พ.พ. ๒๔๖๔

การรับราชการ

(๑) (ตำแหน่ง)

- ๑ พฤษภาคม ๒๔๖๕ นักเรียนทำการนายร้อย ประจำ
 กรมทหารพราน กองพลทหารบก
 บกท ๗
- ๓๐ ธันวาคม ๒๔๖๕ ประจำกรมทหารพราน กองพล
 ทหารบกท ๗
- ๓ มิถุนายน ๒๔๖๘ นายทหารคนสนิท ผู้บังคับการกรม
 ทหารพราน กองพลทหารบกท ๗

(๕)

- ๑๕ สิงหาคม ๒๔๖๘ ประจํากรมทหารบก ราชบท ๑๗
- ๑ พฤษภาคม ๒๔๗๐ นายทหาร คนสนิท ผู้บังคับการ กรม
ทหารราชบท ๘ กองพัน ๑
- ๑ เมษายน ๒๔๗๑ ประจํากรมทหารราชบท ๗ กองพัน ๒
- เมษายน ๒๔๗๒ ประจํากองโรงเรียนนายร้อยทหารบก
ในตำแหน่งผู้บังคับหมวด
- ตุลาคม ๒๔๗๔ นายทหารฝึกหัดราชการ แผนก
โรงเรียนทหารราบ
- ๑ เมษายน ๒๔๗๕ ประจํากรมทหารราชบท ๗ กองพัน ๓
- ๑ สิงหาคม ๒๔๗๕ นายทหารคนสนิท ผู้บังคับกองพัน
ทหารราชบท ๑๒
- ๑ มกราคม ๒๔๗๕ ประจํากรมทหารราบ กองพัน ๓
- ๑ เมษายน ๒๔๗๖ ผู้บังคับกองร้อย ๑ กรมทหารราบ
กองพัน ๓
- ๓๐ มิถุนายน ๒๔๗๗ ครูแผนกวิชาทหาร กรมยุทธศึกษา
ทหารบก
- ๗ เมษายน ๒๔๘๐ นายทหารฝึกหัดราชการ โรงเรียน
ทหารราบ

(๖)

- ๗ เมษายน ๒๔๘๓ ครุแผนกที่ ๒ กรมยุทธศึกษาทหารบก
- ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๔๘๔ ศึกษาราชการแทนรองผู้บังคับกอง
พันทหารราบ
- ๔ มีนาคม ๒๔๘๔ ดำรงราชการ กองบังคับการทหาร
ราบ กองพันที่ ๒๐
- ๑๘ มิถุนายน ๒๔๘๔ หัวหน้าแผนกที่ ๑ กรมยุวชนทหาร
บก
- ๕ กุมภาพันธ์ ๒๔๘๗ หัวหน้าแผนกที่ ๒ กรมเตรียมการ
ทหาร
- ๑๒ มกราคม ๒๔๘๘ ดำรงราชการ กองบังคับการ กรม
ตำรวจทหาร
- ๒๐ มีนาคม ๒๔๘๘ ผู้บังคับหน่วยตำรวจทหาร จังหวัด
พระนครศรี
- ๒๐ สิงหาคม ๒๔๘๘ ผู้บังคับการตำรวจทหารภาคบูรพา
- ๑ มกราคม ๒๔๘๙ ผู้บังคับการตำรวจทหาร
- ๒๐ เมษายน ๒๔๙๐ ออกจากประจำการเป็น ทหาร กอง
หนุนมณฑลหัวใต้ สังกัดบก.จทบ. กรุง
เทพ ฯ เพราะป่วย

(๓)

(๒) ยศ

- ๓๐ ธันวาคม ๒๔๖๕ ร้อยตรี
๗ พฤษภาคม ๒๔๗๑ ร้อยโท
๑ เมษายน ๒๔๗๒ ร้อยเอก
๑ เมษายน ๒๔๘๐ พันตรี
๑ กรกฎาคม ๒๔๘๕ พันโท

(๓) บรรดาศักดิ์

- ๓ มิถุนายน ๒๔๗๓ เป็นขุนเดชรัตนยุทธ ถือศักดินา
๖๐๐ ไร่

(๔) เครื่องราชอิสริยาภรณ์

- ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๔๖๘ เหรียญบรมราชาภิเษก (เงิน)
๖ พฤศจิกายน ๒๔๗๔ เบญจมาภรณ์มงกุฎไทย
๒๘ มีนาคม ๒๔๗๔ เหรียญพระลี้กงานฉลองพระมหานคร
๒๐ กันยายน ๒๔๗๗ เหรียญพิทักษ์รัฐธรรมนูญ
๒๐ กันยายน ๒๔๘๐ จัตุรตาภรณ์มงกุฎไทย
๒๐ กันยายน ๒๔๘๑ เหรียญจักรมาลา
๓๐ กันยายน ๒๔๘๒ จัตุรตาภรณ์ช้างเผือก
๒๐ กันยายน ๒๔๘๓ ตราตาภรณ์มงกุฎไทย

ราชการทัพ

ไปราชการทัพ กรณีพิพาทกับอินโดจีนฝรั่งเศส
ระหว่างวันที่ ๕ มีนาคม ๒๔๘๔ ถึง ๓๐ เมษายน ๒๔๘๔

การสมรสและครอบครัว

พันโทแม่น ได้ทำการสมรสกับนางสาวน้อม บุตร
นายเปรม โพธิ์รังษี และนางเขียน มีบุตรธิดา ๔ คนคือ

๑. นายยงยุทธ
๒. นางรัตนภรณ์ พบสุข ภริยา พ.ท.ทองเต็ม
พบสุข
๓. นางพนัทธิพย์ ชมะโชติ ภริยา พ.ต.ต. วิเชียร
ชมะโชติ
๔. นางสาววิภา

พันโทแม่น เดชरणยุทธ เดชะไคศยะ เป็นผู้
นิสัยเยือกเย็น อ่อนโยน เมตตา ปราณี มีคุณธรรมสูง
เป็นทนายพรักของบุตร—ภรรยา และผู้ได้บังคับบัญชา
เป็นที่รักนับถือของบรรดาญาติและมิตรสหายทั่วไป เป็นผู้
มีความเลื่อมใสศรัทธา เคารพบูชา ลักการะในพระรัตน-
ตรัยเป็นเนืองนิตย์ ประกอบกุศลกิจด้วยการฟังพระธรรม

(๕)

เทศนา คึกษาพระธรรม ละเว้นจากการประกอบกรรมชั่ว
บำเพ็ญบุญ ทาน การกุศล โดยสม่ำเสมอตามกำลังและ
ฐานะที่จะพึงปฏิบัติได้ มีความพอใจในฐานะของตนเท่าที่
อยู่ มีการครองชีพเช่นสามัญชน ไม่มั่งคั่งสมบูรณ์ในหลัก-
ทรัพย์ เพราะไม่ทะเยอทะยานในโลก และลาภจนเกิน
ขอบเขตของสัมาปฏิบัติ

พันโท แมน เริ่มมีอาการป่วยด้วยโรคหัวใจตั้งแต่
ปีพ.ศ. ๒๕๐๘ อาการขึ้นต้นไม่รุนแรง ได้พยายามรักษา
ตัวตามคำสั่งของแพทย์โดยเคร่งครัดตลอดมา ได้เข้ารักษา
ตัวในโรงพยาบาลเมื่อวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๑๑ นายแพทย์
ได้ให้การรักษายาบาลอย่างดียิ่ง อาการเท่าที่ปรากฏกับ
ผู้ไปเยี่ยมเยียน และบุตรภรรยาที่เข้าพยาบาลก็ไม่แสดง
ให้เห็นที่น่าวิตก ยังสนทนากับผู้ไปเยี่ยมได้เป็นปกติ แต่
ในตอนค่ำวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๑๑ อาการของหัวใจวาย
ได้เกิดขึ้น สุดความสามารถของแพทย์ที่จะรักษาได้ จึงถึง
แก่กรรมด้วยโรคหัวใจวายเมื่อเวลาประมาณ ๓ นาฬิกา คำนวณอายุได้ ๖๘ ปี ๘ เดือน

อาลัย และ รำลึก

ทั้ง ๆ ที่เชื่อนั่นอยู่แล้วว่า คุณพ่แม่น เดชธนยุทธ
เดชะโกศยะ จะต้องเสียชีวิตด้วยโรคหัวใจซึ่งเป็นเรื้องอยู่
แต่เมื่อถึงเวลาจริง ๆ ที่คุณพ่จากไปโดยไม่มีวันกลับ ข้าพ-
เจ้าก็ไม่สามารถที่จะอดกลั้นความสลดใจ เสียตาย อาลัยรัก
ไว้ได้ นับเป็นการสูญเสียครั้งใหญ่ที่ข้าพเจ้าต้องเสียพ่ชายร่วม
สายโลหิตผู้มคุณธรรมสูง มีนิสัยอ่อนโยน เพียบพร้อม
ด้วย เมตตา ปราณ โอบอ้อมอารีย์ ต่อพี่น้องและเครือ
ญาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระหว่างคุณพ่แม่นและตัวข้าพ-
เจ้า เราต่างมีความรักใคร่สนิทสนมกันมาตลอดเวลาอัน
ยาวนานกว่า ๖๐ ปี ต่างช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน
เมื่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีความทุกข์ความจำเป็น หรือความ
ปรารถนาที่จะรับการช่วยเหลือจากอีกฝ่ายหนึ่ง ก็ได้รับ
การสนองด้วยความยินดีและเต็มใจ เกดียวของความรัก
ความสัมพันธ์ที่กระชับแน่นอยู่ตลอดมา

คุณพ่เป็นผู้นิสัยเยือกเย็น เมตตา ปราณ โอบ-
อ้อมอารีตอบบุตร ภรรยา ญาติ มิตรสหาย ตลอดจนผู้ใด

บังคับบัญชา จึงเป็นทรกนบถของผู้ที่ได้คบหาวิสาสะ
เป็นทเคาพของบุตร ภรรยา และผู้ใดบังคับบัญชา เป็น
ผู้ถือสันโดษ ไม่ทะเยอทะยานในการสร้างสมหลักทรัพย์
และลาภยศ สรรเสริญ จนเกินขอบเขต

ในบั้นปลายของชีวิตภายหลังที่ออกจากราชการ
แล้ว คุณพ่มีความผ่องใส สนใจในรสพระธรรมยิ่งขึ้น ใช้
เวลาว่างส่วนมากในการฟังพระธรรมเทศนา ศึกษาพระ-
ธรรม สวดมนต์ภาวนา เคารพบูชา สักการะ พระรัตน-
ตรัย เป็นเนืองนิตย์ บำเพ็ญบุญ ทาน การกุศลโดยสม่ำเสมอตามฐานะที่จะพึงปฏิบัติได้ ไม่หาความสุขสงบทางจิต
ใจ โดยยึดเอาพระธรรมเป็นที่พึ่ง เป็นที่ยึดเหนี่ยว และ
เป็นประทีปนำทางไปสู่ความสุขความสงบ เพียรประกอบแต่
กรรมดี และหลีกเลี่ยงจากกรรมชั่วเท่าที่จะกระทำได้

มรณกรรมของคุณพ่ ทำให้ตระกูลเดชะไฉ่ยะ
ชาติคุณธรรมความดี มีศีลธรรมสูงไปอีกผู้หนึ่ง จึงทำ
ให้เกิดความเลื่อมใส อาลัย รัก และสลดใจ แก่บรรดาผู้
ร่วมสกุล ญาติ มิตร และผู้ทเคาพนับถือคุ้นเคยทุกท่าน

การเกิด แก่ เจ็บ ตาย เป็นกฎธรรมดาของ
โลก ไม่มีมนุษย์และสัตว์โลกตนใดจักหนีพ้น ทุกคนต้อง
ตายในวันหนึ่ง เมื่อปลงตกเช่นนั้นก็ทำให้ข้าพเจ้าคลายความ

สลัดใจ ความอาลัยเสียดายลง คงเหลือแต่ความตั้งใจใน
การบำเพ็ญ บุญทาน การกุศล อุทิศให้แก่วิญญาณของ
คุณพ่ซึ่งล่วงไปแล้วจากภพนี้ตามโอกาสอันควร

มนุษย์และสัตว์โลกทั้งหลายที่ถือกำเนิดขึ้นในโลก
นี้ ย่อมประกอบกรรมดีและกรรมชั่วไว้ทุกรูป ทุกนาม
ตลอดกาลทุกชาติอยู่ ผู้ใดประกอบกรรมดีกรรมชั่วไว้มาก
น้อยเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับจิตใจ นิสัย สันดานของผู้คน
กรรมดีย่อมตามสนองให้ผู้นั้นประกอบเกิดความสุข ความสงบ
ทั้งทางกายทางใจ กรรมชั่วย่อมสนองให้ประกอบเกิดความ
ทุกข์ทรมาน ความลำบากยากเข็ญ ทั้งในภพนี้และภพหน้า
โดยเฉพาะคุณพ่ ข้าพเจ้ามีความรู้สึกว่ วิญญาณ
ของท่านคงจะไปสถิตอยู่สุขภูมิ ยินยกว่าอบายภูมิ
เพราะเท่าที่เห็นท่านประกอบกรรมดีไว้มากกว่ากรรมชั่ว

ที่สุดนี้ ข้าพเจ้าขอน้อมกาย วาจา ใจ เคารพ
บูชา ลักการะ นมัสการ ขออาราธนา คุณพระรัตนตรัย
จงดลบรรดาลให้วิญญาณ ของคุณพ่ จงสถิตอยู่ใน สุขาวดี
ตลอดกาลนาน.

แบ เกษะโกศยะ

๔๕/๒๐ ถนนสรรพาวุธ บางนา พระนคร

คำไว้อาลัยจากลูก

ในวาระสุดท้ายที่ร่างคุณพ่อจะจากไป ขอให้
ดวงวิญญาณของคุณพ่อได้ รั้งทราบถึงความ เศร้าอา-
ลัยของลูกหลาน ทุกคนด้วย

คุณพ่อเป็นร่มโพธิ์ร่มไทรของลูก หลาน และ เหลน
ตลอดจนคนอื่น ๆ คุณพ่อก็มีเมตตากรุณาต่อทุกคนไม่เลือก
ว่าลูกหลานใคร เมื่อครั้งลูกยังเล็กก็จำได้ว่าคุณพ่อเป็นที่
พึ่งของคนอื่นแม้ว่าจะไม่ใช่ญาติ ที่บ้านเป็นที่รับฝากบุตร
หลานของเพื่อนของญาติหรือของคนรู้จักกับคุณพ่อที่อยู่ต่าง
จังหวัดเข้ามาศึกษาหรือทำงาน มีทั้งหญิงและชายที่เรียนจะ
ประกอบอาชีพหรือมีครอบครัวเป็นหลักฐาน และยังกลับ
เอาชนบุตรมาฝากไว้อีก บางคนถึงแก่กรรมไปก่อนคุณพ่อ
ก็มี ในบางครั้งความเมตตากรุณาของคุณพ่อก็มีมากเกินไป
ผู้รับไม่รู้รู้สึกในคุณค่านั้น จนทำให้คุณพ่อต้องได้รับคำ
ต่อว่าจากคนใกล้เคียง ซึ่งรู้สึกอิจฉาแทน แต่คุณพ่อ

กลับบอกว่า เป็นกรรมของเราเอง เรามีหน้าที่ให้ก้ให้ไป
ตามหน้าที่ของเรา

คุณพ่อปกครองลูกหลานด้วยความอ่อนโยน การดู
เขยมนตนนชดกับนิสัยของคุณพ่อ เชื่อแน่ว่าบุคคลที่เคยใกล้ชิด
ชีวิตสนิทสนมกับคุณพ่อก็คงจะเห็นด้วย น้ำใจอันเปี่ยมด้วย
ความเมตตากรุณาของคุณพ่อ จึงเป็นที่ประจักษ์กับผู้ที่เคย
ใกล้ชิด ในสมัยที่ทำการหัตถ์วนารแก่นิสิตหญิงและครู คุณ
พ่อก็ได้รับมอบหน้าที่นี้ ซึ่งท่านที่เคยอยู่ในสมัยนั้นก็จะ
จำได้ และบางท่านก็มาทบทวนความหลังให้ลูกฟังบ่อย ๆ
คุณพ่อก็มีจิตศรัทธาในพระพุทธศาสนา ได้ปฏิสังขรวัดใน
ต่างจังหวัด สร้างโบสถ์ ทงยังตั้งทุนไว้ที่ ร.พ. สงฆ์ คุณ
พ่อเองยังไม่ได้บวช เคยตั้งใจไว้ว่า ถ้าบวชก็จะบวชไม่สึก
แต่ก็ยังไม่ได้บวชดังศรัทธา ทงนึกเนื่องจากห่วงทงหลายอัน
ได้แก่บุตรหลานเหลนนเอง เพียงแต่ได้บวชบุตรและหลาน
เท่านั้น

เมื่อคุณพ่ออายุ ๖๐ ปี คนส่วนมากก็จะสุขสบาย
เมื่อมาถึงวัยนี้ แต่ก็ให้บังเอิญเกิดไฟไหม้ บ้านและทรัพย์สิน

สมบัติที่สะสมไว้ต้องหมดสิ้นไป ถึงกระนั้น คุณพ่อก็ยังม
 กำลังใจที่เข้มแข็ง เอาทางพระเจ้าช่วยทำตนเป็นตัวอย่าง
 ในการต่อสู้กับโรคชรา และเป็นหลักชัย เป็นร่มโพธิ์ให้
 ลูกหลานได้พึ่งพิงต่อไปอีกจนวาระสุดท้ายของคุณพ่อ

สุขภาพคุณพ่อทรุดโทรม ๒ ปีหลัง ก่อนถึงแก่กรรม
 แพทย์ตรวจว่าเป็นโรคหัวใจโต ได้ไปรับการตรวจและ
 รักษาที่ ร.พ. พระมงกุฎเกล้า ฯ เดือนละ ๑ ครั้ง เมื่อเดือน
 สิงหาคม ๒๕๓๐ คุณพ่อเริ่มรู้สึกไม่สบาย แต่ก็ยังไม่ยอม
 ไปหาแพทย์ เพราะคิดว่าไม่เป็นอะไรมาก เมื่อเลี้ยวออ
 นคุณแม่ไม่ได้ก็ไปโรงพยาบาล จะขอรับการฉีดยาและ
 จะกลับบ้าน แต่แพทย์รับตัวไว้รักษาด้วยความเอาใจใส่
 ดูแลของแพทย์ผู้เชี่ยวชาญทางโรคหัวใจ และนายแพทย์
 หลานชาย คุณพ่อยู่ที่โรงพยาบาลได้ ๔ วัน ในตอนค้ำ
 ยังไม่มีสัญญาณอันใดที่จะแสดงว่าคุณพ่อจะจากไป ยังสั่ง
 ของที่ต้องการใช้หลายสิ่งให้นำไปให้ที่โรงพยาบาล พอดก
 ดึกเกิดมีอาการไม่สบายอย่างกระทันหัน โดยไม่มีใครช่วย
 ทันและถึงแก่กรรมด้วยอาการสงบ แม้ว่าคุณพ่อจะจากไป

แล้ว ลูกหลานเหลนก็ยิ่งรำลึกถึงพระคุณของคุณพ่ออยู่
ตลอดเวลา

จากผลแห่งกรรมดีซึ่งคุณพ่อได้กระทำไว้ คงทำให้
ดวงวิญญาณของคุณพ่อสถิตอยู่อย่างสุขสงบ แม่ลูกจะเศร้า
โศกเพียงใด ก็มิอาจนำชีวิตคุณพ่อกลับคืนมาเป็นร่มโพธิ์
ร่มไทรของลูกได้ยกแล้ว ขอตั้งจิตอธิษฐานหากชาติหน้ามี
จริง ขอให้มิวาสนาใดเกิดเป็นลูกของคุณพ่ออีกทุกชาติ
และอย่าต้องจากกัน ในระยะเวลาอันสั้นเช่นชาตินี้เลย

ด้วยผลบุญของคุณพ่อที่กระทำไว้ รวมทั้งทศคุณแม่
ลูกหลานญาติและผู้คุ้นเคยได้ร่วมบำเพ็ญให้แก่คุณพ่อ จง
ดลให้คุณพ่อประสพแต่ความสุขในสัมปรายภพหน้านั้นด้วย.

คำไว้อาลัยจากหลาน

เสาร์ที่ ๑๙ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๓๐ คุณตาได้จาก
พวกเราไปอย่างไม่มีวันกลับ ด้วยโรคหัวใจวาย ที่โรง-
พยาบาลพระมงกุฎ พวกเราทุกคนทั้งตกใจและเสียใจมาก
เพราะเมื่อวันศุกร์เราเพิ่งไปเยี่ยมท่าน ท่านยิ้มแย้มแจ่มใส
และพูดคุยกับพวกเราด้วยความเมตตา ตามนิสัยของท่าน
เมื่อครั้งท่านยังมีชีวิตอยู่ท่านได้เลี้ยงดูพวกเราให้ได้รับความ
สบายตลอดมา ท่านเป็นที่รักของทุกคน พระคุณของท่าน
นั้นยิ่งใหญ่ จนพวกเราไม่สามารถจะทดแทนพระคุณของ
ท่านได้ ท่านได้สร้างบุญกุศลไว้มาก และด้วยกุศลนั้นพวก
เราหลาน ๆ ทุกคนขอให้ท่านจงได้รับความสุข ความสบาย
และเป็นที่รักของทุก ๆ คน ไม่ว่าท่านจะอยู่ที่ไหนก็ตาม
และพวกเราขอให้บุญกุศลที่เราทำไว้ จงดลบันดาลให้เรา
เกิดเป็นหลานของคุณตาทุกชาติไป

(๑๘)

หลานคุณตา

แสนอาลัยคุณตาที่หลานรัก

สุดจะหักห้ามจิตให้คิดได้

ความเศร้าโศกพวกเรามีมากมาย

เพราะความตายมาพรากท่านจากไป

อันพระคุณของท่านนั้นล้ำเลิศ

สุดประเสริฐมากมายหลายวิถี

คอยพรั่งส่งสอนหลานเมตตาดี

แสนสุดที่จะลืมได้อย่างไรเอย

— ๑ —

ครูคนแรกของลูก

△

ท่านพ่อแม่ที่นับถือทั้งหลาย !

โปรดเอียงหูของท่านมาฟังทางนี้หน่อย ฟังเสียงที่เกิด
จากความรักความปรารถนาดีต่อท่าน ฟังเสียงที่ท่านควรทำ
ตามโดยส่วนเดียว ซึ่งจักกล่าวให้ท่านทั้งหลายได้ฟังต่อไป

ข้าพเจ้าเรียกท่านว่า พ่อ แม่ เพราะท่านมีฐานะ
เป็นผู้ให้กำเนิดแก่เด็กหญิงชาย ซึ่งท่านรักและภูมิใจว่าท่าน
มีลูกแล้ว พ่อแม่ทุกคนมีความรักลูก มีความปรารถนาที่จะ
ให้ลูกทุกคนได้ดีมีหน้ามีตา ไม่มีใครคนไหนปรารถนาร้ายต่อ
บุตรธิดาของตน ข้อนี้เป็นหลักธรรมดาทั่วไป แต่ความรัก

ของพ่อแม่^๕ เป็นดาบสองคม เป็นคุณก็ได้ เป็นโทษก็ได้
 ถ้ารักถูกก็เป็นคุณแก่ลูก ๆ ถ้ารักผิดก็เป็นโทษโดยไม่ต้อง
 สงสัย พ่อแม่เป็นจำนวนไม่น้อย ได้ทำลายลูกของตนโดย
อาศัยความรักเป็นมูลฐาน การทำลายแบบนี้ เป็นแบบที่เป็น
 ไปโดยเจ้าตัวไม่รู้ เช่น พ่อแม่รักลูก และถนอมใจลูกของ
 ตนมากเกินไป ให้เสรีภาพแก่ลูก ๆ มากเกินไป จนลูก ๆ
 กลายเป็นคนที่ไม่รู้จักรักษาตัวเอง อะไร ๆ ก็เป็น^๕เรื่องของ
 พ่อแม่ไปเสียทั้งหมด ลูกต้องการอะไร อยากทำอะไร ก็ตาม
 ใจ^๕ทั้งนั้น ไม่เคยขัดใจลูก กลัวลูกจะได้รับความชอก^๕ช้ำใจ
 เด็ก ๆ ที่ได้รับการตามใจแบบนี้ กลายเป็นนายของพ่อแม่
 เป็นเด็กที่พ่อแม่กลัวกว่าสิ่งใด ๆ ไม่กล้าขัดคอ^๕ลูกแม้แต่น้อย
 ลูกก็รู้ว่าพ่อแม่เอาใจตน

อันธรรมชาติของเด็ก ๆ เป็นคนมักชอบตามใจตน
 เองขาดความยั้งคิดในเหตุผล ถ้าต้องการอะไร^๕ขึ้นมาแล้ว
 เขาคิดว่าต้องเอาให้ได้ ต้องทำให้ได้ เขาจึงกลายเป็นคน
 ใจร้อน^๕ขโมโห พอขัดใจ^๕ขึ้นมา ก็ดอ^๕กชก^๕หัว^๕บ้าง ทุบ^๕ข้าว
 ของให้^๕เสียหายไปบ้าง ทำให้พ่อแม่เกิดความเกรงใจ เลย
 ให้เขา^๕ทุก^๕ๆ อย่าง ตามที่เขาต้องการ เมื่อเขาได้^๕ชนะโดย

วิชาได้สักครึ่งแล้ว ก็ต้องทำวิชานอก และได้ผลเรื่อยมา
 ขอนเป็นความผิดของใคร เป็นความผิดของพ่อแม่ตนเอง
 พ่อแม่เป็นผู้ผิดในแง่ไหน ในแง่ตามใจเด็กมากเกินไป
 ความตามใจเกินไป เกิดจากความรักเป็นเหตุ มิใช่จะ
 ห้ามท่านมิให้รักลูก แต่โปรดรักลูกให้ถูกทางสักหน่อย

คนโบราณเขาสอนไว้ว่า รักวัวให้ผูก รักลูกให้ตี
 เป็นคำสอนที่ควรฟังอยู่มากทีเดียว คนมีวัว ถ้ารักแล้ว
 ปล่อยตามใจ มันคงไปกินผักกินของในสวนเขา เจ้าของ
 ต้องเสียเงิน จึงจำเป็นต้องผูกไว้กับหลัก อย่าให้ไปข้าง
 ไหน ลูกของเราเหมือนกัน ถ้าเรารัก ก็ต้องตเขาบ้าง
 เพื่อสั่งสอนมิใช่จะตจนเจ็บจนตาย ตพอให้เข็ดหลาบเท่า
 นั้น คนทำหม้อขาย เขาตอเขาไม้แบน ๆ มาตีหม้อให้
 ได้รูปทรงดี ตพองาม ชาติให้แตกหักไปไม่ ฉันทิ คน
 มีลูก ต้องตลูกแบบนั้น

การตลูกนั้น มีสองวิธี คือหนึ่ง ตด้วยคำพูด สอง
 ตด้วยไม้เรียว การตด้วยคำพูดนั้น ใช้ให้มาก ๆ สัก
 หน่อย คือพยายามพรัาสอน ตามสอนอยู่เสมอ ขรรคมดา

ของเด็กเป็นผู้ชุกชวนชอบทำอะไร ๆ เสมอ เขายังไม่รู้ว่าการ
 กระทำของเขาจะถูกจะผิดเขารู้แต่จะทำเท่านั้น บางครั้งก็ถูก
 แต่บางครั้งอาจผิดก็ได้ ถ้าเขาทำอะไรลงไปแล้ว สันมุติว่า
 เป็นเรื่องผิดพลาด ถ้าพ่อแม่ไม่ห้ามไม่เตือน เขาก็คงนึก
 ว่า ไม่เป็นไร ไม่เห็นพ่อแม่ดู เขาก็ทำแถมอีกหลายครั้ง
 จนกระทั่งติดเป็นนิสัย พอติดเสียแล้วก็แยกแยะเต็มที พ่อแม่
 ส่วนมากมักทำผิดในข้อนี้ เพราะคิดเสียว่า เรื่องเล็กน้อย
 ไม่เป็นไรดอก เรื่องเล็กน้อยนั้นแหละ สร้างเรื่อง
 ใหญ่ ๆ ขึ้นมา คนฉลาดมีความรอบคอบ จึงระวังในเรื่อง
 เล็กน้อยเสมอ ถ้าระวังในเรื่องเล็กน้อยได้เรื่องใหญ่ ๆ ก็
 พลอยถูกระวังไปด้วย หลักความจริงมีอยู่อย่างนี้ หน้าที่
 ของพ่อแม่จึงควรคอยดูแลเอาใจใส่ ถึงการกระทำของลูก ๆ
 ไว้เสมอ ๆ ถ้าเห็นว่าลูกทำอะไรจะเป็นการผิดพลาดเสียหาย
 ก็รีบบอกเสียทันที พูดกันดี ๆ พูดกันอย่างใจเย็น อย่าพูด
 ด้วยความโกรธ เพราะการสอนเด็กในเวลาโกรธ ไม่ได้
 ผลอะไรเลย กลับเป็นการฝึกให้เด็กเป็นคนมักโกรธไป
 เสียด้วย การพูดด้วยความรักความเอ็นดูได้ผลกว่า ในชั้น

ต้น ๆ ก็พูดให้เขาเข้าใจว่า ชั่วเป็นอย่างไร ดีเป็นอย่างไร
พ่อแม่ชอบคนดี ไม่ชอบคนชั่ว ถ้าอยากให้พ่อแม่รักต้อง
เป็นคนดี คอยบอกคอยเตือนไว้เสมอ อย่าเป็นคนเกียจ
คร้านเป็นอันขาด.

การพูดการเตือนนั้น ต้องพยายามพูดจนเขาเข้าใจ
ใจให้เขาเห็นเหตุผลว่า อะไรเป็นอย่างไรถูกต้อง เมื่อได้
พูดได้สอนอะไรลงไปแล้ว ต้องคอยควบคุมติดตาม อย่า
ปล่อยให้เด็กทำผิดซ้ำอีกเป็นอันขาด ถ้าเห็นเด็กทำผิดใน
เรื่องทบออกแล้ว ต้องบอกอีกให้เขาได้ระวังต่อไป เด็กมี
นิสัยอ่อนดัดง่าย เว้นไว้แต่ผู้ใหญ่จะทำให้เขาเป็นคนแข็ง
เสียเท่านั้น การทำให้แข็ง ก็คือไม่บอกไม่เตือนนั่นเอง
เมื่อได้บอกได้สอนเรื่องใดแล้ว ถ้าเขายังกระทำความผิดอีก ต้อง
ลงโทษกันบ้าง ด้วยไมเรียว แต่พึงจำไว้ว่า การเขย่นต
ถ้าไม่จำเป็นแล้ว ขออย่าได้ใช้เป็นอันขาด เพราะการต
บ่อยๆ ทำให้เด็กเคยชิน ดันไม้ และไม่รู้สึกลัวต่อพิษ
สงของมัน พ่อแม่ต้องใช้ด้วยปัญญาสักหน่อย ในเวลาจะ
ตลูก โปรดอย่าตด้วยการบันดาลโทษเป็นอันขาด บาง

คนพอโกรธขึ้นมา ก็ดลยทเดียว ตไม่เลือกที่ ตโดยไม่
ให้เหตุผล เป็นการทารุณต่อเด็กไปสักหน่อย.

เมื่อจะตี ต้องเรียกลูกมาพูด มาทำความเข้าใจ
กันเสียก่อนว่า การกระทำเช่นนั้น เป็นความผิดความเสีย
หาย พ่อแม่ได้ห้ามหลายครั้งแล้ว ลูกก็ยังทำอยู่ พูดให้
เด็กเข้าใจว่าตนผิดเห็นว่าการกระทำของตนไม่ถูกต้อง ทำ
ให้เขาได้เกิดความรู้สึกผิดขึ้นในใจของเขาให้ได้ การทำให้
เด็กรู้ว่าตนได้ทำผิดไปนั้นมีค่ามาก เมื่อเขารู้จักผิดแล้ว
จึงลงโทษแต่พอสมควร เพื่อให้เขาจดจำไว้ต่อไป เขาก็คง
หันเข้าหาการกระทำความดีความงาม เพื่อให้เขาได้เห็น
ความจริงที่ว่า ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว เวลาทำผิดถูกลงโทษ
เขาเห็นว่า ทำชั่วได้ชั่วแล้ว พ่อเขาหันเข้ากระทำความดีพ่อ
แม่ก็ควรสอน ให้เขาเห็นผลของความดีเสียบ้าง โดยการ
ชมเชย ให้รางวัลในความดีของเขา อย่าเป็นคนเฉยเมยต่อ
การกระทำของลูกเป็นอันขาด ดีต้องชม ชั่วต้องตี นี่เป็น
หลักการสำคัญ การตามสอนพ่าสอนแม่ เป็นทางหนึ่ง

ที่ช่วยให้ลูกเป็นคนดีกับเขาได้ ขอให้พ่อแม่โปรดสนใจ
 กระทำกันหน่อย

ในการสั่งสอนอบรมลูก ๆ นั้น เพียงแต่การพูด
 ไม่มีคุณค่าเพียงพอ ต้องมีการกระทำ ให้ดูควบคู่กันไป
 ด้วย พ่อแม่ทุกคน ควรจะสำนึกตนไว้เสมอ ๆ ว่า ตนเป็น
 แบบอย่างของลูก ๆ ลูกทุกคนในครอบครัวคอยถ่ายแบบอย่าง
 จากพ่อแม่ไว้เสมอ ถ้าลูกรักพ่อติดพ่อก็ถ่ายถอดกิริยาอาการ
 ทุกอย่างของพ่อไว้ ถ้าลูกรักแม่ติดแม่ ก็ถ่ายทอดกิริยา
 อาการทุกอย่างของแม่ไว้เสมอ การถ่ายทอดบ่อย ๆ คือการ
 สร้างนิสัยขึ้นในใจของเขา และเป็นอย่างที่ว่าพ่อแม่เป็นอยู่
 ฉะนั้น พ่อแม่จึงต้องระมัดระวังให้มากเป็นพิเศษ ในเมื่อ
 ตนอยู่หน้ากล้องถ่าย คือลูก ๆ ของท่าน อย่าได้พูดกระทำ
 สิ่งใดในทางเสียให้ลูกเห็นเป็นอันขาด ให้ลูกได้เห็นได้ยิน
 เฉพาะสิ่งที่ดี ๆ งาม ๆ ถ่ายเดียว การที่จะเป็นเช่นนั้น ได้
 พ่อบ้านแม่เรือนจะต้องฝึกฝนตน อบรมตนเองให้ระเบียบ
 วินัยอยู่เสมอ อย่าได้เป็นคนตามใจตนเองในเรื่องใด ๆ

เป็นอันขาด ถ้าหากผู้นำในครอบครัว ได้เป็นอยู่อย่างดี
แล้ว ลูกก็คงจำแบบที่ดีไว้ได้ โปรดจำไว้ว่าแบบอย่าง
การกระทำของพ่อแม่ มีอิทธิพลสูงเหนือจิตใจของลูก ๆ
เสมอ

แบบอย่างจากคนข้างเคียง จากสิ่งแวดล้อม ก็มี
อิทธิพลเหนือใจของเด็กอยู่ไม่น้อย พ่อแม่จึงควรระวังให้
มากสักหน่อย สถานที่ใด บุคคลใด สิ่งใด เป็นสิ่งไม่ดี
ไม่งามแล้ว อย่าได้ปล่อยเด็กของท่านให้เข้าไปคลุกคลีกับ
สิ่งนั้นเป็นอันขาด เพราะการเข้าไปใกล้สิ่งไม่ดี ย่อมทำ
ให้ผู้เข้าไปใกล้ได้รับสิ่งไม่ดีไปด้วย ถ้าหากเด็กได้เห็นได้
พบสิ่งใดที่เป็นความชั่ว เรื่องของเด็กเขายังไม่รู้อันชั่ว
ขนาดไหน เป็นหน้าที่ของพ่อแม่ที่จะต้องอธิบาย โดยการ
ออกให้เขาดู แล้วบอกว่า คนนั้นสิ่งนั้น ไม่ดีอย่างไร
การกระทำในรูปนั้น อาจมีโทษแก่ผู้กระทำอย่างไรบ้าง
อย่าให้เด็กพบอะไรโดยไม่รู้ว่าเป็นอะไร เป็นอันขาด
แม่ในเรื่องดี ๆ ก็ต้องบอกให้เขาเข้าใจเช่นเดียวกัน พ่อ
แม่นอกจากทำหน้าที่เป็นครูเลี้ยงดูแล้ว ต้องทำหน้าที่ครูสั่ง

สอนลูกด้วย พระพุทธเจ้าท่านจึงตรัสไว้ว่า พ่อแม่เป็นครู
คนแรกของลูก ๆ ท่านจึงควรทำหน้าที่ของตนในแง่ไว้เสมอ

เด็ก ๆ มักบ่นว่า ขอโน่นขอนั้นจากท่านเสมอ เช่น
ไปตลาดเห็นลูกโป่ง เขาอยากได้ลูกโป่ง ท่านควรให้เขา
หรือไม่ ไม่ควรให้เขา เพราะไม่มีประโยชน์อะไร ควรพูด
ให้เขาเข้าใจว่า ไม่มีประโยชน์ เป็นการหมดเปลืองสตางค์
เปล่า ๆ อย่าตามใจเขาในสิ่งอันไม่ควรเป็นอันขาด การ
ที่พ่อแม่ถูกรบกวนบ่อย ๆ ในเรื่องจุกจิกนั้น ก็เนื่องจากการ
ตามใจเป็นมูลฐาน เดินไปตลาด เด็กอยากกินถั้วดิน
เม็ดแดงโม อ้อยหวาน ที่เขาวางขายไว้ตามข้างถนน เป็น
สิ่งสกปรกไม่น่ากิน เราก็ควรบอกกับเด็กให้เข้าใจเหตุผล
ว่าของนั้นไม่สะอาด มีเชื้อโรค กินแล้วจะปวดท้อง ฟันจะ
ผุไม่สบาย เดี่ยวถูกฉีดยาเจ็บเนื้อเปล่า ๆ จงหาวิธีพูดให้
เขาเข้าใจเรื่อง เด็กก็คงไม่รบกวนต่อไป แม้ในกรณีอื่น ๆ
ก็เช่นเดียวกัน จงพยายามทำความเข้าใจกับเด็ก ๆ ไว้
เสมอ ๆ เกิด ท่านคงหาความลำบากขึ้นเป็นลำดับ นี่เป็น
วิธีรักษาลูกหลานของท่าน ประการหนึ่ง.

คนผู้ใหญ่ในครอบครัว จักเป็น ย่า ยาย หรือปู่
 ตาของเด็ก ๆ ก็ตาม มักทำให้เด็ก ๆ เสียมากกว่าพ่อแม่
 ถ้าหากว่าคนแก่ ๆ เหล่านั้นมีความเข้าใจผิดอยู่ในใจ เพราะ
 คนแก่ ๆ มีความรักเด็ก ๆ มากเป็นพิเศษ เคยได้ยินคนแก่
 หลายคนพูดว่า ลูก ๆ นั้นรัก แต่ฉันรักหลาน ๆ มากกว่า
 ลูก ๆ ไปอีก หลานยังเล็ก ๆ จึงเป็นขวัญใจของคนแก่ ๆ
 เมื่อรักมาก ความรักมักปิดบังญาณมองไม่เห็นความผิดถูก
 เลยเอาอกเอาใจหลานมากเกินไป หลานทำอะไรก็เป็นเรื่อง
 น่ารัก น่าเอ็นดูไปเสียทั้งนั้น ให้ภัยแก่หลานหมดไปทุก
 อย่าง หลานก็เกิดภูมิใจว่าคุณย่ารัก คุณยายรัก กลายเป็น
 คนไม่กลัวใคร ถ้าคราวใดคุณพ่อคุณแม่ดู เขาก็หลบเข้า
 สู้อ้อมแขนของคุณยายคุณย่าก็พ้นภัย ได้รับความปรานีให้
 อุ่นใจ หลานจึงกลายเป็นคนที่ใครว่าไม่ได้ แม้คราวทำผิด
 ถูกดุจากพ่อแม่ คุณยายก็เข้าขวาง โดยพูดว่า มันยังเป็น
 เด็ก จะรู้อะไร ช่างมันเถอะ โตขึ้นก็คิดเองเองแหละ นึก
 ผู้ช่วยทำให้เด็ก ๆ เสียคน จึงใคร่ขออภัยบอกกับคุณย่า
 คุณยาย คุณปู่ คุณตาว่า รักหลานน่ะรักได้ ไม่มีใครว่า
 ดอก แต่ต้องรักให้ถูกทาง ก็ต้องช่วยกันทำให้หลานเป็น

คนดี อย่าทำหลานให้เป็นคนเลวเป็นอันขาด เวลาเด็กโต
 ๕ ๕ ๕
 ชน เด็กจะว่าได้ว่า ผมเลวคนเพราะคุณปู่ คุณตา คุณย่า
 คุณยายเป็นบาปที่หนักอยู่เหมือนกัน เป็นบาปที่เราทำกัน
 โดยไม่รู้ตัว และก่อให้เกิดผลมากระทั่งทุกวันนี้.

จงจำไว้ว่า คนดี คนชั่ว ที่ปรากฏตัวอยู่ในโลก
 ในสมัยนั้น เป็นผลที่มาจากพ่อแม่เป็นส่วนใหญ่ พ่อแม่
 เป็นผู้ให้เกิด เลี้ยงรักษา และทำให้เขาเป็นคนดี คนชั่วได้
 ๕ ๕ ๕
 ทั้งนั้น ถ้าเราพบคนชั่วสักคนหนึ่ง ก็ลองสืบดูเถอะ ต้น
 สกุลของเขาคงชั่วมาแล้ว ถ้าเราพบคนดีสักคนหนึ่ง ก็แสดง
 อยู่ในตัวว่า เขามาจากพ่อแม่ที่ดี ลูกไม้หล่นไม่ไกลต้น นั้น
 ๕ ๕ ๕
 ใด ลูกของใครก็เป็นเช่นนั้น ลูกคนขี้เมา ก็อยู่ใกล้
 ความเมา ลูกนักการพนัน ก็อยู่ใกล้กับบ่อนการพนัน ลูก
 มนุษย์บ้ากาม เขาก็มีกามแบบพ่อเขา ทุกคนเก็บเกี่ยวผล
 จากสกุล รับมรดกจากสกุล จึงขอให้พ่อแม่ทุกคน จงช่วย
 กันสร้างลูกของท่านให้เป็นคนดีกันเถิด. Δ

อิทธิพลของกรรมพันธุ์

ท่านพ่อแม่ที่นับถือทั้งหลาย !

เมื่อวันเสาร์ก่อนได้พูดเตือนท่านทั้งหลายที่มึนหน้าที่เป็นพ่อแม่ของเด็กๆ ให้เอาใจใส่สนใจในความเป็นอยู่ของลูกของท่านให้มากสักหน่อย เพราะการเลี้ยงลูก เราจะเลี้ยงแต่เพียงกาย หาได้ไม่ ต้องเลี้ยงใจของเด็กด้วย

การเลี้ยงกายของลูกทำง่าย เพียงแต่ให้อาหารให้ลูก ส่วน ป้องกันมิให้อันตรายทางกายเกิดขึ้น ก็เป็นการเพียงพอแล้ว แต่การเลี้ยงใจของลูกนั้น เราต้องให้อาหารทางใจแก่เขาบ้าง จงให้อาหารที่ไม่เป็นพิษแก่จิตใจของเด็ก ป้องกันมิให้โรคทางใจเกิดขึ้นแก่เด็กของท่าน ถ้าหากท่านปล่อยไป โรคทางใจได้เกิดแก่เด็กของท่านแล้ว ก็รีบด่วนที่ต้องทำก็คือการรักษาอย่าให้โรคนั้นๆ ได้ลุกลามต่อไปอีก ก็จะเป็นทางช่วยลูกของท่านให้พ้นจากความชั่วได้บ้าง.

อันการบำรุงรักษาใจของเด็กให้ดี

นั้น ควรจะเริ่มทำกันแต่เมื่อไร ?

เกี่ยวกับเรื่อง ขอบุติถึงเรื่อง อิทธิพลของกรรม
พันธุ์ ก่อนสักเล็กน้อย กรรมพันธุ์ เป็นหลักหนึ่งในเรื่อง
กรรมทางพุทธศาสนา พระพุทธเจ้าได้สอนให้เรามีความ
เชื่อในเรื่องของกรรม เราทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว เราจะหนี
จากผลกรรมไปไม่ได้เป็นอันขาด นี่เป็นส่วนที่ใครๆ เฉพาะ
ตนผู้กระทำ นอกจากนั้น ยังมีการถ่ายทอดผลของกรรมไป
ทางสายเลือดอีก เพราะคนเรา เมื่อมีการกระทำอะไร
บ่อยๆ การกระทำนั้น ก็ก่อให้เกิดเป็นนิสัยติดสันดานของ
ตน คนมีนิสัยอย่างใด ใจก็ครุ่นคิดในเรื่องนั้นบ่อยๆ เลือด
เนนของเขาได้รับอิทธิพลจากความคิดใหม่สภาพหมุนไปตาม
อำนาจของความคิด และส่งสะท้อนไปถึงสิ่งที่ยู้นถ่ายทอด
ให้ไปด้วย เหมือนต้นไม้ ที่มีรสเป็นอย่างไร เปรี้ยวหรือ
หวาน ต้นเดิมมีรสอย่างใด ก็ถ่ายทอดนั้นไปสู่พันธุ์ที่เรา
นำไปปลูกด้วย ส่วนมากมักจะเป็นจริงอย่างนั้น ในเรื่องของ
คนก็เหมือนกัน ขอให้ท่านสังเกตดูให้ถี่ถ้วน แล้วลอง
กำหนดเรื่องไว้ ความจริงจะปรากฏแก่ท่านทีเดียว

วันหนึ่ง ขณะท้าวเจ้านั่งสนทนากับพระผู้ใหญ่ว่า

รูปหนึ่ง ทางจังหวัดภาคใต้ ญาติของท่านพระรูปนั้นได้มา
 หาและบอกว่า ลูกชายคนที่สองในครอบครัว อันเป็นแกะ
 ดำมีความเกมากที่สุด ได้ก่อกรรมทำชั่วให้แก่ครอบครัว
 ออกแล้ว ลูกชายเขาต้องการเงิน ต้องการนาอันเป็นส่วน
 แบ่งที่เขาพึงได้ พ่อแม่ไม่ยอมให้ เขาก็ทำอาการในทางดู
 ร้าย เขาจะทุบตีพ่อแม่จนมาทเดียว พ่อต้องเอานาเย็นเข้า
 ทุบเพื่อเขาให้หายโกรธ และทำให้เขามีความหวังจนบาง
 เรื่องก็ส่งไป ปรากฏว่าเด็กคนนั้น ชอบทำความยุ่งยากให้
 แก่ครอบครัวเสมอๆ ข้าพเจ้าถามในภายหลัง เมื่อมารดา
 ของเด็กได้กลับไปแล้วว่า เด็กคนนั้น เมื่อเด็กๆ ไม่ได้เข้า
 โรงเรียนดোকหรือ? ท่านพระก็บอกว่า ได้เข้า แต่มันเก
 หนโรงเรียนบ่อยๆ ชอบชกต่อยกับเพื่อนฝูงเสมอๆ จน
 กระทั่งเรียนไม่สำเร็จ ก็ต้องเลิกจากการเรียน โตเป็นหนุ่ม
 กลายเป็นนักเลงการพนันดื่มของเมา ทั้งสองประการนับ
 มาทีหลัง เพราะอาศัยสิ่งแวดล้อม แต่ฐานะเดิมของเขา
 คือความดื้อดาม ไม่เชื่อฟังคำของใครๆ แม่พ่อแม่ สิ่งนี้
 เนืองมาจากอะไรเล่า? ข้าพเจ้าจึงสืบถามท่านพระรูปนั้นว่า
 เมื่อขณะที่ได้เด็กคนนั้นมานั้น เรื่องในครอบครัวเป็นอย่าง
 ไรว่าง ก็ได้รับทราบว่า พ่อกับแม่ทะเลาะกันบ่อยๆ มีเรื่อง

ยุ่งมาก ความยุ่งในใจของพ่อของแม่ มีอิทธิพลไปสร้าง
ความยุ่งในใจของเด็ก เด็กจึงกลายเป็นคนที่ชอบไปในทาง
ยุ่ง ๆ นี่เป็นตัวอย่างรายหนึ่ง.

บางครอบครัวมีลูกหลายคน ลูกทุกคนเป็นคนดี แต่
มีอยู่คนหนึ่ง เป็นคนชั่วในฝูงคนดี ก็สืบทราบได้ว่า ในขณะที่
ที่มีลูกคนนั้น พ่อเป็นคนไม่เรียบร้อยบ้าง หรือแม่เป็นคนไม่
เรียบร้อยบ้าง ลูกที่เกิดมาจากดวงใจที่ไม่เรียบร้อย จึงกลายเป็น
เป็นคนไม่เรียบร้อยไป.

ในครอบครัวหนึ่ง มีบุตรมากถึง ๓๐ คน และเป็น
บุตรที่ดีทั้งนั้น มีความประพฤติดี เรียนหนังสือดี ได้ทำ
งานดี ๆ เป็นบักแผ่น เป็นลูกที่น่าแต่ความอ่อนใจมาให้พ่อ
แม่ ไม่เคยมีใครนำความอ่อนใจมาให้เลย ข้าพเจ้าคุ้นเคย
กับครอบครัวนี้ จึงได้ถาม ได้ความว่า พ่อแม่เป็นคน
เคร่งครัดในศาสนา ถือศีลห้าเป็นประจำ ไปวัดทุกวันพระ
วันอุโบสถตั้งแต่หนุ่ม ๆ สามภรรยามีความรักใคร่กันดีมาก
ไม่เคยมีเรื่องยุ่งยากใจต่อกันเลย เพราะพ่อแม่มีใจสงบอยู่
ในศีลในธรรม ลูกที่เกิดมาจึงเป็นคนดี ว่านอนสอนง่าย
ทั้งนั้น นกออกอิทธิพลเกิดจากความดีของพ่อแม่.

ในครอบครัวหนึ่ง สองสามีภรรยาเป็นคนเรียบร้อย
 เมื่อตอนแก่ แต่ในสมัยหนุ่ม ๆ นั้น พ่อบ้านไม่เรียบร้อย
 ชอบดื่มเหล้า ชอบเที่ยวผู้หญิง มีเมียลับหลายคนเพราะ
 ความคะนองในทางกามตามประสาของคนหนุ่มคะนอง แม่
 แต่งงานเป็นหลักฐานแล้ว ก็ยังไม่มีความพอใจในบ้าน
 ของตนมักเที่ยวไปดื่มของเมา เมื่อมาแล้วก็ไปหาผู้หญิงมา
 บำเรอตนให้เพลิดเพลิน ติดพันในความสุขทางเนื้อหนัง
 มากเกินไป ลูกที่เกิดมาในยุคที่พ่อกำลังประพฤตินั้น
 เป็นลูกที่ถ่ายแบบจากพ่อ คือ เจ้าชู้ มีเมียมาก จนไม่
 เป็นหลักแหล่ง ไม่มีความพอใจในทางกาม นักเณรมา
 จากพ่อที่ประพฤติไม่ดี ต่อมาพ่อเกิดความรู้สึกตัวได้ จึงหัน
 เข้าหาชีวิตศาสนา ประพฤติตนเรียบร้อย ลูกที่เกิดมาใน
 ตอนนั้น เป็นลูกที่ดี มีความรู้สึกทางใจสูงกว่าคนที่กล่าว
 มาแล้ว.

เรื่องอย่างนี้ เป็นเรื่องมีอยู่จริง ๆ และพอจะมองหา
 มาเป็นพยานหลักฐานกันได้ เว้นไว้แต่เขาผู้เป็นพ่อแม่จะไม่
 ยอมรับว่า ตนเป็นเช่นนั้นเท่านั้น ถึงกระนั้น เราก็พอสืบเอา
 จากคนข้างเคียงได้ว่า เขาเป็นคนเช่นใด จึงมีลูกแบบนั้น ๆ
 ทั้งส่วนดีและส่วนเสีย.

เมื่อท่านทราบว่า ตัวของท่านผู้จะเป็นพ่อแม่ผู้ให้
 กำเนิดแก่ลูกของท่าน มีอำนาจสูงพอที่จะทำให้ลูกของท่าน
 เป็นอย่างที่ท่านเป็นอยู่ได้ ท่านมีความคิด มีความประพฤติ
 หนักไปในทางใด ชั่วหรือดีก็ตามเถิด สิ่งนั้นจะช่วยสร้าง
 สรรค์ชีวิตจิตใจให้แก่ลูกของท่านเสมอ อนาคตของลูก ๆ
 เกิดจากความกระทำในปัจจุบันของท่าน ท่านจึงควรจะได้ระมัด
 ระวัง ปัจจุบัน เพื่อให้มีอนาคตที่ดีขึ้น ขอนเป็นเรื่องสำคัญ
 สำหรับท่านที่กำลังเตรียมตัว เพื่อเป็นพ่อแม่ของลูก ๆ อย่า
นึกแต่เพียงว่าท่านจะแต่งงาน อยู่กันแบบผัว ๆ เมีย ๆ แล้ว
ลูกก็คงเกิดออกมา เลี้ยงมันให้โตใช้งานได้เท่านั้น แต่จงนึก
ว่าลูกคือผู้สืบสกุลของเราต่อไป สกุลจะเป็นหลักหรือไม่ขึ้น
เกี่ยวกับอนาคตของลูกของท่านด้วย ลูกจะดีหรือเสีย อยู่ที่
ท่านผู้เป็นพ่อพิมพ์แม่พิมพ์ของลูก ถ้าพิมพ์ไม่ดีสิ่งที่ออกมา
จากพิมพ์นั้น จะดีงามได้อย่างไร จึงควรจัดการกับพิมพ์เสีย
ก่อน แล้วจึงพิมพ์อะไรออกมา.

ชายหนุ่มหญิงสาว ผู้ตกลงใจจะแต่งงานกันแล้ว ควร
มีความสำนึกไว้ว่า เธอทั้งสองกำลังเป็นเทพเจ้าผู้สร้าง
มนุษย์ใหม่จำนวนมากขึ้น ใครจะสร้างสิ่งใด ก็ต้องคิดถึง
ประโยชน์ของสิ่งของตนจะสร้างขึ้นมาด้วย ผิดเมยทุกคุณสมบัติ
ปรารถนาจะได้ลูกทั้งนั้น ถ้าใครไม่มีลูก ก็รู้สึกว่าเป็นคน
อาภัพ คิดถึงความลำบากในตอนแก่ชรา คิดถึงทรัพย์สินสมบัติ
ของตนหาไว้ว่า จะไม่เป็นประโยชน์ ในศาสนาพราหมณ์ เขา
ถือว่าคนไม่มีลูก ตกนรก นรกในทันที หมายถึงความวิบัติ
กังวล ถึงอนาคตของตนเอง ถ้ามีลูกก็จะได้ฟังลูกต่อไป
เป็นความเบาใจประการหนึ่งในเรื่องนี้ แต่ถ้าพ่อแม่คน
ใดมีลูกชั่ว ตัวก็ต้องตกนรกหนักลงไปอีก การที่ตนมี
ลูกชั่ว ก็เพราะตัวได้กระทำความผิดไว้นั่นเอง เรื่องนมมทาง
แก้ไขได้ คือตั้งตนปรับปรุงตนเองเสียก่อน เมื่อตนเองมี
ความเรียบร้อยแล้ว ลูกก็จะออกมาคงเรียบร้อยไปเอง

ในประการแรก เมื่อชายหญิงได้แต่งงานกันแล้ว พึง
ปรับปรุงจิตใจของทั้งสองฝ่ายให้มีความสุขในชีวิตของครอบครัว
การที่จะเข้ากันได้ดังนี้ ในหลักธรรม ท่านสอนให้
ทั้งสองฝ่ายมีข้อปฏิบัติเหมือนกัน ๔ ประการ ดังนี้:—

๑. ความเชื่อในทางศาสนา และศีลธรรมต้องแบบเดียวกัน อย่าขัดกันในเรื่องความเชื่อ ผิดเมยทมความเชื่อไม่เหมือนกัน อยู่กันได้ไม่ยัด มักถกเถียงกันบ่อยๆ เมื่อเถียงกันบ่อยๆ ก็เกิดความระแหงระแหงในครอบครัว จึงควรปรับปรุงความเชื่อให้เข้ากัน ให้กลมเกลียวกันจึงจะดี

๒. มีความประพฤติเป็นแบบเดียวกัน เช่นมีศีลเสมอกัน มีระเบียบในการเป็นอยู่แบบเดียวกัน มีขนบธรรมเนียมเป็นแบบเดียวกัน ได้ทราบวาศตรชาวฝรั่งผิวขาวมาแต่งงานกับชาวผิวเหลือง เช่น แต่งงานกับคนไทย เป็นต้น เธอได้เปลี่ยนความคิดความเห็น และขนบธรรมเนียมประเพณีเพื่อให้เข้ากับสามและญาติๆ ของสามีเสมอ นั้นเป็นการกระทำที่ถูกต้อง ทำให้สามีมีความรัก และส่งสารมาทัก

๓. มีความรู้พอทัดเทียมกัน ถึงแม้ว่าจะมีความรู้ไม่ถึงขนาดได้ปริญญาเหมือนกัน ก็พอให้สนทนากันได้ ผู้พูดอะไร เมียก็เข้าใจ เมียพูดอะไร ผู้ก็เข้าใจ ก็พอเดินร่วมทางกันได้เรียบร้อย

๔. มีการบริจาคเท่าเทียมกัน ขอน หมายถึงความพอใจ เห็นด้วยในเมื่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง จะทำการกุศล

ไม่มีการขัดคอกัน จนเป็นเหตุถกเถียงกัน อาจจะไปสู่
ความแตกร้างในครอบครัว

เมื่อทั้งสองฝ่าย เป็นคนมีความคิดความเห็นแบบ
เดียวกัน ก็เรียกว่าพมพู่เท่ากัน ฝากกับตัวพอส่มกัน ก็เข้า
กันได้โดยเรียบร้อย ความเป็นอยู่ในครอบครัว ก็มีแต่ความ
สงบ ไม่มีความระหองระแหงเกิดขึ้น ประการต่อไป สาม
ภรรยาพึงงดเว้นจากอบายมุข อันเป็นบ่อเกิดของความฉิบ-
หายหลายประการ เช่น :-

๑. งดเว้นจากการดมน้ำเมา หรือสิ่งเสพติดให้โทษ
ทุกชนิด
๒. งดเว้นเด็ดขาดจากการท่องเที่ยวไปในเวลากลาง
คืน อันจะนำความทุกข์มาให้แก่ตนและครอบครัว
๓. งดเว้นจากการมัวเมาในการเล่น อันสนุก
สนานมากเกินไป จนเป็นเหตุให้ล้มตัวล้มตน
๔. งดเว้นเด็ดขาดจากการ เล่นการพนันทุกประเภท
ไม่ว่าจะเป็นการพนันที่ถูกกฎหมาย หรือผิดกฏ-
หมายก็ตาม ควรถือว่าเป็นนาปทงนั้น
๕. งดเว้น จาก การคบหา สماعกับคนชั่ว เป็นมิตร

๖. งดเว้นจากการประพฤติน เป็นคนเกียจคร้านใน
 การงานอันมิใช่ทางเจริญงอกงามของทรัพย์สมบัติ

สามภรรยาที่ประพฤติน งดเว้นจากปากทางฉิบหาย
 ดังกล่าวมา ก็ย่อมเป็นเหตุ ให้ตนทั้งสองได้ตั้งมั่นในคุณ
 ธรรม เป็นการปรับปรุงตนเองให้เรียบร้อยตามหลักของผู้
 ครองเรือน ประการหนึ่งแล้ว.

คนที่ยังมีกิเลสกังวลใจ ย่อมมีอะไร ๆ เกิดขึ้น ทำให้
 ยุ่งยากได้บ้างเป็นบางครั้งว บังคนที่อยู่ครองเรือนด้วยแล้ว
 ย่อมมีเรื่องกระทบกระทั่งได้ง่าย จึงต้องเพิ่มความระมัดระวัง
 ให้เป็นพิเศษ จึงควรมีคุณธรรม ๔ ประการ เป็นหลัก
 ประกันชีวิตไว้ ธรรม ๔ ประการนั้น คือ:—

๑. สัจจะ ผู้ครองเรือนจะต้องมีความซื่อตรงต่อกัน
 อย่าคิดเอาใจออกห่างจากกัน อยู่กันอย่าเปิดเผย ให้ทั้ง
 สองฝ่ายมองเห็นกันชัดเจน ไม่มีอะไรที่เป็นความลับ อัน
 ตนจะพึงปิดบังแก่กัน ขอนสำคัญมาก

๒ หมด ต้องรู้จักข่มใจ อย่าเป็นคนดูงาม คิดแล้ว
 จึงทำ จึงพูดเสมอ ได้รับข่าวอะไรมาจากใคร ก็ต้องคิดทบท

ทวนเสียก่อน อย่าปล่อยใจไปตามความอยากความ
ปรารถนาให้มากเกินไป จะเกิดความยุ่งยากแก่ครอบครัว

๓. ขันติ ต้องมีความอดทนต่อทุกสิ่งทุกอย่าง ที่เกิด
ขึ้นในครอบครัวด้วย อย่าทำใจอ่อนต่ออะไร ๆ เป็นอันขาด
ทนไว้ก่อนได้เป็นดี และต้องทนกันนาน ๆ สักหน่อย ความ
สุขย่อมมีแก่ผู้อดทนเสมอ

๔. จาคะ หมายถึงการสละให้ปัน สิ่งของตนแก่
บุคคลที่ควรให้ปัน อย่าทำตนเป็นคนคับแคบ จงสร้างรวบ้าน
ด้วยความรัก จากคนข้างเคียง ด้วยการแบ่งปันกันกินเสมอ

ครอบครัวได้ประพฤติดนอย่างนี้ ครอบครัวนั้นมพบ
ฐานดี สำหรับการมีผู้สืบสกุลต่อไป

เมื่อวิญญานของทั้งสองฝ่ายดีพร้อมแล้ว ย่อมมีแรงดึงดูด
เอาวิญญานเดิมมาสู่ห้องของแม่บ้านได้สมความปรารถนา ท่าน
จะได้ลูกที่ดี เพราะท่านเป็นคนดี จึงขอให้ท่านเริ่มเป็นคนดี
ในวันแต่งงานเถิด แล้วรักษาความดีไว้ให้ถาวรตลอดไป. Δ

ปรารธนาบุตรที่ดี—สืบสกุล

ท่านพ่อแม่ที่นับถือทั้งหลาย !

เมื่อวันเสาร์ก่อน ได้อธิบายให้ท่านทั้งหลายได้ทราบถึงอิทธิพลของกรรม ที่เรียกว่า กรรมพันธุ์ว่ามีอำนาจรุนแรงขนาดไหน การกระทำของพ่อแม่มีผลส่งไปถึงลูกได้อย่างไร เพื่อเป็นการบอกแนวทางให้ท่าน ได้เข้าใจว่า ตัวท่านทั้งสองเป็นผู้มีส่วนสำคัญ ในการสร้างสรรค์ร่างกาย ตลอดจนจิตใจของลูกของท่าน ถ้าท่านมีความปรารถนาที่จะสร้างอนาคตของครอบครัวให้มั่นคง ก็จงประคับประคองตัวของท่าน ให้เดินในทางที่ถูกไว้เสมอ ผลก็จะปรากฏแก่ลูกของท่านโดยมิต้องสงสัย วันนี้ มาพูดกันถึงเรื่องอื่น ๆ ต่อไป.

ได้ทราบมาแล้ว มีชายหนุ่มไทยคนหนึ่ง ได้ไปเที่ยวเมือง

พม่า เทียวอยู่นาน ก็พูดภาษาพม่าได้ และในที่สุดก็ได้แต่งงานกับหญิงสาวชาวพม่า ในคืนวันแต่งงาน เจ้าบ่าวคนไทยได้ไปนอนรอเจ้าสาวอยู่ในห้องเป็นเวลานาน มิได้เห็นเจ้าสาวเข้ามาสู่ห้องตามประเพณี ตนก็ทำใจเย็นนอนคอยต่อไปหนึ่งชั่วโมงผ่านไปแล้ว ก็ยังไม่เห็นเจ้าสาว ใจชักไม่ดีนึกในใจว่า เจ้าสาวพม่าตำคนไทยเสียแล้วกระมัง ผลที่สุดทนไม่ไหว ก็ต้องออกไปตามเจ้าสาว ไปพบเจ้าสาวกำลังนั่งหลับตาสวดมนต์อยู่ตรงหน้าพระ อันเป็นสถานสักการประจำบ้าน เจ้าสาวสวดมนต์กว่าชั่วโมงจึงจบ และได้มาอยู่กับสามีตามประเพณี ชายคนนั้นได้เล่าให้ฟังต่อไปว่า ในคืนแรกของวันแต่งงาน เจ้าสาวได้นั่งไหว้พระเป็นเวลาหนึ่งชั่วโมง เมื่อได้ยู่กินกันมาเป็นเวลาหลายปี การปฏิบัติของภรรยาของเขาในเรื่องสวดมนต์ ก็คงเดิมไม่เปลี่ยนแปลงผิดกันแต่ว่า ในคืนแรกสวดคนเดียว ต่อมาสามีชักเพิ่มเป็นหลายคนเท่านั้น ส่วนเจ้าบ่าวนั้นยังคงแบบเดิม คือขี้เกียจไปสวดมนต์ไหว้พระ

การที่สุภาพสตรีพม่า ทำการสวดมนต์ก่อนนอนทุกคืน ๆ นั้นเป็นการกระทำที่ชอบแท้ ธรรมเนียมคนไทยเราใน

สมัยโบราณก็ได้สอนกันมาอย่างนั้น ข้าพเจ้าผู้สอนเรื่องนี้ก็ได้
รับการอบรม ให้รู้จักสวดมนต์ไหว้พระมาตั้งแต่เนิ่นๆ นิสัยจึง
ได้โน้มเอียงไปในทางเป็นพระ มากกว่าเป็นชาวบ้าน การกระ
ทำเช่นนั้น ก็มีอทธิพลอยู่ไม่น้อยเหมือนกัน

เป็นธรรมดาของผู้ครองเรือนด้วยความพอใจ คือมี
การแต่งงานกันถูกต้องตามประเพณี ทั้งสองฝ่ายมีความรัก
ใคร่กันเป็นอย่างดี เมื่อแต่งงานกันแล้ว ย่อมมีความปราร
ธนาที่จะได้บุตรไว้มิได้เสีย อยากรได้บุตรไว้เป็นพยานแห่ง
ความรัก อยากรได้บุตรไว้เป็นสื่อเชื่อมโยงความไมตรี ระ
หว่างพ่อแม่ มิใช่แต่ผู้ที่เป็นพ่อแม่เท่านั้นที่อยากได้ คนที่
คอยจะเป็นปู่ ย่า ตา ยาย ก็พลอยอยากได้ไปด้วยเช่นกัน
นั้นเป็นความปรารถนาทั่วไปของผู้ครองเรือน มียุบบาง ที่
อยากสนุก แต่ไม่อยากได้ลูก นั่นคือชายหญิงที่ใดเสียกัน
ในทางลับๆ เขาทั้งสองเป็นคนลุ่มแก่อ่านาใจ ของความอยาก
อยากได้ความสุขทางเนื้อหนัง ไม่มีความตั้งใจที่จะให้มรดก
ออกมาเลย คนประเภทนี้ เป็นพวกใจทราวม ทราวมอย่าง
สัตย์เดรัจฉานกว่าได้ เขาขาดความรับผิดชอบในตัวเขา

และในลูกที่จะออกมา เด็กที่ออกมาโดยมิใช่เป็นความประ
สงค์ของพ่อแม่เน่นมักเป็นเด็กไม่เรียบร้อย สมองมักไม่ค่อย
สมบูรณ์ คนชนิดนี้เป็นตัวบาป ที่ออกจากผลอันเป็นความ
ชั่วของผู้ยากสลุกเท่านั้น หาใช่ลูกโดยทางธรรมไม่ เป็น
เรื่องทช่ายหนุ่มหญิงสาวพึงสังวรให้มากสักหน่อย เพราะ
สมัยนี้เป็นสมัยของปรมาณู สมัยดาวเทียม มนุษย์สมัยนี้
ชักจะไวไฟอยู่สักหน่อย เพราะความไวไฟนี้แหละ ลูกไม่
พอจึงเพิ่มจำนวนมากขึ้น เป็นการเพิ่มความชั่วและคนชั่ว
ให้เกิดขึ้นในโลกเท่านั้น จึงขอให้ระวังกันให้มากสักหน่อย
อย่าเห็นแก่ความสนุกให้มากเกินไป จะเป็นทุกข์ทั้งแก่ตน
และผู้อื่นในภายหลัง

ได้ทราบว่า คนโบราณเขามีพิธีอะไร ๆ หลายอย่าง
เช่นในการแต่งงาน บางทีมีฤกษ์ดีสำหรับแต่งงานเท่านั้น
แต่ยังไม่ดีสำหรับที่จะนอนรวมกัน แม่เจ้าบ่าวจะได้มาอยู่
บ้านเจ้าสาว และเจ้าสาวก็เป็นกรรมสิทธิ์ของตนเต็มตามกฎหมาย
แล้วก็ตาม ตนก็ต้องรอ บางทีถึงสามคน จึงจะเข้าหอ
ตามธรรมเนียมได้ แม้ในการเข้าหอหอ เขาก็มีพิธีหลาย
อย่าง เช่นให้ทำพิธีไหว้พระสวดมนต์เสียก่อน จึงจะนอน

ร่วมกัน วิชาการเช่นนั้น เป็นวิชาการสอนคนให้เป็นคนไม่บูม
บ่าม ให้พิจารณาเสียก่อนจึงเสฟ เพราะการทำอะไรโดย
มักายนั้น มิใช่วิสัยของคน แต่เป็นวิสัยของสัตว์เดรัจฉาน
หรือคนป่าที่ยังไม่เจริญ พิศการต่าง ๆ เป็นเรื่องที่แสดงถึง
ความไม่เป็นป่าเถื่อนของสังคม เขาจึงได้อยู่กันด้วยความ
เรียบร้อยเป็นอย่างดี.

ถ้าชายหญิงคู่ใดปรารถนาบุตรที่ดี ๆ ไว้สืบสกุล จึง
ควรปฏิบัติตนดังนี้ คือ ให้นึกถึงคุณของพระรัตนตรัย ด้วย
การไหว้พระสวดมนต์ นึกถึงบุญคุณของพ่อแม่และบรรพ
บุรุษที่ได้สืบสกุลมาโดยลำดับ ให้ใจของตนได้เบิกบาน
ผ่องใสด้วยคุณงามความดีก่อน แล้วจึงอยู่ร่วมกันอย่างสาม
ภรรยา มิใช่มุ่งความสนุกสนานอย่างเดียว แต่ต้องมุ่งหวัง
เพื่อให้มีบุตรที่ดีไว้สืบสกุลต่อไปด้วย อธิษฐานใจขอให้
วิญญานดี ๆ ได้จุติมาเข้าทองภรรยาของตน แม่หญิงก็พึง
ทำในใจอย่างนั้น เป็นการสร้างความดีไว้ในตนเสียก่อน
แล้วความดีจึงได้ถ่ายทอดไปสู่บุตรต่อไป เวลาใดที่ตนมีใจ
ชุ่มฉ่ำเศร้าหมองด้วยราคะ โทสะ โมหะ หรือกิเลสใด ๆ อัน

หอดมุดแห่งชาตริชมังคลาภิเชก
จันทบุรี

๒๕

ใจ ในการปฏิบัติทางกายนั้น เป็นเรื่องของหมอที่จะแนะนำ
ให้ เพื่อให้มารตามพลาณามัยสมบูรณ์ เด็กในท้องจะได้
พลอยสมบูรณ์ไปด้วย อาหารการกินเป็นเรื่องทมารดาจะ
ต้องระมัดระวังเป็นพิเศษเสมอ เพราะมารดาขณะมีท้อง เป็น
คนสองชีวิต ถ้าเจริญ ก็เจริญทั้งสองชีวิต ถ้าหากเสื่อม ก็
เสื่อมทั้งสองชีวิตเช่นเดียวกัน จึงต้องระมัดระวังเป็นพิเศษ
เสมอ

ส่วนด้านจิตใจ นับว่าสำคัญมาก ในสมัยโบราณ
คนไทยเราพอตั้งท้อง ก็ต้องถือศีลห้าประการอย่างเคร่งครัด
ไม่มีการฆ่าสัตว์ ทรมานสัตว์ หรือไปดูเขาทรมานสัตว์ ไม่
ว่าในกรณีใดๆ ต้องหัดทำใจให้อ่อนโยน มีความรักเอ็นดู
ต่อสรรพสัตว์ทุกถ้วนหน้า เป็นการช่วยให้ใจของตนตั้งงาม
ขึ้นประการหนึ่ง ประการที่สอง ต้องมีความพอใจในทรัพย์
สมบัติของตน และเคารพกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินของผู้อื่น
มองดูทรัพย์ของคนอื่นเป็นเช่นกับก้อนกรวด อย่าเปิดโอกาส
ให้ความอยากได้เกิดขึ้นแม้แต่เนอย ประการที่สาม ต้องรัก
ษาใจให้บริสุทธิ์ ระวังมิให้เกิดความกำหนัดทางกาม ต้อง

งดเว้นจากการเสพยาเสพติด จนนกจะคลอตุก อย่าได้
 กระทำกิจใด ๆ อันจะเป็นทางให้เกิดความกำหนัดได้เป็นดี ผู้
 มีภรรยาต้องทำตนเป็นหญิงพรหมจารีจึงจะเหมาะ ประการที่
 ดี การพูดจาอะไร ๆ ต้องพูดแต่คำจริง คำอ่อนหวาน คำ
 สมนามคำดี คำที่ประโยชน์ งดเว้นจากการพูดที่ไม่สมควร
 ให้หมดสิ้น แม้เรื่องไม่ควรพูด ก็พูดแต่พอประมาณ อย่าพูด
 มากเกินไป จะก่อให้เกิดความฟุ้งซ่านในทางใจได้ ประการ
 ที่ห้า ของเสพติดมันเมาทุกชนิด เป็นสิ่งให้โทษโดยส่วน
 ใหญ่ หญิงมีครรภ์ต้องงดเว้นโดยเด็ดขาด สถานที่บางแห่ง
 อันไม่เหมาะ เช่น บ่อนการพนัน สนามชนโค สนามแข่ง
 ม้า สนามชกมวย และสถานที่ใด ๆ อันก่อให้เกิดการตน
 เตนหวาดเสียว เป็นสถานที่หญิงมีครรภ์ไม่พึงเหยียบกราย
 เข้าไปเป็นอันขาด.

วันหนึ่ง ข้าพเจ้าได้พบครอบครัวของข้าราชการผู้หนึ่ง
 ทางภาคใต้ ท่านผู้นั้นทำงานอยู่ในหมู่พี่น้องชาวอิสลาม อัน
 ชาวอิสลามนั้น เขามักพักการอยู่อย่างหนึ่ง เรียกว่า รับผิดชอบ
 ี่หนัก คือการขับหนึ่งปลายองคชาติของผู้ชายนั่นเอง ใน
 เวลาทำพิธีอย่างนี้ เขาถือเป็นเรื่องสำคัญ คล้ายวิธีบวชพระ

ของชาวพุทธ ท่านข้าราชการผู้ทกล้วน ได้รับเชิญให้ไป
 ร่วมในงานด้วย เขาได้พาภรรยาซึ่งกำลังมท้องไปด้วย ตาม
 ปกติเขามักถือว่า คนมท้องไม่ควรไปงานเช่นนั้น แต่ความ
 ยานรุ่มยากเห็นบังคับให้ไป เมื่อไปถึงก็ได้เห็นพรทุกอย่าง
 ต่อมา เมื่อเชลลบุตรเป็นชาย ปลายองค์ชาติของลูกชาย
 เป็นเหมือนรอยขลิบแล้วอย่างนั้น นี่เป็นตัวอย่างของการ
 พาบบุตรในท้องไปในที่ไม่สมควร.

มีเด็กคนหนึ่ง พอโตขึ้นก็เก่งในทางไฟมาก ถามไถ่
 ความว่า แม่ชอบเล่นไฟ เวลาหมอกฟ้าทองอันมืดปกติไป
 บ่อนไฟด้วย นิสัยเล่นการพนันจึงติดตามถึงลูกของตน ทำให้
 ลูกมันสยเป็นนักการพนันอย่างแม่ไปด้วย . นี่เป็นตัวอย่างที่
 ชี้ให้เห็นว่า ความเป็นอยู่ของมารดา มีส่วนสร้างสรค์นิสัย
 ระวังให้จงหนัก เพื่อผลิตแก่ลูกอันเป็นที่รักของตน แต่
 มารดาจะทำให้เรียบร้อยคนเดียวไม่ได้ ถ้าหากขาดการช่วย
 เหลือของบิดา

ในขณะที่ภรรยา กำลังตั้งครรภ์ สามี่จะต้องเอาเอาใส่
 ต่อภรรยาให้ดีเป็นพิเศษ อย่ามัวแต่เที่ยวเตร่เถลไถลไปหา

ความสุขนอกบ้าน จงกลับบ้านตามเวลา ให้นึกว่าคนหนึ่ง
 ทางบ้านกำลังรอคอยท่านอยู่ เขาต้องการคำปลอบโยน ต้อง
 การความเห็นอกเห็นใจ อย่าได้ทำให้เธอต้องเข้าใจเป็นอัน
 ขาด ความทุกข์ของแม่ย่อมส่งผลไปถึงลูกได้เสมอ พ่อบ้าน
 จึงต้องเอาใจใส่ แสดงความรักความเห็นใจให้มากกว่าปกติ
 หาของขวัญมาให้บ้าง พุดให้เธอได้รับความเบิกบานใจบ้าง
 ความสนุกสนานอันใด ที่ตน เคยทำใน ระยะ ที่ ภรรยาตั้ง ครรภ์
 ต้องดเว้นเด็ดขาด จงอยู่กับเหย้าเฝ้ากับเรือน สิ่งที่กระทบ
 กระเทือนใจแม่บ้านมากที่สุด คือ เรื่องการกลับบ้านไม่ตรง
 เวลา ได้ข่าวว่าไปเที่ยวกับผู้หญิงอื่น สองอย่างนี้ทำให้
 เข้าใจนัก ต้องระวังให้มากสักหน่อย ธรรมดาของผู้หญิง
 เป็นผู้อ่อนแอ ไหวง่ายโดยกำเนิด และโดยเฉพาะใน
 ขณะมีท้องด้วยแล้ว ความรู้ สึกขอหญิงแรง ขึ้นกว่าปกติ
 จงอย่าได้จุดไฟ คือ ความทุกข์ ความ ร้อนใจ ๆ ขึ้นใน ครอบครัว
 เป็นอันขาด ผู้ หญิงบางคน มักหึงหวงในเวลา
 มีท้อง ใจน้อย กระทบอะไรนิดก็ยิ่งยาก ฉะนั้น ผู้
 ชายต้องมีความอดทน อย่าใจน้อยตามเขาไป ฝ่ายหนึ่ง

เป็นไผ่มา ตนน้องเป็นน้ำเสีย อย่าเฝ้าบ้านของท่าน ด้วย
 โทษของท่านเป็นอันขาด ในเวลาใกล้คลอดบุตร ความ
 ซลาดกลัวย่อมเกิดแก่หญิงบาง เพราะเรื่องคลอดบุตร เป็น
 เรื่องสำคัญอยู่มาก สามพี่น้องไปหาหมอบเป็นครั้งคราว
 เพื่อบำเพ็ญน้ำอันถูกต้อง และเพื่อตรวจร่างกาย เพื่อบู
 วันคลอดไว้วางหน้า ตนน้องจะต้องเดินไปไหน ๆ และจะได้
 เตรียมอะไร ๆ ที่จำเป็นไว้ให้พร้อม สำหรับหนูน้อยที่จะ
 ออกมาดูโลกอีกผู้หนึ่ง จงชวนเธอสนทนาแต่ในเรื่องที่ดี ๆ
 มีประโยชน์ ฟังแล้วสบายใจ ให้เธอได้พบได้เห็นแต่สิ่ง
 อันดีงามอย่างเดียว ก็จะเป็นทางช่วยให้ลูกและมารดา
 ความสมบูรณ์ในทางจิตสมปรารถนา.

จึงขอเตือนท่านผู้ที่จะให้กำเนิด แก่ทารกทารก
 น้อย ๆ จงได้ประพฤติปฏิบัติดีชอบตามศีลธรรมทางศาสนา
 ตามประเพณีที่คนสมัยก่อน ๆ ได้ประพฤติกันมา เพื่อช่วย
 กันสร้างลูกหลานให้เปี่ยมแคล้วคลาด มีประโยชน์แก่ชาติบ้านเมือง
 ต่อไป ขอให้ท่านที่กำลังจะเป็นพ่อแม่ทั้งหลาย ฟังทำตน
 ดังกล่าวมานี้เถิด ความสุขความเจริญก็จะมีแก่ท่านได้สม
 ปรารถนา,

การรับ—ถ่ายทอดอุปนิสัย

ท่านพ่อแม่ที่นับถือ ทั้งหลาย !

เมื่อวันเสาร์ก่อน ข้าพเจ้าได้พยายามอธิบายให้ท่าน
ได้เข้าใจถึงความหมายของการอยู่ร่วมกัน โดยถูกต้องของสาม
ภรรยา ได้นำวิธีการของคนโบราณมาแล้วให้ฟังว่าเขาได้ปฏิบัติ
ต่อกันอย่างไร คุณธรรมตามหลักพระพุทธศาสนา อันพ่อแม่บ้าน
แม่เรือนควรปฏิบัติมีประการใดบ้าง ข้าพเจ้าได้นำมากล่าว
ละเอียด เพื่อให้ทุกท่านได้รับทราบไว้ และถ้าหากท่านได้นำ
ไปใช้ในชีวิตประจำวันของท่านด้วยแล้ว ครอบครัวน้อย ๆ
ของท่าน ก็จะกลายเป็นสวรรค์ ตัวของท่านก็จะกลายเป็น
เทวดาชั้นมาทันที เป็นการง่ายเหลือเกินที่ท่านจะทำให้เป็น
เทวดา โดยการปฏิบัติธรรมตามหลักพระพุทธศาสนา ท่าน

อาจสงสัยว่า ทำไมข้าพเจ้าจึงกล่าวย่ำหนักในเรื่องการเป็น
อยู่ของสามภรรยา มันมีความสำคัญมากนักหรือ ขอบอกว่า
มีความสำคัญมาก

ข้าพเจ้าเคยได้ไปในพิธี ทำการหล่อพระพุทธรูป
องค์ใหญ่ ๆ ในวันที่เขาจะเททองลงสู่แม่พิมพ์เขาปั้นไว้
เรียบร้อยแล้วนั้น ได้เห็นหัวหน้าช่างและคนงาน ทุกคน
แต่งตัวนุ่งขาวห่มขาว แล้วทำพิธีบูชาพระรัตนตรัย สัมทาน
ศีลหาประการทั่วกันทุกคน นอกจากนั้นยังได้นมมนต์พระมา
นั่งเป็นพยาน ทำพิธีสวดชัยมงคลคาถา และยังทำพิธีเกี่ยว
กับการสังเวद्यเทวดา รวมทั้งครูบาอาจารย์ด้วย ได้ถามเขา
ว่าทำไมจึงต้องทำเช่นนั้น เขาบอกว่า มันเป็นพิธีเก่าแก่
ที่ได้รับช่วงกันมา เขาตอบอย่างคนถ้อยอะไรพอเป็นพิธีการ
เท่านั้น แต่เนื้อแท้ของการกระทำเช่นนั้น ยังมีความหมาย
ทางจิตใจอยู่มาก เพราะในขณะนั้นพวกเขากำลัง
ทำพิธีหล่อพระพุทธรูปออกมาให้คนไหว ผู้กระทำการ
หล่อหรือหล่อต้องมีใจสะอาด มีพระคอสัณธรรมประจำใจ
องค์พระจึงจะงามและเรียบร้อย เขาทำอย่างนั้นมีความหมาย

ในทางด้อยมากทีเดียว ท่านทั้งหลายลองคิดดูเถิด เพียงแต่
การสร้างพระ อันไม่มีวิญญูญาณครอง อันไม่สามารถจะ
ถ่ายทอดอุปนิสัยใจคอ ของคนผู้ทำการต่อไปได้เลย เขา
ก็ยังอุตสาหะทำโดยพิชการทำให้เป็นพระกันเสียก่อน เขา
มิได้ทำอะไรกันอย่างลวก ๆ แบบสุกกัเอาพอเผาแล้วก็กิน
กันhamได้

ในเรื่องการสร้างคน ก็มีสภาพเช่นนั้น ความจริง
ในการสร้างคน เราควรจะมีพิชและการกระทำใจให้ดีเป็น
พิเศษกว่าการสร้างวัตถุเสียอีก เพราะคนสามารถรับถ่าย
ทอดอุปนิสัยใจคอจากผู้อื่นให้กำเนิดได้ ถ้าผู้ให้กำเนิดเป็น
คนใจทราม ผู้กำเนิดก็เป็นคนใจทรามไปด้วย ลูกใจก็มี
นิสัยเป็นใจ ลูกของปราชญ์ก็มีนิสัยเป็นปราชญ์ไม่ผิด
พันธุ ขอเท็จจริงเกี่ยวกับเรื่องเช่นนั้น พอลาได้จากชีวิต
ของคนในปัจจุบันได้ถ่มเถไป เว้นไว้แต่เขาผู้นั้น ได้มา
รับการอบรมในทางถูกทางชอบ และได้อยู่ในสิ่งแวดล้อม
ที่ดีงาม อำนาจของสิ่งแวดล้อมช่วยให้เขามีความคิดโน้มน
เอียง ไปในทางดีได้ ในการกระทำเกี่ยวกับเรื่องนั้น ดัง
กล่าวมาแล้วว่าต้องทำด้วยกัน หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า

ต้องให้แตกต่างกันทั้งสองฝ่าย มิฉะนั้นก็จะด่ากันได้เมื่อลูก
 เหลวไหลว่า “พันธุ์พ่อมันไม่ดีบ้าง” แม่ว่า ฝ่ายพ่อก็ว่า
 “เต็มทีเหล่ากอของแม่มันไม่ดี” ความจริงเป็นความผิด
 ทั้งสองฝ่าย ที่มิได้ช่วยกันเห็นยวรงค์ให้ดำเนินไปในทางที่
 ชอบ จึงขอแนะนำท่านทั้งหลายว่า ระวังให้ดี สามภรรยา
 ต้องทำแบบลงเรือลำเดียวกัน มิอะไรในทางดี ๆ ก็มิให้
 เหมือน ๆ กัน เรื่องก็จะเรี่ยบริยาย รวมความว่าท่านที่จะ
 เป็นพ่อแม่ ได้ประพฤติธรรมเป็นอย่างดีตามหลักศาสนา
 ตามหลักของศีลธรรม พมพทจะหล่อหลอมเหมาะสมกัน
 ทั้งบนและล่าง ปิดเข้าได้สนิท เรี่ยบริยายเป็นอันดีไม่มี
 บกพร่องแล้ว รูปที่หล่อสำเร็จก็คงจะคงามโดยมิต้องสงสัย

ในตอนนั้นขอแถมเล่าเรื่องนิทานโบราณให้ฟังอีกสักกนิ
 หนึ่ง เพื่อเป็นแนวสัจวรกันต่อไป เรื่องนี้มีใช้ของคนไทย แต่
 เป็นเรื่องของเมืองจีน มีใช้เรื่องเดียวกัน แต่เป็นเรื่องเก่านาน ๆ
 มาแล้วจนนับมิได้ว่านานสักเท่าใด

ในสมัยหนึ่ง พระเจ้าแผ่นดินผู้ครองเมืองมีความ
 อ่อนแอนิดหน่อย บ้านเมืองจึงตกอยู่ในมือของพวกเขา
 อันเป็นพวกทริบไซโกลิตต่อพระเจ้าแผ่นดิน พวกนี้คอย
 กราบทุลอย่างโน้นอย่างนี้ โน้นน้อมแน่วคิดของพระเจ้า
 แผ่นดินเข้าหาประโยชน์ของตนเสมอ เหตุการณ์ในบ้าน
 เมืองไม่สู้เรียบร้อยนัก แต่ไม่ถึงขั้นร้ายแรงเกินไป ขนาด
 แต่เพียง “ฝ่ายเสนาพวกเข้าเฝ้าเข้าหาเยาวนารี ที่หน้าตา
 ดี ๆ ทำมโหรีในเคหา ค่ำเข้าเฝ้าลี้ซอ อยู่แต่หอลึกออกมา”
 หาแต่ความสนุก หาได้คิดบำรุงบ้านเมืองให้เจริญก้าวหน้า
 ไปเท่าที่ควรจะเป็นไปไม่ พวกข้าราชการบางพวกชอบทำ
 การทุจริตโดยวิธีต่าง ๆ จนชาวลือปรากฏมีในที่ทั่วไป ใน
 สมัยนั้นมีวัดใหญ่และสำคัญอยู่วัดหนึ่ง ตั้งอยู่ในภูมิประเทศ
 ที่สวยงามมาก มีถ้ำตามธรรมชาติหลายแห่ง เมื่อพระมา
 สร้างเป็นวัด ก็ได้ประดับประดาให้สวยงามขึ้นอีกหลาย
 ประการ ตามปกติคนมาเที่ยวทวदनมาก ๆ เสมอในวัน
 หยุดงาน สถานที่ควรดูควรชม พระท่านก็เปิดให้ประชาชน
 เข้าไปดูไปชมได้ตามปรารถนา แต่มีอยู่ห้องหนึ่ง ถูกไล่

กุญแจดอกใหญ่ประทับคลังต่างหนาแน่น ไม่เคยเปิดให้
ใครเข้าไปดูเป็นอันขาด ใคร ๆ ก็อยากดูแต่ดูไม่ได้ อัน
ของใดที่ปกปิดไว้ก็ย่อมก่อให้เกิดความอยากรู้อยากเห็น
ถ้าเปิดเสียก็ไม่มีใครสนใจกันเท่าใดนัก.

วันหนึ่ง ท่านหัวหน้าตำรวจใหญ่พร้อมด้วยบริวาร
ได้มาเที่ยวทวณ ห้วนหน้าตำรวจผู้เป็นคนใจร้อน ดุดัน
ชอบใช้อำนาจเสมอ มักถือหลักว่าไม่มีอะไรที่ตำรวจจะทำ
ได้ มีลูกน้องผู้รับใช้ใกล้ชิดมากคน ล้วนมีนิสัยดุ ๆ แบบ
เดียวกับนายทงนุน เมื่อเขามาถึงวัดสมภารก็ได้ทำการ
ต้อนรับเป็นพิเศษ เพราะเห็นว่าเป็นคนใหญ่คนโต ได้พา
ไปชมสถานที่ทุกแห่งที่ควรดูควรชม เว้นแต่ห้องพิเศษนั้น
สมภารมิได้เปิดให้ดู นายตำรวจใหญ่เกิดความสนใจ ได้
ถามว่าข้างในมีอะไรบ้าง ท่านสมภารก็บอกว่ามีสิ่งท้าว
โลกไม่พึงดูอยู่ นายตำรวจก็ยังเกิดความอยากรู้อยากเห็น
ท่านสมภารจึงอธิบายเหตุผลว่า ไม่ควรเปิดโดยละเอียด
อย่างไร ก็หาสามารถลดระดับของความอยากรู้อยากเห็น
ผลที่สุดเมื่อถูกขอร้องเกมบังคับ ท่านสมภารก็จำใจเปิด

บุญแจ้ให้มนุษย์ผู้ตอดนูนนไต่ดูกัน เมื่อเปิดออกแล้วไม่
 ปรากฏว่ามีอะไร อันพึงจะดูได้ด้วยตาเนื้อ เพราะสิ่งที่ถูก
 ขึงไว้นั้นเป็นสิ่งที่มองไม่เห็น สิ่งนั้นคือวิญญาณร้าย ๆ
 ทั้งหมดที่ถูกลงโทษและเอามาขังรวมไว้ในห้องนั้น พอ
 ประตูเปิดออกเท่านั้นแหละ วิญญาณเหล่านั้นก็ได้รับ
 อัสสัระภาพ และลอยละล่องออกจากห้องนั้นไป ๆ หากที่
 จะเกิดต่อไป ก็วิญญาณร้าย ๆ นั้น ไม่สามารถจะไปเข้า
 ห้องของคนที่อยู่ในศีลในธรรมได้ คงต้องเที่ยวไปหาที่
 เหมาะแก่ตน.

บ้านโตพ่อ บ้านแม่บ้าน ประพฤติตนเป็น คนเหลว
 ไหล มีประการต่าง ๆ วิญญาณก็เข้าห้องของคุณหญิง
 คุณนายบ้านที่เหลวไหลนั้น ขณะวิญญาณอยู่ในห้องยัง
 ไม่มีอะไรเสียหายเท่าใดนัก แต่เมื่อเกิดออกมาแล้ว พน
 ฐานเดิมของวิญญาณไม่ดี สถานที่เกิดก็ไม่ดี ออกมา
 แล้วก็ได้พบสิ่งที่ไม่ดีอีก เลยรับเอาคุณค่าด้านร้ายไว้ในตน
 มากมาย พอพวกที่เกิดมานั้นโตขึ้นเป็นหนุ่มเข้าทำงานตาม
 หน้าที่ ๆ บิดาของตนจะบรรจุเข้าไปได้ เขาเหล่านั้นมิได้
 ทำงานจริง เพราะถือว่าพ่อของตนเป็นใหญ่ มีอำนาจ
 มีพวกพ้อง กลายเป็นคนเอาเปรียบงาน พาเพื่อนฝูง

ประพัตติเหลไหล ปรากฏต่อมาว่า ความชั่วได้เกิดมากชน
 ในประเทศจีนในสมัยนั้น จนปรากฏอยู่ในประวัติศาสตร์
 ว่าเต็มไปด้วยการโกงกันร่อยแปดพันประการ ความชั่วร้าย
 เหล่านั้นมาจากไหนก็มาจากความดื้อด้าน การตามใจตนเอง
 ชอบกระทำในสิ่งที่ไม่เลวไหลนั้นแหละความทุกข์ความเดือด
 ร้อนจึงเกิดมากชน

เรื่องที่น่ามาเล่านี้ เพื่อเป็นการชี้ให้เห็นว่ามูลฐาน
 ของความชั่วนั้น จะเกิดแก่เด็กได้ก็โดยอาศัยมารดาบิดา
 เป็นผู้สร้างทั้งนั้น จะได้เป็นสิ่งเตือนใจท่านทั้งหลายให้ระมัด
 ระวังตัวท่านให้ดีขึ้น เพื่ออนาคตของครอบครัวเพื่ออนาคต
 ของประเทศชาติที่เรารักหวงแหน

พระพุทธเจ้าเคยตรัสไว้ว่า “บุตรเป็นดังของมนุษย์”
 โลกเราจะดงามในการต่อไปอย่างไรนั้น ก็เป็นเรื่องเกี่ยว
 เนื่องกับพ่อแม่ในปัจจุบันนี้เป็นสำคัญ มีพ่อแม่จำนวน
 ไม่น้อยเป็นพ่อแม่สมัยใหม่ ไม่ค่อยมีความสนใจในการ
 เป็นอยู่ของลูกของตนเกิดมา ตนทำหน้าที่เพียงผู้ให้เกิดมา
 เท่านั้น แต่หาได้ทำหน้าที่เลี้ยงใจของลูกอย่างแท้จริงไม่

ปล่อยให้การเลี้ยงดูทั้งหมดเป็นหน้าที่ของพลีเลี้ยงโดยส่วน
 เดียว การกระทำเช่นนั้นเป็นการรอบแฉะหรือ ขำพเจ้า
 เห็นว่าไม่เป็นการชอบการควรเลย เพราะเด็กอ่อนมีปกติ
 เหมือนพันธุ์ไม้เลื้อย อยู่ใกล้สิ่งใดก็ยอมเกาะจับสิ่งนั้น
 เด็กที่ใกล้ชิดกับพลีเลี้ยง และถ่ายทอดอุปนิสัยใจคอของ
 พลีเลี้ยงมาสู่ตนก็ได้อาหากได้พลีเลี้ยงดกค้อยยงชั่วหน่อย ถ้า
 ได้พลีเลี้ยงที่ไม่ดีก็จะไปกันใหญ่โต ถึงแม่จะได้คนดี ความ
 รักความเมตตาของพลีเลี้ยง ผิดกับความรักของพ่อแม่ พ
 ลีเลี้ยงเขาคิดแต่เพียง ตนเป็นคนเลี้ยงเด็กเท่านั้น แต่แม่
 คิดว่าตนเป็นมารดาของเด็ก ตนจึงควรเอาใจใส่ทะนุถนอม
 ให้ดีมากเป็นพิเศษสักหน่อย ปัญหาอย่างนี้มีมากขึ้นใน
 สมัยที่มารดาต้องออกไปทำงานนอกบ้าน เพราะการครอง
 ชีพของคนสมัยนี้ ไม่เหมือนสมัยก่อนถึงกระนั้นก็ควรใช้เวลา
 ที่พ่อแม่จะได้อยู่พร้อมหน้ากับลูก ๆ ให้มากที่สุดที่จะทำได้

ในการเลี้ยงดูทารก ขณะคลอดออกมาใหม่ ๆ นั้น
 เป็นเรื่องสำคัญมากเหมือนกัน เกี่ยวกับเรื่องนมมารดาควร
 สนใจศึกษา ติดตามสอบถามกับคนที่มีความชำนาญเกี่ยวกับ

เรื่องนี้โดยเฉพาะ คนชำนาญมีสองพวก คือ พวกหนึ่ง
 ชำนาญทางทฤษฎี เช่น เจาหนาทสังเคราะห์มารดาและ
 เด็ก ๆ ที่ตนเองไม่เคยเป็นมารดาของเด็ก ๆ เลย แต่เขามี
 ความรู้จากตำรา มาก นับว่าเป็นผู้เชี่ยวชาญทางตำราได้
 อีกพวกหนึ่งได้แก่มารดาจริง ๆ มารดาที่เคยให้ เคยเลี้ยง
 ลูกมาหลาย ๆ คน นับว่าเป็นผู้ชำนาญในด้านปฏิบัติการ
 หญิงผู้ใหม่ต่อความเป็นมารดาของลูก ควรจะได้เข้าไปนั่ง
 ใกล้คนพวกนี้บ้าง แล้วศึกษาโดยการสอบถามถึงวิธีการ
 เลี้ยงลูกว่าอย่างไรดี อย่างไรไม่ดี รับฟังไว้แล้วเรามา
 แก้ไขให้เหมาะสมกับครอบครัวของตนว่า ที่จริงน่าจะมี
 สัมคมของมารดาชนบางเป็นสัมคมที่รวบรวมเหล่ามารดา
 ทั้งหมด แล้วแลกเปลี่ยนความรู้เรื่องเลี้ยงเด็กกันบ้าง
 ออกไปแนะไปเตือนให้คนที่ยังใหม่ต่อหน้าที่นี้ ได้รู้จักทำ
 หน้าที่ของตนให้ดีขึ้นบ้าง ก็จะเป็นการได้ช่วยเหลือสังคม
 ของมนุษย์มิใช่น้อยทีเดียว เพราะศาสตร์ทั้งหลายบรรดา
 ในโลกนี้ การเลี้ยงลูกให้เป็นคนดีควรจะเป็นศาสตร์ที่ชาว
 โลกควรเรียนรู้ ถ้าหากวิชาประเภทนี้เจริญและรู้จักกันทั่ว

๐ เพื่อนที่ไม่ดี คือ มารร้ายของลูก ไปรกระวัง! ๐

ถึง ก็จะเป็นทางหนึ่งที่จะช่วยให้โลกนี้น่าอยู่มากขึ้น โลก
จะน่าอยู่ก็เพราะชาวโลกเป็นคนดี มารดาบิดาจึงควรทำ
หน้าที่สร้างคนดี ให้ออกมาอยู่ในโลกให้มากขึ้น

หญิงชายคู่ใดไม่เหมาะแก่การเป็นผู้ให้กำเนิดแก่ทารก
ไม่เหมาะที่จะทำพันธุ์ หญิงชายคู่นั้นไม่ควรที่จะทำลูกออก
มาเป็นอนาคต เพราะถ้าลูกออกมาจากคนแบบนั้น โลกก็จะ
เพิ่มคนสมองไม่สมบูรณ์ขึ้นในโลกอีก คนสมองไม่สมบูรณ์
อยู่ในที่ใด ทำให้ความเดือดร้อนเกิดขึ้นในสถานที่นั้น ความ
เดือดร้อนเป็นสิ่งที่ไม่มีใครต้องการ เมื่อเราทั้งหลายไม่ต้อง
การแล้ว จึงได้พิจารณาตนเองเสียบ้างว่า “ดูขานมความ
เหมาะสม ที่จะเป็นมารดา บิดาของลูกได้หรือไม่” ถ้าเห็น
ไม่เหมาะสมไม่ควร ก็ยับยั้งไว้เสีย เพราะทำในรูปนี้เป็นกุศล
ประการหนึ่งเหมือนกัน เป็นการตัดต้นทางมิให้ความชั่วเพิ่มขึ้น
ในโลกนี้ แต่บุคคลใดมีความสมบูรณ์ทั้งกายใจทรัพย์สินเงิน
ทองมีทางที่จะเพิ่มพลโลก ในทางดีงามได้แล้ว ควรทำ

อย่างยิ่ง เพื่อเป็นการเสริมสร้างกำลังใจคนในด้านดี และ
กำลังใจของความดีให้เพิ่มขึ้น เป็นการทำตามวิถีของชาว
โลกประภาขหนึ่งแล้ว.

หวังว่าท่านทั้งหลาย ที่มีโอกาสรับทราบตอนนี้อย่าง
คงจะมีอะไรบางอย่างเกิดขึ้นในดวงใจของท่านอันจะทำให้ท่าน
ได้สำนึกถึงความเปิ่นมารดาบิดา อันเป็นเกียรติยศที่ชายหญิง
ทุกคนใคร่จะเป็น และจะได้ทำงานในหน้าที่ของท่านให้สมบูรณ์
ทุกประการต่อไป

นิสัย—ดี มีแต่คนอยากคบค้า

นิสัย—ไม่ดี ควรหลีกเลี่ยงให้หลาวยว

“วัชรกร”

อชาตศัตรูกุมาร เป็นลูกของพระเจ้าพิมพิสาร ได้ไป
 คบหาสมาคมกับพระเทวทัต ภิกษุโจพาล ได้รับคำสั่งสอนใน
 ทางผิด จึงเกิดความคิดชั่วต่อบิดา ได้จับพระเจ้าพิมพิสาร
 ไปขังไว้ในคุกและได้รับความทรมาน จนถึงแก่ความตาย
 ขณะนั้นอชาตศัตรูจับพ่อซึ่งคุณนั้น เขายังไม่มีลูก จึงยังไม่รู้ว่า
 พ่อของตนรักตนขนาดไหน ในวันที่พระเจ้าพิมพิสารสวรรคต
 มเหสีของอชาตศัตรูก็คลอดลูกเป็นชาย อำมาตย์สองคน
 กำลังนำข่าวทั้งดีและร้ายไปกราบทูลเจ้าชาย เขาทั้งสองได้
 ปรีักษากันว่า ควรจะทูลข่าวไหนกัน เพราะเรามีข่าวเกิด
 และข่าวตายพร้อมกัน ทั้งสองก็ตกลงกันว่า ควรจะกราบ
 ทูลข่าวการเกิดก่อน เพราะการเกิด โลกถือว่าเป็นมงคล
 ข่าวตายเป็นอัปมงคล เมื่อตกลงกันแล้ว เขาก็เข้าไป
 กราบทูลข่าวการเกิดของพระกุมารให้ทรงทราบก่อน พอ
 อชาตศัตรูได้รับข่าวเช่นนั้น สัญชาตญาณของการปกปักรักษา
 บุตร ความรักในบุตรก็เกิดขึ้นในใจ ทราบว่าความ
 รักนี้มีปริมาณวัดไม่ได้ และรู้สึกขึ้นว่า เมื่อตนเป็น “เด็กน้อย”

พระบิดาคงมีความรักต่อตน เช่นที่ตนรักลูกน้อยน้^๕เหมือนกัน
 ความรู้สึกกตัญญูต่อพ่อบังเกิดเกล้าก็เกิดขึ้น และนึกได้ว่าตน
 เป็นคนเขลาคนผิดเอาพ่อบังเกิดเกล้าไปขังไว้ในคุก ปานนี้^๕
 เป็นอย่างไรบ้างก็ไม่รู้ ใครจะให้ใครไปปล่อยบิดาออกจาก
 ที่ขัง แต่ขณะนั้นอำมาตย์ก็ได้เข้ามากราบทูลให้ทรงทราบว่^๕
 พระบิดาได้ถึงแก่สวรรคตเสียแล้ว พอข่าวนี้กระทบใจ
 อชาตศัตรูก็มีความเศร้าโศกเป็นอย่างยิ่ง ในการที่เป็นตน
 เป็นคนเนรคุณและทำกรรมหนักเห็นปานนี้ มันสายเกินไป
 จนหมดทางแก้ไขเสียแล้ว นี่เป็นเรื่องแสดงให้เห็นว่า ความ
 รักของพ่อแม่สูงส่งปานใด ใครที่มีลูกแล้วคงทราบได้เป็น
 อย่างดี อย่าว่าแต่คนเลย แม้แต่สัตว์เดรัจฉาน ในขณะที่
 มันมีลูก มันก็มีความรักลูกมาก.

(เรื่องความรักของลูกแมว)

ข้าพเจ้าเคยเลี้ยงแมวไวตัวหนึ่ง ความจริงก็มีได้ตั้งใจจะ
 เลี้ยงอะไรดอก แต่เห็นแล้วก็สงสาร ได้เอาอาหารเหลือเดน
 ให้มันกิน มันก็มีความรักไม่ไปไหน เป็นแมวตัวเมีย ต่อ
 มาแมวตัวผู้มาติดตัวในตอนกลางคืน นางแมวก็มีทอง พ่อ

ถึงเวลาจะเกิดลูก ข้าพเจ้าคอยสังเกตดูว่ามันจะเกิดที่ไหน
วันหนึ่ง กำลังกินข้าวเพลินอยู่ มันก็วิ่งเข้าไปในครัว และ
ลงไปนอนในลังไม้ที่วางไว้ นอนนิ่งเฉยเป็นเวลานาน มัน
หาได้เกิดไม่ แต่เป็นเพราะลูกน้อยๆ ในท้องของมันดัน
บอกอาการว่า “แม่จ๋า ฉันจะออกมาดูโลกแล้ว” แม่จึง
รีบไปหาที่เกิด ต่อจากนั้นมาอีกตั้งสามวันจึงเกิดจริง ๆ ตอน
เข้าขนาดเท่าโม่งกว่า ๆ มันก็เที่ยววิ่งหาที่เหมาะ ๆ เพื่อทำ
การเกิด ข้าพเจ้าได้เอาหีบไม้ฉำฉามาวางให้มัน เอาผ้า
เก่า ๆ ปูรองเล็กน้อย นางแม่วลงไปนอนข้างในและดันรน
ด้วยความเจ็บปวด มันได้ทำการเบ่งโดยวิหยาใจเข้าแรง ๆ
แล้วก็เบ่งให้ลูกออก ในครั้งแรกไม่ออก ดูอาการมันเหนื่อย
และปวดมาก ทำการเบ่งอีกเป็นครั้งที่สอง ลูกน้อยออกมา
เพียงครึ่งท่อน นางแมวหมุนตัวรอบ ๆ และร้องด้วยความเจ็บ
ปวด ข้าพเจ้าดูแล้วก็ส่งสารมันมากจึงช่วยดึงเบา ๆ ให้ลูก
ออกมา เมื่อออกมาแล้ว มันได้ทำการเลียให้ลูกเลียเลือด
ที่ติดตามผิวหนังเกลี้ยง เป็นการทำความสะอาดไปในตัว ส่วน
ลูกน้อย พอออกมาได้ยังมีทันทันลืมตาเห็นโลกเลย ร้องแง้ว ๆ

คำหามของแม่ทันที พอพบเขากทำการดูด้วยความหว
 ทำให้นกถึงพุทธภาษิตที่ว่า “สัตว์ทั้งปวงเป็นอยู่ได้ด้วย
 อาหาร” ขาดอาหารก็ต้องถึงแก่ความตายเท่านั้น

หลังจากมันเกิดลูกแล้ว มันไม่ได้ออกไปไหนเลย
 ถึงยี่สิบสี่ชั่วโมง อาหารก็ไม่กิน น้ำก็ไม่ดื่ม มันคอยกกกอด
 ลูกน้อยของมันด้วยความรัก พอเห็นลูกกระดุกกระดิก มัน
 ก็ปลอบโยนด้วยการเลียให้เหมือนกับจะพูดว่า โอ้! อ้ายหนู
 ของแม่ เป็นไรไปหรือลูก อ่รเดินไป แม่ยังอยู่ แม่จะเลีย
 ให้ นอนเสียเถิดลูกรัก มันรักลูกของมันเหลือเกิน วันต่อ
 มามันจึงออกไปหากินบ้าง แต่ไปไม่นาน รีบกลับมาด้วย
 ความเป็นห่วง พอเข้าห้องก็ส่งเสียงให้ลูกทราบ เป็นการ
 บอกว่า “แม่มาแล้วลูกของแม่อยู่ไหน” ลูกน้อยพอได้ยิน
 เสียงร้องของแม่ ก็ผงกหัวขึ้นมองหา ตามันยังมองไม่เห็น
 ต้องใช้กายประสาทสัมผัสไปก่อน พอเจอแม่ก็ตั้งหน้าตั้ง
 ตากินนมทันที บางทีคำคนดักคั้น มันไปหากินแล้วกลับมา
 ประตูปิดเข้าไม่ได้ มันส่งเสียงบอกให้รู้ ต้องไปเปิดประตู

ให้มัน มันดีใจ พอเข้ามาได้ก็เอาหัวเกล้าแข่งเป็นการแสดง
ความกตัญญูกตเวที ที่ข้าพเจ้าได้กรุณาต่อมัน

สัตว์ดิรัจฉานทุกชนิด มีปกติตรงไปตรงมา ใจคิด
อย่างใดก็ทำไปอย่างนั้น ไม่มีมารยาอ่อนเร้น ผิดกับคนซึ่ง
มีมายามาก ไขว่ไขว่ยากเต็มที

เรื่องหนามาเล่านี้ ท่านผู้ฟังทั้งหลายอย่าคิดว่าเป็น
เรื่องแมว ๆ หาสาระมิได้ ขอให้คิดว่า แมวยังมีอะไรดี ๆ
ที่พอจะสอนคนให้ทำดีได้เหมือนกัน โดยเฉพาะในด้าน
ความรักของแม่หม่อมต่อลูก แต่เลี้ยงอยู่หน่อยตรงที่ไม่มีพ่อ
ถึงมันก็มีได้เอาใจใส่ต่อเมีย และลูกของมัน มันต้องการ
แต่จะเปลืองความใคร่เท่านั้น พอสำเร็จกิจของมันแล้ว ก็
เลิกจากกัน ไม่ต้องสนใจอะไรอีก ความหนักใจจึงจะตก
อยู่กับแม่แต่ผู้เดียว น่าสงสาร คนผู้ชายที่มีลักษณะเหมือน
แมวก็น่าจะเหมือนกัน เขาเป็นชายใจแมว มีความใคร่เกิด
ขึ้นในใจของเขา แล้วก็ไปเที่ยวเกี้ยวผู้หญิง จนสมประสงค์
แล้วก็เลยไป ผู้หญิงมีท้อง มีลูก ชายใจแมวก็น่าจะได้สนใจ

เหลียวแล เขาเป็นคนที่ไม่สมกับรูปร่างของเขา มิได้ทำ
หน้าที่ของพ่อแม่แต่น้อย เขาไม่มีมนุษยธรรมอยู่ในใจของเขา
เลย กายของเขาเป็นคน แต่ใจของเขาเป็นแมวตัวผู้เท่านั้น
เอง ขออย่าให้พูดถึงเขามากนักเลย เสียเวลาเปล่าๆ

พูดเรื่องแมวต่อไปอีกดีกว่า แม่แมวมักอาหารให้
ลูกกินแต่เพียงประการเดียว คือนมของมันเท่านั้น ลูกแมว
มีอนามัยดี ไม่เจ็บปวดแอด ไตวันโตขึ้นทีเดียว ไม่เท่าไร
ก็วิ่งได้ ฟันงอกเต็มปากแล้ว ฟันของลูกแมวขึ้นเรียบรอย
ดีมากเพราะได้อาหารถูกส่วน แต่เมื่อลูกมีฟันขึ้นเต็มปาก
แล้ว มันก็พาลูกลงในสนามหญ้า แม่เดินหน้า ปากร้อง
เหมียว ๆ ตลอดเวลา เป็นการให้สัญญาณแก่ลูกของมัน มัน
สอนลูกให้รู้จักการทำมาหากินตามวิถีของแมว ลูกก็วิ่ง
ตามแม่ตลอดไป วันหนึ่ง แม่แมวไปจับกระรอกได้ตัว
หนึ่ง มันรักลูก คิดถึงลูก ได้นำกระรอกทั้งตัวมาทิ้งลงข้างๆ
ลูก ลูกตกใจ วิ่งหนีไปซุกอยู่ในซอกข้างฝา แม่ก็เรียกให้
ออกมา แต่มันไม่กล้าออกมา เพราะกลัว แม่จึงคาบ
กระรอกตัวนั้นไปหาลูก และทำท่าตบให้ดู กัดให้ดู เหมือน

จะบอกว่า เจ้าโตแล้ว เจ้าต้องเรียนการจับหนู จับกระรอก
เจ้าต้องพึ่งตัวเอง จะพึ่งแม่เสมอไปไม่ได้ ในชั้นแรกมันก็
ยังไม่กล้าอยู่ แต่พอได้กลิ่นคาวเลือด มันก็เข้ามาเลยและ
คาบไปเลย แม่จึงดูให้ลูกกินจนอิ่มแล้วส่วนที่เหลือจากลูก
แม่จึงกินที่เหลือ แม่แมวช่างมีความรักและเสียสละเพื่อก
ถึงขนาดนเชยวหนอ แม่ของเราทั้งหลาย ท่านก็รักเรา และ
เสียสละเพื่อบริการเราเหมือนกัน บางทีมากกว่าไปเสียอีก “โอ!
พระคุณของแม่ ลูกไม่สามารถจะพรรณนาให้หมดได้แล้ว.”

เมื่อท่านได้ฟังเรื่องของแม่แมวแล้ว ขออย่าได้คิดว่า
เป็นเรื่องแมวๆเลย แต่จงคิดว่าท่านได้อะไรอันเป็นตัวอย่าง
จากเรื่องของแม่วาง และจะได้เป็นบทเรียนสำหรับการ
ดูแลลูกน้อยของท่านต่อไป ธรรมชาติของผู้หญิงผู้จะเป็น
มารดาของทารก ได้มอวัยวะต่างกับผู้ชายหลายอย่าง ที่
สำคัญก็คือ หญิงมีเต้านมสองข้างทอก นมนั้นแหละเป็น
ที่เกิดอาหารของทารกผู้เกิดมาใหม่ ๆ ถ้าเราดูสัตว์เดรัจฉาน
จะเห็นว่าสัตว์ทั้งหลายลูกดวยนม เช่น วัว ควาย ช้างมา
หมา และแมว เมื่อลูกยังเล็กอยู่ มันให้กินแต่น้ำนม

เท่านั้น และเป็นนมของแม่โดยแท้ คนเราทั่วไปก็มีนมสำหรับให้ลูกกินแล้ว แต่เราเป็นคนที่ชอบทำอะไรผิดธรรมชาติเสมอ เด็กน้อยยังไม่ถึงขั้นจะบดอาหาร แม่กลัวลูกจะมีอาหารไม่พอ ก็บดข้าวกับน้ำตาลบ้าง กับกล้วยบ้าง ให้ลูกกิน วิธีให้กินก็ทำท่าพลก คือ เอาลูกนอนหงายระหว่างขาของมารดา แล้วเอาข้าวบดยัดใส่ปากลูก ทำท่าเหมือนซึมเหงเด็กอย่างนั้น เด็กยังไม่ถึงขั้นบดอาหารแข็งๆ กินเข้าไปมากก็เกิดท้องเสียบ่อยๆ บางคนให้กินเลี่ยนจนท้องบวมเป็นปลาแขยงไปเลย อยากจะกล่าวว่า การกระทำเช่นนั้นเป็นการไม่ถูกต้อง มารดาไม่ควรวิตกว่าอาหารจะไม่พอ เด็กตัวน้อยๆ ไม่ต้องการกินอาหารมากนักหรอก เพียงแต่นมของแม่ ก็พอสำหรับความต้องการของร่างกายแล้ว ลูกหัว ลูกควายยังไม่กินหญ้า ขณะที่พื้นไม้ชั้น ลูกคนเราก็คงจะเป็นเช่นนั้น โปรดจำไว้ว่า นำนมของมารดาเป็นอาหารมีค่าที่สุดสำหรับเด็กแล้ว ตราบใดที่ลูกของท่านยังไม่ถึงขั้น ขอย้ำได้ให้อะไรแก่เขา นอกจากนมนมของแม่เป็นอันขาด เว้นไว้แต่ว่า มารดามีร่างกายไม่สมบูรณ์ มีนมน้อยเกินไป ไม่พอสำหรับเลี้ยงลูก ก็ควรให้ลูกกินนมกระป๋องหรือนมสด

ที่ไดมาจากวัว หรือแพะ เป็นต้น แต่การให้นมอย่างนี้
ต้องระวังให้สะอาดและปลอดภัย นมสดต้องต้มหรือนึ่งเสีย
ก่อน เพื่อฆ่าเชื้อโรค ขวดนม ภาชนะใส่นม ห้วนนมต้อง
อยู่ในสภาพที่สะอาดเรียบร้อยเสมอ จงจำไว้ว่า ลูกของ
ท่านจะเจ็บป่วยได้ ก็โดยที่เชื้อโรคบางชนิดเข้าสู่ร่างกาย
ของเขา นมและห้วนนมอาจเป็นพาหะของเชื้อโรคได้ จึง
ควรลวกนําร้อนก่อนใช้เสมอ นอกจากนม ท่านอาจคั้น
น้ำผลไม้บ้างก็ได้ แต่อย่าให้มากเกินไป.

ในเรื่องการเลี้ยงทารกนี้ มารดาควรได้ถามนางพยาบาล
ตามสถานื่อนามัยได้เสมอ ท่านอย่าทำอะไรไปโดยไม่รู้เท่าถึง
การณ์เป็นอันขาด ชีวิตของลูกมีราคามาก จงถนอมเขาใน
ทางที่ถูกหลักวิชาและปลอดภัยเสมอ การทำอะไรตาม ๆ กัน
มาในทางที่ผิดนั้นไม่เป็นสิ่งที่ดีเลย เช่น บางคนกล่าวว่า ตัว
ของดิฉันก็ได้รับการเลี้ยงมาแบบนี้ แม้ตัวของท่านก็เช่นเดียว
กัน นี่เป็นคำกล่าวที่พื้นสมัยแล้ว โลกเราได้เจริญก้าวหน้า
ไปมากแล้ว การเกิด การบริหารทารก จึงควรเปลี่ยนให้
เหมาะสมแก่กาลเทศะด้วย จึงจะดี.

การให้นมอันเป็นอาหารแก่เด็ก ควรใช้เวลา อย่าให้
 เด็กกินอาหารอย่างพร่ำเพรื่อเป็นอันขาด มารดามักขาด
 ความเอาใจใส่ในข้อนี้ เช่น พอลูกร้องไห้ ก็เอาหัวนมยัด
 ปากลูกทันที เท่ากับให้ลูกหยุดร้องด้วยการกินนม ทำกัน
 จนเป็นนิสัย พอเด็กร้องก็มักพูดกับเด็กว่า หยุดร้องเสียเถิด
 ลูกแม่จะให้กินนม เอาของกินเขาลือเสียเรื่อย จนกระทั่ง
 เด็กเสียคน นี่เป็นการกระทำไม่สุจริต เวลาเด็กร้องไห้
 เราควรหาเหตุผลให้ได้ก่อนว่า เขาร้องไห้ทำไม ไม่ใช่ร้อง
 เพราะหิวเสมอไปตอก บางทีมดกัดเขาร้อง ผาบุทนอน
 เปียกด้วยปัสสาวะเขาร้อง เขากายแล้วไม่ได้ล้างกรอ ท
 นอนแข็งไปเขาร้อง รวมความว่าเด็กร้องต้องมีเหตุ ไม่มี
 เหตุเขาไม่ร้อง ไม่กวน ไม่จู้ ผู้ที่ทำให้เด็กร้อง คือความ
 สะเพร่าของแม่นั่นเอง ฉะนั้น พอได้ยินเสียงลูกร้อง จงคน
 คว้าหาเหตุผลก่อนเสมอ จงแก้เหตุ อย่าให้เด็กกินนม
 เสมอไป จะทำให้เด็กเสียนิสัยในภายหลัง การให้กินนม
 ควรให้เป็นเวลา เช่น สองชั่วโมงครั้งหนึ่ง เป็นต้น และให้
 พอควร อย่าให้กินจนกระทั่งล้นออกมา เมื่อให้นมแล้ว ให้
 เขานอนให้สบายในอุ้งของเขาเถิด บางทีเสียงของเด็กกร้อง

ให้ทำให้แม่ทนฟังไม่ค่อยได้ ต้องคอยเอาใจใส่เขาเสมอ เด็ก
 เสียตรงนั้นมากเหมือนกัน คือพอต้องการอะไรก็ร้องไห้จ้า
 แม่ก็วิ่งมาช่วย เลยทำให้เด็กเป็นคนขี้แยไป ถ้าหากท่าน
 เชื่อนั่นว่าเบาะที่เขานอนเรยนร่อยดแล้ว ให้อุ้มกอด ยุงก็ไม่
 รบกวนเขาแล้ว เขาร้องกร้องไปเกิด การร้องไห้ของเด็กๆ
 เป็นการขยายปอดและออกกำลังอยู่ในตัว อย่าไปยุ่งกับเขา
 เมื่อยังไม่ถึงเวลา นานๆ เข้า ก็ทำให้เด็กรู้สึกตัวว่า การ
 ร้องไห้ ไม่ได้ประโยชน์อะไร เป็นการทำตนให้เหนื่อย
 เปล่าๆ เขาก็จะกลายเป็นคนหนักแน่น ไม่เป็นคนมักร้อง
 ให้ต่อไป.

เวลาเป็นเรื่องสำคัญ การทำอะไรเป็นระเบียบ
 เป็นการเพาะนิสัยมีระเบียบแก่ลูกๆ ของท่าน จึงขอ
 ฝากไว้สำหรับเป็นแนวคิด ในการเลี้ยงลูกของท่าน
 ด้วย. Δ

“บรรดาพวกลูกๆ ส่วนมากมักชอบ
 ให้ตามใจ การตามใจนั้นก็มักเสียเด็ก
 ท่านผู้เป็นพ่อ—แม่ ควรฉลาดพอใน
 เรื่องเช่นนี้”

“วัชรกร”

แม่พิมพ์ของลูก

ท่านพ่อแม่ ที่นับถือทั้งหลาย !

โปรดฟังเรื่องรักลูกให้ถูกทางตอนต่อไป ในตอนก่อนได้
พูดถึงเรื่องความรักของพ่อแม่ที่มีต่อลูก ว่ามีอย่างไร และจบ
ลงด้วยเรื่องการให้อาหารแก่เด็ก ว่าควรให้อะไรและให้อย่างไร
ได้พูดเพียงนิดหน่อย เพราะเรื่องนั้นมีทางศึกษาได้จากเอกสาร
ขององค์การสงเคราะห์แม่และเด็กอยู่แล้ว ในวันนี้ จะพูดถึง
เรื่องที่มารดาควรรู้ต่อไป ซึ่งเป็นเรื่องที่จะทำให้มารดาได้เข้าใจ
ใจธรรมชาติของเด็กดีขึ้น

การที่เราจะเลี้ยงเด็กให้ได้ดีนั้น ผู้เลี้ยงต้องรู้ถึงความเป็นอยู่ ความต้องการของสิ่งนั้นอย่างถูกต้อง เช่น คน จะทำการเพาะปลูก ก็ต้องเรียนให้เข้าใจถึงเรื่องของที่ดิน เรื่องของฝนฟ้าอากาศ เรื่องของพืชพรรณจะเอามาปลูก คน เลี้ยงสัตว์ เช่น หมา เป็นต้น ก็ต้องรู้ธรรมชาติจิตใจของ

มัน จึงจะฝึกหัดมันให้ได้ถูกต้องเรียบร้อย ในสมัยนี้ มีคน
 เป็นจำนวนมาก ตนเลียงหมาฝรั่งตัวโตบ้างเล็กบ้าง ซอขาย
 กันด้วยราคาแพง ๆ บางบ้านมีหลายตัว จนต้องมีหนังสือ
 เกี่ยวกับการฝึกหัดหมาพันธุ์นั้นโดยเฉพาะ และฝึกกันจน
 ได้ดี คนบางคนฝึกลูกของตนให้เป็นคนดีไม่ได้ แต่สามารถ
 ฝึกหมาให้เป็นหมาดีได้ ที่เป็นเช่นนั้น เห็นจะเป็นเพราะเขา
 ได้ทำการศึกษาจนเข้าใจถึงเรื่องนั้นนั่นเอง สิ่งใดที่เรามี
 ความชำนาญแล้ว เราก็สามารถทำได้อย่างเรียบร้อย ใน
 การเขียนหนังสืออันเป็นบทความเกี่ยวกับเด็กนี้ ข้าพเจ้าได้
 ไปที่ห้องสมุดพุทธสถาน เพื่อค้นหาหนังสือเกี่ยวกับการ
 อบรมเด็ก หาเป็นนาน ก็หาไม่ได้ มีหนังสือประเภทอื่นๆ
 มากมาย ทำให้ฉันคิดว่า คนไทยเรายังสนใจในปัญหานี้
 น้อยไป เพราะการสนใจในประเภทนี้ น้อยไปนั่นเอง ปัญ
 หาประเภทนี้เยาวชน จึงเป็นปัญหาหนักในบัดนี้.

พ่อแม่ส่วนมากที่เลี้ยงลูกมาได้ ก็ทำไปอย่าง
 เห็น ๆ เขาทำกันมาเท่านั้น หาได้อาศัยหลักการหรือ
 วิธีการอย่างใดไม่ คนใดที่เลี้ยงลูกได้ดีมีประโยชน์

ถ้าหากถูกใคร ๆ ถามว่า เลี้ยงอย่างไรจึงมีลูกดี ๆ
 อย่างนั้น เขาก็ไม่สามารถจะตอบได้ เพราะไม่ได้ทำสถิติ
 อะไรไว้เลย บางคนร้ายไปกว่านั้น ไม่มีความสนใจอะไรเลย
 ปล่อยกันไปตามบุญตามกรรมเสียเป็นส่วนใหญ่ โดยคิดเสีย
 ว่า สุกแต่บุญกรรมของมันเถิด ความคิดเช่นนั้นเป็นความคิดที่
 ผิด ที่ว่าเกิดแต่บุญกรรมนั้น ก็หมายถึงเกิดจากการกระทำ
 นั้นเอง เรื่องของเด็กเป็นผลจากการกระทำของพ่อแม่ เมื่อ
 พ่อแม่เป็นตัวการให้เขาเกิดมาแล้ว ก็ต้องถือเป็นหน้าที่อัน
 สำคัญที่สุด ในอันที่จะฝึกเขาให้เป็นคนดีต่อไป ในกาลข้าง
 หน้า.

ทารกน้อย ๆ ที่นอนอยู่ในเบาะ เป็นผู้ใหม่ต่อโลกเป็น
 ผู้มาเพิ่มจำนวนชนในครอบครัว เป็นสัตว์เล็ก ๆ ที่น่าเอ็นดู
 น่าทะนุถนอม ยังเป็นผู้บริสุทธิ์ต่อโลกอันเต็มไปด้วยมายา
 และเขาคือผู้นำความสบายใจมาสู่พ่อแม่ ญาติพี่น้องทุก
 ถวนหน้า ดวงตาของเขาใสแจ๋ว ไม่มีแววของความชั่วร้าย
 แม่แต่น้อย ถ้าหากท่านสนใจดูกริยาท่าทางของเขา ท่านจะ

ทั้งท่านล้มความเป็นอยู่ของตนเอง ลืมว่าเจ้าหนูกำลังเติบโตขึ้น แต่ตัวเรากลับแก่ชราลงไปมากแล้ว ลืมกระทั่งความลำบากกรากกรำอันเนื่องมาแต่การเลี้ยงเด็ก พ่อแม่ไม่เคยนึกเลยว่ามันเป็นภาระหนักน่าเบื่อหน่าย หรือเป็นกรรมในการมีลูกออกมาอย่างนี้ คนที่ไม่มีหนูน้อยไว้ชมเล่นเสีย ออกกลีบเหงา และนึกว่าตนมีกรรมแท ๆ ที่ไม่มีลูกกะเขามันเป็นเรื่องบุญทำกรรมแต่ง เป็นงานของกรรมดาที่ใครๆ จะไปทำให้เป็นดังใจไม่ได้ดอก อย่าเป็นทุกข์เพราะเรื่องมีหรือไม่มีเลย ใครมีแล้วก็ทำหนาทเลี้ยงให้ดี ใครไม่มีก็นึกว่าตนไม่มีก็แล้วกัน

อนาคตของเด็กน้อยในเบาะจะเป็นอย่างไร ขึ้นอยู่กับการสร้างของบิดามารดา เพราะมีคำกล่าวไว้ว่า “ธรรมชาติเป็นผู้บงการให้เป็นรูปมนุษย์ มารดาบิดาเป็นผู้บงการนิสัยใจคอของเด็ก” ร่างกายของเด็กเกิดจากการสัรพวัตถุที่มารดาบิดาให้มา ส่วนจิตใจหรือนิสัยนั้น ก็เกิดจากการอบรมของมารดาบิดาอีกเช่นกัน ถ้าหากว่าพ่อแม่ทำลูกให้เกิดออกมาแล้ว เขามีได้เอาใจใส่อบรมเลี้ยงดู เด็กนั้นจะเป็นเด็กที่สมบูรณ์ไปไม่ได้ ในหนึ่งฝั่ง เรื่องที่หมาป่าเอา

เด็กไปแต่เล็ก ๆ แล้วเลี้ยงไวจนเด็กโต พูดภาษาคนก็ไม่ได้
 ภิรยาทำทางก็ไม่เหมือนคนอื่น อาหารการกินก็กินสิ่งทคน
 เขาไม่กินกัน นั่นก็เพราะเขาได้รับการแนะนำบอกในทางนั้น
 ลูกของคนไทยบริษัทรอยเปอร์เซนต์ พอเกิดออกมาก็เอา
 ไปให้ชาวจีนเลี้ยง เด็กโตขึ้นในสิ่งที่เงิน ก็กลายเป็น
 จีนไปเท่านั้นเอง สิ่งที่อยู่รอบ ๆ ตัวเด็ก อาจทำเด็กให้เป็น
 อะไรไปก็ได้ พ่อแม่จึงต้องให้ร่างกายและจิตใจแก่เด็ก ใน
 ทางที่ถูกต้องไว้เสมอ

ชีวิตของเด็กน้อยต่างจากชีวิตของผู้ใหญ่มากมาย ชีวิต
 ของเด็กเป็นชีวิตง่าย ๆ ที่สุด ไม่มีมายาสลัษซับซ้อนแต่
 อย่างใด และไม่เป็นอิสระแก่ตน คือต้องขึ้นอยู่กับมารดา
 บิดาพี่เลี้ยงนางนมตลอดเวลา เป็นเด็กที่ยังพึ่งตนเองไม่ได้
 ส่วนชีวิตของผู้ใหญ่นั้น เป็นชีวิตที่มีความลึกลับซับซ้อน
 มากขึ้น เป็นอิสระมากขึ้นโดยลำดับ ไม่ต้องอาศัยผู้อื่น
 เสมอไปก็ได้แล้ว และมีลูกไม่แปลก ๆ มากขึ้น แต่หนูน้อย
 หนึ่งนอนแบอยู่บนเบาะนั้น เป็นชีวิตที่เข้าใจง่ายที่สุด เขาไม่มี
 อะไรมากไปกว่า ความตรงไปตรงมาชนิดไม่เดียงสา เขายัง
 มิได้รับเอาความเป็นมายาของโลกไปมอมใจของเขา เขาจึง

แสดงอะไรออกมาอย่างตรงไปตรงมาเสมอ เขานอนเป็นสุข
 ร่าเริง ในเมื่อไม่มีอะไรมารบกวนร่างกายและจิตใจของ
 เขา เขานอนยิ้มกับทุกคนที่เขาใกล้ ยกมียกขาตาม
 วิสัยของเขา แต่ถามอะไรผิดปกติกิดกิดขึ้นแก่เขา เขาก็ตอง
 แสดงอาการไม่พอใจทันที คือร้องให้เจ้าออกมาให้คนอื่น ๆ
 ทราบ ถ้าสังเกตให้ดีก็จะเห็นได้ว่า ถ้าเรายมกับเขา เขา
 ก็ทำอาการยมด้วยเรา แต่ถ้าเราทำหน้าบงเขาก็กทำบาง ถ้า
 เราทำท่าแลบลิ้นหลอกเขาบ่อย ๆ เขาก็ทำท่าเช่นนั้นได้
 เขาทำทุกอย่างที่เขาได้รู้เห็น แต่เขาหาได้รู้ความหมายว่า
 ทำไปทำไมกันไม่ ความไม่เดียงสาของเขานั่นแหละ ทำให้
 เขารับทั้งความดีและความชั่วเอาไว้ในใจของเขา สิ่งที่เรา
 เรียกกันว่า ความรัก ความเกลียด ความร่าเริง ความเหงา
 หงอยอะไรต่าง ๆ นานานั้น เด็ก ๆ เขายังตความหมายไม่
 ได้เลย เขาแสดงออกเพราะเขาได้เห็น ซึ่งเรียกได้ว่าเป็น
 เพียงการสะท้อนกลับเท่านั้น หาได้เกิดจากความรู้สึกในใจ
 ไม่ ชีวิตของเด็กจึงยังเปิดเผย และมองเห็นอย่างง่าย ๆ

ถ้าเราไปเที่ยวตามสวนผัก ที่เขาปลูกผักประเภทเป็น
 เถาและต้องมิไม่เป็นร้านให้เกาะ จะเห็นว่าพวกไม้เถาเหล่า

นั่นต้องโน้มน้าวเอียงไปหาไม้ที่จะเกาะจับเสมอ ไม่เท่าใดก็เกาะ
 ไม่นั้นได้สมหมาย คนโบราณจึงกล่าวเปรียบว่า พันธุ์ไม้
 เลื่อยย่อมจับสิ่งที่อยู่ใกล้ไว้เสมอ เราควรเรียกอาการชนิดนี้
 ว่า อำนาจความโน้มน้าวเอียงไปหาสิ่งแวดล้อมที่อยู่ใกล้ ที่
 ส่วนพุทธธรรมมีพันธุ์ไม้น้อยมาก มันพยายามทอดยอดไป
 หาสิ่งที่มีจะเกาะได้เสมอ พอเกาะได้แล้วก็จับไว้แน่น แะ
 กิ่งก้านสาขาปกคลุมต้นไม้จนเต็มไปหมด เอาต้นไม้
 เป็นลำต้นของมันเสียเลย เรื่องของเด็กทารกก็เหมือนกัน
 สภาพของเด็กเป็นผู้ที่ต้องอาศัยผู้นอนอยู่เสมอ จะอยู่โดย
 ลำพังไม่ได้ จึงต้องหันเข้าหาใคร ๆ ที่อยู่ใกล้เขาตลอดเวลา
 และเป็นธรรมดาเมื่ออยู่ใกล้ผู้ใด ก็ย่อมถ่ายทอดอะไร ๆ ที่
 คนนั้นมียู ไปไว้ในตัวเขาด้วย ลูกไม้หล่นไม่ไกลจากต้น
 เดิมโดยตรงนั่นเอง.

ความสามารถที่ไม่เคียงสาของเด็ก เป็นมูลฐานของ
 ความก้าวหน้าไปสู่ความสามารถอันมีเคียงสาต่อไป ถ้า
 หากความสามารถอันไม่เคียงสา ง่อนแง่นคลอนแคลน
 ก็จะสร้างความสามารถอันมีเคียงสา ให้พลอยเสียไปด้วย
 และถ้าไม่รู้เท่าถึงการนี้ ไม่จัดการแก้ไขเสียโดยเร็วแล้ว

ก็จะเพาะความเสียใจให้เกิดขึ้นในใจของเด็กได้ เพื่อบริ
 เป็นการสายเกินไป มารดาบิดาผู้มโหฬารเหตุเล่ห์บรรพต จึง
 ควรระมัดระวังเด็กของตน อย่าให้ได้เห็นได้รับรู้ในสิ่งอัน
 ไม่สมควรเป็นอันขาด ช่างทาสี เมื่อเขาได้ทาสีวัดฤๅได้แล้ว
 ถ้ายังไม่แห้ง เขาต้องระมัดระวังเป็นพิเศษ เพื่อบริให้
 เขาจบสิ่งนั้น เพราะถ้าจบติดแล้ว ก็จะติดอยู่นั่นเอง เอา
 ออกไม่ได้ชนิดนี้ใด ในเรื่องของเด็กผู้มีความสามารถอัน
 ไม่เพียงสักผู้ใดคนหนึ่งใด ในเรื่องของเด็กผู้มีความสามารถอัน
 เอาแล้วกตถอนาน อันอาจให้โทษแก่เด็กในภายหน้า ถ้า
 หากท่านไม่เชื่อในหลักการนี้ จะลองดูก็ได้ โดยทำทำ
 อะไร ๆ ให้เด็กดูบ่อย ๆ ไม่เท่าใดเด็กก็จะทำอย่างท่านทำ จง
 จำไว้ว่า เด็กมีความสังเกต ความจำอย่างว่องไวที่สุด และ
 มีปกติอยากรู้อยากเห็นในทุกสิ่งทุกอย่างที่ผ่านประสาททั้งห้าของเขา
 ถ้าหากเขาสามารถพูดออกมาเป็นถ้อยคำได้ ท่านคงตอบ
 คำถามเขาไม่หวาดไหวทีเดียว และเมื่อเขาได้รู้ ได้จำสิ่ง
 ใดไว้แล้ว เขาจะจำได้จนตลอดชีวิต ขอนเราทุกคนรู้ได้
 ความรู้อันใดที่รับมาแต่เด็ก ๆ มันจะจำติดอยู่ในใจไม่ลืม
 เลือนเลย แต่ความรู้ที่ได้อายุยี่สิบปี จำไว้ยากเต็มที

สมองของเด็กยังไม่มีอะไรเข้าไปทำให้ยุ่ง จังรับและเก็บ
อะไรได้ดั่งเสมอ เมื่อท่านทราบความจริงข้อนี้แล้ว โปรด
ระลึกไว้เสมอว่า “ลูกน้อยของฉันทัน ไม่มีความเป็นอิสระใน
ตัวเอง ไม่เคยสำนึในอะไร ๆ ฉันทันจึงต้องระวังลูกของฉันทันให้
มาก ฉันทันต้องให้ความดีทั้งทางกายทางใจแก่เขา ให้มาก
ที่สุดเท่าที่จะทำได้ อนาคตของลูกของฉันทัน อยู่ที่ฉันทันเอง”

ถ้าพูดกันถึงสิ่งแวดล้อมของเด็ก มารดาบิดาเป็นสิ่งแวดล้อม
ที่อยู่ใกล้ที่สุด เป็นผู้มีอิทธิพลสูงในทางชักจูงจิตใจ
ของเด็ก ให้เป็นอะไรก็ได้ในทางพุทธศาสนา จึงมีคำกล่าว
ไว้ว่า มารดาบิดาเป็นครูคนแรกของบุตรธิดา เป็นผู้ถ่ายทอด
อะไร ๆ ให้แก่บุตรธิดามากเหลือเกิน คนโบราณจึงกล่าวว่า
“คุซ้างให้คุหาง คุนางให้คุแม่” อันเป็นคำพังเพยที่ไม่มีใคร
คัดค้านได้แม้แต่น้อย”

ปกติของเด็ก ๆ ยังไม่มีอะไรที่กล่าวได้ว่า เป็นมายา
เป็นความเท็จ เป็นการหลอกลวง เป็นความฉลาดความ
กลวเป็นความวิเศษอาอาชาติ ตามแบบที่ผู้ใหญ่มีกันเป็น

ส่วนมาก เขามิแต่อาการตรงไปตรงมาเท่านั้นเองเรื่องของ
เขาจึงไม่สลับซับซ้อน เป็นเรื่องที่อ่านได้อย่างง่าย ๆ แต่
ถามอะไรที่ผิดปกติขึ้นในใจของเด็ก เช่น ความโกรธ ความ
ริษยา ความขลาดกลัวต่าง ๆ เกิดขึ้น ก็เกิดมาจากการรับ
มรดกจากบิดามารดา หรือจากพี่เลี้ยง ผู้เป็นสิ่งแวดล้อม
ที่อยู่ใกล้ตัวเด็กนั้นแหละ เป็นการรับการถ่ายทอดโดยมิได้ตั้งใจ
แต่ได้รับเอาและฝังไว้จนตลอดอายุของเด็ก ถ้าไม่
แก้ไขเสียโดยเร็ว เหตุฉะนั้นแหละ มารดาบิดาจึงเป็นตัว
การสำคัญในความดีและความเสียของเด็ก.

การอบรมบ่มนิสัยของเด็กมิใช่เป็นงานเบา การทำ
ให้เด็กเกิดมานั้นไม่ยาก ดังสำนวนของนักเทศน์ผู้หนึ่งกล่าว
ว่า การทำคนไม่ยากอะไรดอก ประเดี๋ยวเดี๋ยวก็ได้แล้ว แต่
การทำเขาให้เป็นมนุษย์นี้เสียมาก ต้องใช้เวลานานจึงจะได้
ผล มนุษย์คือผู้มีใจสูง พ้นจากระดับของความชั่วร้าย การ
อบรมเด็กเพื่อสร้างนิสัยให้เด็กเป็นคนดีตามแบบที่เราต้องการ

เป็นงานหนักมิใช่น้อย แต่เป็นหน้าที่ที่มารดาบิดาจะพึงกระทำ
จึงไม่ควรเบือนหน้าต่องานนี้ จงมีความพอใจ เบิกบานใจ
และทำเรื่อยไปด้วยความกลัชอบประกอบด้วยเหตุผลเสมอเถิด

วิธีการอบรมเด็กให้เป็นไปตามความประสงค์ของ
ผู้เลี้ยงหรือมารดาบิดานั้น เป็นการยากที่จะวางหลักตายตัว
ลงไปว่าต้องทำอย่างนั้นอย่างนี้ บอกได้แต่หลักสำคัญอัน
เกี่ยวแก่อำนาจทางจิตใจของเด็ก เป็นการบอกไว้อย่าง
กว้าง ๆ ที่เหลือไว้ก็เป็นหน้าที่ของความฉลาดไหวพริบของ
มารดาบิดา และความเอาใจใส่ดูแล จงศึกษาธรรมชาติของ
เด็กของท่านให้เข้าใจ แล้วคิดหาทางแก้ไขว่า ควรทำ
อย่างไรจึงจะเหมาะสมกับการเป็นอยู่ของเด็กนั้น ๆ ก็พอจะ
พบช่องทาง ในการที่จะอบรมเด็กของท่านให้เป็นชนิดได้.

เรื่องที่ควรพูดยากับท่านอีกหน่อย ก็คือว่า ท่านมารดา
บิดาเป็นกระจกเงาของเด็ก เด็กของใครก็ถือเอาคนนั้นเป็น
กระจกเงา เขารับเอาอะไรจากท่านทุกวินาที การกระทำอันใด
ของท่านต่อหน้าเด็ก อย่างนี้กว่ามันจะไม่เป็นภาพประทับลง

๑ เด็ก ๆ จำอะไร จำติดสมองเลย ท่านอย่าบอกอะไรผิด ๆ แก่เด็ก ๑

ในใจของเด็ก และสร้างอะไรขึ้นในใจของเด็กเป็นอันขาด
แต่จึ้นกว่า การกระทำของพ่อแม่ คือการพิมพ์ภาพในใจของ
เด็กจึงต้องระมัดระวังเป็นพิเศษเสมอ ลูกของท่านควรอยู่ใน
ความรับผิดชอบของท่านเท่านั้น ^๕ พเลียงนางนามเป็นแต่ผู้
ช่วยเหลือ แต่ความรับผิดชอบอยู่ที่ท่านสองคน อย่าได้
ละเลยต่อหน้าที่โดยตรงของท่าน เพราะผลที่เกิดขึ้นอนาคต
ตกเป็นของลูกท่านและตัวท่านเองทั้งหมด ถ้าลูกดี เขาก็ว่า
พ่อแม่ให้การอบรมดี ถ้าเด็กชั่วเขาก็ว่า พ่อแม่มันไม่ดี ลูก
มันจึงเป็นอย่างนั้น ขออย่าให้ท่านต้องร้อนใจในภายหลัง
เพราะเขาตำว่าพ่อแม่มันไม่ดี ในเรื่องการอบรมลูกเลย

- กระจากเงา ที่ผ้ามัว ท่านจะดูหน้า
ของท่านให้ชัดเจนแจ่มใสได้อย่างไร ?
- แม่พิมพ์ที่เลอะเลือน เขาจะพิมพ์
หนังสือให้น่าอ่านน่าดูอย่างไร ?
- แม่คน พ่อคน ก็เฉกเช่นนั้น
“วัชรกร”

สัญญาตญาณของเด็ก

ท่านพ่อแม่ พี่น้องทั้งหลาย !

ในวันก่อนได้พูดถึงเรื่องเกี่ยวกับความโน้มน้อมของเด็กให้ท่านฟังแล้ว ข้อความในตอนก่อนได้ชี้ให้ท่านเห็นว่าเด็กเป็นผู้ไม่เดียงสา เขาสามารถรับอะไร ๆ จากผู้ใหญ่หรือสิ่งแวดล้อมได้เสมอ จึงเป็นความจำเป็นที่ท่านผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับเด็กจะพึงระวังให้มากสักหน่อย อย่าได้กระทำการอะไร ๆ ให้เด็กของท่านเห็นและรับไว้ในทางไม่ดีเป็นอันขาด วันนี้จะพูดถึงเรื่องเกี่ยวกับธรรมชาติของเด็กต่อไป

ในทางหลักพระพุทธศาสนาสอนให้เราเข้าใจว่า ชีวิตของคนเรา^๑ประกอบด้วยสิ่งสำคัญสองประการคือ รูปกับนาม หรือกายกับใจ สิ่งสองประการนี้รวมกันเข้าประกอบเป็นคนมีชีวิต อาศัยมารดาบิดาเป็นผู้สร้างสรรค์ มารดาจึงเป็นเทพ-

เจ้าผู้สร้างบุตริชิตานั่นเอง ร่างกายเป็นส่วนผสมอัศจรรย์เกิดจาก
 นานาวัตถุมากมายหลายประการ และจะเป็นปกติอยู่ได้ก็
 เพราะมีวัตถุประกอบเช่นกัน เราจึงต้องกินอาหารเพื่อความ
 ดำรงอยู่ของร่างกาย แต่สำหรับเด็กๆ นั้นกินอาหารเพื่อความ
 เติบโตของร่างกายด้วย การเลี้ยงร่างกายของเด็กมารดาบิดา
 ทุกท่านได้ทำกันอยู่แล้ว ถึงแม้จะไม่ต้องตามหลักการที่พอพา
 ลูกของท่านให้เติบโตขึ้นมาได้ ส่วนการเลี้ยงทางใจยังบก-
 พร่องอยู่มาก คนเราจะมีชีวิตอยู่โดยเพียงแต่มีร่างกายไม่ได้
 แต่ต้องมีใจประกอบเข้าด้วย ใจกับกายจึงจะอาศัยกันเป็นอยู่
 เสมอ อาหารที่ให้ก็ต้องมีทั้งทางกายทางใจ อาหารทางใจ
 คือ การสอนการฝึกให้เด็กเป็นผู้มีจิตใจดีใจงามตามหลักธรรม
 ถ้าพูดกันในแง่ของความจริงกันแล้ว เรื่องของใจเป็นเรื่อง
 ที่ต้องเอาใจใส่เป็นพิเศษเสมอ เพราะสิ่งทั้งหลายมาจากใจ
 ทั้งนั้น กิริยาอาการทางกายที่คนอื่นมองเห็นกันนั้น เป็น
 เครื่องสื่อถึงน้ำใจ คำพูดที่ออกมาให้คนอื่นได้ยินก็สื่อแสดง

ถึงอาการของใจ ร่างกายเป็นฐานที่ตั้งและเป็นที่แสดงออก
ของจิตใจตลอดเวลา การระวังรักษา การอบรม การสร้าง
คนจึงสำคัญอยู่ที่การสร้างใจของเขาให้ดี

อาการเคลื่อนไหวของจิตที่ปรากฏออกมาในรูป
ต่าง ๆ นั้น มีทั้งที่เป็นมาโดยกำเนิดและมีทั้งเป็นเองในภายหลัง
โดยอาศัยสื่อคือสิ่งแวดล้อมและการชักนำของผู้ที่อยู่ใกล้ ๆ
กับเขา เด็กอยู่ใกล้กับบุคคลหรือสิ่งใด เขามีอาการความเป็นไปอย่างบุคคลและสิ่งนั้น ๆ เป็นอยู่ จึงเป็นความ
จำอยู่บางที่เราจะต้องศึกษาถึงอาการของจิต พอเป็นแนว
ทางสำหรับส่องดูความเป็นไปของเด็ก เรื่องที่ควรรู้อีกก่อนคือ
เรื่องของสัญชาตญาณ (Instinct) อารมณ์ (Emotion)
นิสัย (Habit) มารยาท (Charactor) ซึ่งจะได้อธิบายไป
แถมลำดับ

๑. **สัญชาตญาณ** เป็นคำพูดที่ไม่ค่อยจะชินหู
ผู้ฟังเท่าใดนัก เพราะเป็นศัพท์ใช้กันในเรื่องเกี่ยวกับจิตเป็น
ส่วนมาก โปรดฟังให้ดี คำว่าสัญชาต แปลว่า เกิดพร้อม

ญาณ แปลว่าความรู้ เอาการวมกันเข้าก็หมายถึง ความ
 รุทเกิดมากับใจตงแต่เกิดทีเดียว ไม่ต้องมีใครสอนให้รู้ให้
 ทำก็ทำได้ เป็นเรื่องที่มาแก่ทุกคน และเป็นเรื่อง
 ที่ทำให้เดือดขาดไปก็ไม่ได้ ได้แต่เพียงคอยควบคุมเข้าไว้มิ
 ให้แสดงอาการออกมามากเกินไปเท่านั้น ชาวโลกที่ขาด
 การอบรมทางใจ มักขาดการควบคุมสัญญาตาญาณและกลาย
 เป็นคนหยาบคายในสังคม เขามักทำอะไรแบบสัตว์ป่าเสมอ
 ส่วนบุคคลผู้ได้รับการศึกษาอบรมแล้ว ย่อมมีความระอายเป็น
 ต่อการปล่อยสันดานเดิมของตนออกมา จึงกลายเป็นสุภาพ
 ชนที่น่าคบหาสมาคม ฉะนั้นใคร ๆ ที่ใคร่จะเป็นคนเจริญ
 กับเขาก็จงเรียนรู้อย่างใดอย่างหนึ่ง แล้วพยายามควบคุมสัญญาตาญาณ
 ของตน อย่าให้ออกมาจนเกินพอดีเป็นอันขาด สัญญาตา-
 ญาณใหญ่ ๆ เท่าที่ควรรู้อยู่ดังต่อไปนี้ คือ:—

ก. สัญญาตาญาณแห่งการเลี้ยงชีพ สัตว์ทุกชนิด
 ทั้งหมดย่อมอยู่ได้ด้วยอาหาร ความต้องการอาหารจึงเกิด
 ติดมาตงแต่เกิด ลูกแมว ลูกหมา พอเกิดออกมาจากท้อง
 แม่ก็คล้าหานนมแม่และดูดทันที แต่ลูกคนพอเกิดออกมาจาก

ห้องแม่ก็ยังไม่ได้กินก่อน ต้องมีการล้างสิ่งสกปรกออกจากตัวเขา ต้องทำความสะอาดให้มารดา เขาก็กินนมได้ตามความปรารถนา และต้องกินกันเรื่อยไปจนกระทั่งหมดลมหายใจ เกี่ยวกับการกินก็ต้องมีการหาไว้กิน นี่เป็นสัญชาตญาณของสัตว์ทั่วไป

ข. สัญชาตญาณแห่งการสืบพันธุ์ เมื่อมีการเกิดแล้วก็ต้องมีการสืบต่อของชีวิตเรื่อยไป นามรูปของเราจึงยังไม่ดับสูญ แต่ถ้าหากว่าไม่มีการสืบต่อถึงความแตกดับ สัญชาตญาณประเภทนี้ก่อให้เกิดความกำหนัด ความใคร่ในกามตัณหา ถ้าหากมิได้กล่อมเกลารื้อควมคุมให้ดับแล้วราคาของคนก็จะต่ำกว่าสัตว์เดรัจฉานเช่นหมาเป็นต้น ความจริงหมาหรือสัตว์อื่น ๆ มันสนองความต้องการของสัญชาตญาณเป็นครั้งคราว เป็นฤดูกาล พอพ้นแล้วก็เฉยๆ มิได้สนใจใยดีต่อไป แต่มนุษย์เรานานกาลเวลาเกินไปไหม? มีความพอกก็บ้างไหม? คิดดูให้ดีแล้วบางทีที่น่าระอายแก่หมาอยู่บ้าง สำหรับบางคนทชาดการควบคุมสัญชาตญาณของตน

ค. สัญชาตญาณแห่งการระวังรักษา สัตว์ทุกตัว

มีความรักต่อชีวิต กลัวต่อการทำร้ายเบียดเบียน พระพุทธรูป
องค์ศรีไว้ ในธรรมบทว่า “สัตว์ทั้งหลายย่อมสะดุ้งต่ออาช-
ญา ย่อมกลัวต่อความตาย จึงทำตนเองให้เป็นเครื่องเปรียบ
เทียบแล้วอย่าทำให้ใคร ๆ เดือดร้อน” เพราะมีความกลัว
เจ็บกลัวตาย จึงเกิดความรู้สึกในอันที่จะรักษาตนให้พ้นภัย
ต่อไปก็เกิดอาการต่อสู้ หรือถอยหนีตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น
เด็ก ๆ บางคนมักตกใจง่ายในเมื่อได้เห็นหรือได้ยิน
เสียงอะไรดัง ๆ ก็ผวาหวาดทันทที พลางนางนมจึงต้องระวัง
อย่าให้เด็กเกิดอารมณ์กลัวขึ้นในใจของเขา

ม. สัญชาตญาณแห่งความถือตัวตน ขอนคือ

มูลฐานของการเห็นแก่ตนเองเป็นใหญ่ ตนเองเป็นคน
สำคัญดงามเด่นกว่าคนอื่นเขาเสมอไป เป็นเหตุให้เกิดการ
วางภูมิว่าตนเป็นคนสำคัญ และก่อให้เกิดการเหยียดหยาม
บุคคลอื่นว่าต่ำกว่าตนทุกแง่ทุกมุม คนแบบนี้ถ้าเข้าไปใน
สถานที่ใดก็มักวางตนสูงไว้เสมอ ในภาษาธรรมะท่านเรียก
ว่า มานะ สำคัญตนว่าดีกว่าเขาบ้าง สำคัญตนว่าเสมอ
เขาบ้าง สำคัญตนว่าต่ำกว่าเขาบ้าง ล้วนเป็นบ่อเกิดความ
ยุ่งยากในทางใจทั้งนั้น

ง. สัญชาตญาณแห่งการรวมหมู่ มนุษย์เป็นสัตว์เมือง คืออยู่กันเป็นพรรคเป็นพวก ไม่ชอบอยู่ตามลำพังปรกติของทุกคนมักมีความโน้มเอียงเข้าอาศัยกันอยู่เสมอ ถ้าเราไปดูตามสถานที่ทำงานก็จะเห็นว่า คนมักไปรวมกันอยู่เป็นหย่อม ๆ มีใครไปอยู่ก่อนสักคนสองคนก็มีคนตามไปรวมกันจนกลายเป็นหมู่ใหญ่ การรวมหมู่รวมพวกมักอาศัยสิ่งเหมือนกัน เช่น พูดแบบเดียวกัน นุ่งห่มแบบเดียวกันฐานะความเป็นอยู่พอกคล้าย ๆ กัน เขาก็มาเข้าพวกกันได้ เหตุนี้แหละประชาชนในโลกจึงมีหลายชาติหลายภาษา ใครต้องถูกทอดทิ้งอยู่โดดเดี่ยวย่อมไม่สบายใจ เด็ก ๆ ที่ปล่อยให้อยู่คนเดียวมักเป็นเด็กที่เหงเหงอยขาดความห่วงใยทั้งทางกายและทางใจ ถ้าเขาได้เพื่อนเล่นสักคนหนึ่ง เขาจะมีความเบิกบานขึ้นมาทันที จงสังเกตเวลาพ่อแม่ไปทำงานข้างนอก พอกลับมาถึงบ้านลูกน้อยก็ไฉ่เข้ามากอดทันที นี่คือสัญชาตญาณของการรวมหมู่ที่เห็นกันง่าย ๆ

จ. สัญชาตญาณของการสะสม ก่อนถึงฤดูฝน เราเคยเห็นมดเป็นจำนวนมากเก็บของกินได้ไปไว้ในรัง ผึ้ง

จำนวนมากเที่ยวคลั่งเซลาเกษรดอกไม้ เพื่อนำเอาน้ำหวาน
ไปเก็บไว้สำหรับลูกอ่อนที่จะเกิดมา กาดำ ๆ พอได้อาหาร
สักซันก็มักเอาไปซ่อนไว้อีก่อน เพื่อจะได้มากินกันทีหลัง
การกระทำเช่นนั้นเป็นวิธีการของสัญญาตญาณสะสมไว้ทั้งนั้น
ยิ่งในหมู่มนุษย์ด้วยกันแล้วมีการสะสมเป็นงานใหญ่ เก็บ
กันจึงคาดไม่ว่าอะไรเป็นอะไร สัญญาตญาณตัวนี้ ถ้า
ไม่กล่อมเกลารหรือควบคุมให้ดีแล้ว มักก่อให้เกิดความ
มักได้ และเบียดเบียนผู้อื่นมากเหมือนกัน หนูน้อยบาง
คนเริ่มเก็บของเล็กของน้อย พอเก็บไว้แล้วก็มักพูดว่า
ใครอย่ามาแตะต้องของหนูนะ บางทีอาการหนักเลยไปถึง
การเอาเปรียบผู้อื่น โกงเขาร้อยแปด จนกลายเป็นโรค
สะสมมรดกไว้ให้ลูกหลานโดยการโกงมีประการต่าง ๆ ดัง
ที่เราเห็น ๆ กันอยู่ในสมัยนี้

สัญญาตญาณที่กล่าวมานี้ไม่ละเอียดแท้ เอา
กันแต่พอเป็นแนวทางสำหรับรู้อาการของใจไว้บ้างเท่านั้น
เพื่อจะได้หาวิธีกล่อมเกล่าให้เป็นไปในทางที่ถูกที่ควร ไม่
ปล่อยไว้จนกลายเป็นคนเลว และจะมีความไม่สบายใจใน
ภายหลัง โทษที่เกิดจากความไม่เข้าใจไม่ทำการแก้ไขนั้น

แผ่กว้างออกไปถึงประเทศชาติและสังคมทั่วไปด้วย จึงใคร่
ขอให้พ่อแม่ทั้งหลายพึงสำนึกไว้อย่างน้อย

๒. **อารมณ์** เป็นคำพูดที่เราได้ยินกันบ่อย ๆ
พ่อคนนั้นอารมณ์ดี หมายถึงใจเย็น แม่คนนั้นอารมณ์
ร้ายมาก ก็หมายถึงคนใจร้อนชอบเถียงชอบด่าเสมอ
อารมณ์จึงหมายถึงความรู้สึกที่เกิดขึ้นกับใจ เมื่อใจได้รับ
สิ่งใดสิ่งหนึ่งทางประสาททั้งห้า แล้วเกิดอาการบางอย่าง
ขึ้นในใจ อาการนั้นเรียกว่าอารมณ์ อารมณ์นี้มีสัญญาตา-
ญาณเป็นมูลฐานเสมอ เช่นเราเห็นรูปของเพศที่ตรงกัน
ข้ามกับเรา ก็เกิดความพอใจ อยากเข้าไปถามว่าเธอคือ
ใครมาจากไหนก็เพราะสัญญาตาญาณในการสืบพันธุ์เป็นมูล
ฐาน แปลงรูปเป็นความใคร่ อยากได้ในรูปนั้น อารมณ์
เป็นเรื่องที่สามารรถบ่งกันมิให้เกิดขึ้นได้ ทำลายก็ได้โดย
การปฏิบัติทางภาวนา

๓. **นิสัย** เป็นสิ่งที่เกิดมาจากการฝึกฝน เช่น
คนขยันก็เพราะฝึกฝนในทางนั้น คนเกียจคร้านก็เพราะฝึก
ฝนในทางเกียจคร้าน ทำสิ่งใดบ่อย ๆ ก็ก่อให้เกิดเป็นนิสัย
นิสัยบางทีก็เกิดจากการถ่ายทอดจากมารดาบิดาหรือผู้ที่อยู่

ใกล้ เพราะเด็ก ๆ มีปกติโน้มเอียงในทางรับง่ายอยู่แล้ว
การปลูกฝังนิสัยให้เด็กจึงอยู่ทั่วตัวอย่างของผู้ใหญ่ ท่านผู้
หนึ่งเป็นคนขยันตนแต่เช้าและทำงาน ถางป่า ในสวนทุกวัน
เป็นนิจ ลูกชายก็ตนเหมือนพ่อ จับมัดไปถางป่าแบบพ่อ
เหมือนกัน นิสัยติดกันได้อย่างนี้ ท่านเองมีนิสัยอย่างใด
เล่า ดีหรือเลว ระวังมันจะติดเอาลูกของท่านเข้านะ

๔. มารยาท หมายถึงกริยาท่าทางที่แสดง
ออกมาทางกาย ทางถ้อยคำ ให้เห็นได้อย่างชัดเจน
มารยาทเป็นการแสดงถึงนิสัยของผู้แสดงเสมอ เช่นคน
มีนิสัยหยาบก็พูดคำไม่สุภาพ กริยาอาการก็หยาบโลนไม่
น่าดู จะยืนเดินนั่งนอนไม่มีระเบียบของผู้ดี ในทางตรงกัน
ข้าม ถ้าเขามีนิสัยดีมารยาทก็ติดตามไปด้วย

ในการอบรมเด็ก จึงต้องเรียนรู้อาการเหล่านี้ไว้ให้
ชัดเจน แล้วคอยสังเกตแก้ไขอาการของเขาให้ดีขึ้นให้จำสูตร
ง่าย ๆ ว่า “สัญญาตญาณเป็นมูลฐานของอารมณ์ อารมณ์
เป็นมูลฐานของนิสัย และนิสัยเป็นมูลฐานของมารยาทอัน
ปรากฏออกมาแก่คนอื่น” อาการของมารยาทที่ปรากฏออกมา

แก่คนนั้นแหละ คือบุคคลลักษณะของบุคคลใครจะดีจะชั่ว
ก็เพราะเหตุดังกล่าวมาและที่สำคัญที่สุดอยู่ที่บิดามารดา มาร-
ดาบิดาจึงควรระมัดระวังเป็นพิเศษเสมอใน เรื่องการสร้างนิสัย
ให้แก่บุตรธิดาของตน

ตามที่กล่าวมานี้เป็นการบอกแนวทางให้ท่านทราบถึง
เนื้อแท้ของคน จะได้เข้าถึงกิริยาอาการที่เด็กของท่านแสดง
ออกมาไม่ว่าในรูปใด ๆ ถ้าท่านเห็นว่าการแสดงออกของเด็ก
จะเป็นมูลฐานของความเสียหาย จะสร้างนิสัยไม่ดีให้เกิด
แก่เขา ท่านจงหาทางป้องกันอย่าให้เขาได้กระทำเช่นนั้น
ต่อไป ปกติของคนเราทั่วไปนั้นมีการระบายออกอยู่เสมอ จะ
เก็บอะไร ๆ ไว้ในใจเสมอย่อมเป็นการยาก เพราะการเก็บ
ไว้มาก ๆ อาจจะทำให้เกิดอารมณ์คับข้อง เมื่อเกิดการคลั่งขึ้น
แล้วก็ติด ผลที่สุดก็กลายเป็นคนใจแตกเพราะอารมณ์คับข้อง
นั้น การที่จะกักไว้จึงไม่เหมาะเราต้องหาวิธีชดเชยหรือระบาย
ออกโดยทางใดทางหนึ่งอันเป็นทางที่ถูกสมควร เหมือนสายน้ำที่

ไหลมาจากที่สูง ถ้าเพียงแต่ทำทํานบกันไว้ บางทีน้ำแรงพอง
 ทํานบหรือตกลงไปก็ได้ แต่ถ้าวรอกันแล้วชุดทางระบายให้ไหล
 ออกหลาย ๆ ทาง ก็จะได้น้ำไปทำประโยชน์มากตกลงก็ไม่พอง
 ทํานบกันน้ำก็ไม่เสียฉันทใด ในเรื่องของเด็กก็ฉันทนั้น ผู้
 ปกครองหรือมารดาบิดาที่ฉลาด ควรหาทางชดเชยให้แก่เขา
 อย่าให้เขาหาเอาเองตามชอบใจเพราะปัญญาของเขาไม่พอที่จะ
 เห็นว่าอะไรดีอะไรเสีย ผู้ใหญ่ควรเป็นหูเป็นตาให้เขาอย่าง
 แท้จริง ก็พอมีทางชดเชยการแสดงออกในทางเสียได้มาก
 จึงขอฝากให้ท่านทั้งหลาย นำไปคิดเป็นการบ้านในวันอาทิตย์
 และใช้ขยทเรียนนี้สังเกตดูกิริยาอาการของลูกท่านเสมอเถิด ลูก
 จะดีหรือเสียอยู่ที่พ่อแม่ท่านนั่นเอง △

โบราณว่า -

“หนามแหลมไม่มีใครเสียม

มะนาวกลมเกลี้ยงไม่มีใครกลิ้ง”

“วัชรกร”

อย่าใช้อารมณ์กับเด็ก

ท่านพ่อแม่ ที่นับถือทั้งหลาย !

วันหนึ่งข้าพเจ้าเดินผ่านไปทางถนนสายหนึ่ง บังเอิญได้
เห็นสิ่งที่ไม่นึกว่าจะได้เห็น มันเป็นภาพที่ติดตาข้าพเจ้าอยู่เป็น
เวลานาน มันทำให้ข้าพเจ้าคิดมากถึงเหตุการณ์ในวันนั้น และ
คิดเลยไปถึงอะไรอีกอะไรอีกหลายอย่าง ท่านลองทายดูทีหรือ
ว่ามันเป็นภาพอะไรกัน คงทายไม่ถูกต้อง เพราะท่านไม่เห็น
ความจริงภาพเช่นนี้เป็นภาพที่ปรากฏอยู่ในที่ต่างๆ ไป หากแต่
ว่าท่านทั้งหลายขาดความเอาใจใส่เท่านั้นเอง ขอแนะนำเหตุการณ์
มาแล้วให้ท่านฟังไว้บ้าง มันเป็นละครตอนหนึ่งที่แสดงกันอยู่
ทั่วไป

ฉากละครเปิดชนบทบ้านน้อย ๆ หลังหนึ่ง เป็นบ้าน
เล็ก ๆ ที่บอกถึงฐานะของเจ้าบ้านว่าเป็นคนหาเช้ากินค่ำ ดู
เข้าไปภายในบ้านก็ไม่เห็นมีอะไรมากนัก อันเรียกได้ว่าเป็น

เครื่องประดับบ้าน พ่อบ้านคงออกไปทำธุระข้างนอก อยู่แต่
 แม่บ้านซึ่งกำลังมีทองขนาดเจ็ดเดือนเห็นจะได้ มีเด็กน้อย
 คนหนึ่งเป็นชายอายุยังไม่ถึงสองขวบ กำลังได้รับการชูเช็ด
 จากมารดา เด็กน้อยร้องดนรนด้วยความเจ็บปวด เพราะ
 ไม่เรียวทมารดาหวดลงไปโดยไม่ได้เลือกที่ หวดเอาๆ ตาม
 ความพอใจ เด็กน้อยได้แต่ดนรนร้องไห้ก้องบ้าน ดูเหมือน
 ว่ามารดาจะเป็นคนหุ้ดหรือหนวกไปเพราะกำลังโทสะ จัง
 หาได้ย่นเสียงเด็กร้องไม่ คงทำการต่อไป ตีจนกระทั่งตน
 เห็นอยและหนูน้อยนอนนิ่งไปด้วยความปวดร้าว เขาร้อง
 ไม่ออกนอกจากเสียงครางเบาๆ เท่านั้น เสียงแม่ยังบ่นต่อ
 ไปว่า เออทุ่ห้ามแล้วมึงไม่หยุด ลูกอะไรก็ไม่วู้ พุดกันไม่วู้
 ู่วรื่องน่าจะตเสียให้ตาย ขณะพุดก็ทำหน้าชนิดทวาดให้
 เป็นมนุษย์ยากเต็มที หนูน้อยคนนั้นทำความผิดอะไรหรือ
 จึงถูกลงโทษขนาดนั้น ได้ความว่าเขาซุนซุนทำจานข้าว
 แตกไปใบหนึ่ง ของไม่วู้แล้วมาแตกเสียอีกแม่เลยพาล
 โกรธใหญ่ จังทุบตเอาจนบอบช้ำ นึกแล้วก็น่าสงสาร
 เหลือเกิน มันเป็นความผิดของเด้าน้อยหรือ?

ในการที่งานต้องแตกลงไป ท่านทั้งหลายลองคิดดูสัก
 หน่อยเถิด หนูน้อยไม่มีความรักในงานใบนั้นหรือจึงทำ
 แหก หรือว่าเธอเกลียดโยนเล่นเป็นร่อนรูปมันจึงแตก
 เปลาťงั้นหนูน้อยท่านชาวโน งานหมดแล้วก็ ถอนงานไปทำ
 ล้างน้ำ ต้องการทำอะไรอย่างใหญ่ทำ เพราะเธอเคยเห็นผู้
 ใหญ่ท่านชาวแล้วก็ไปล้างงานกัน เธออยากทำบ้าง แต่มือ
 ของเธอยังไม่แข็งแรงพองานจึงตกแตก เธอมิได้เกล้งทำ
 สักนิดเดียว มารดาของเธอขาดการเรียนรู้ในนิสัยของเด็ก
 ขาดความขงัด มารดาเป็นคนเจ้าอารมณ์เกิดโทสะและทุบ
 ตีร่างกาย ๗ อย่างลืมหัด:

ถ้าวิเคราะห์ดูการกระทำของมารดาแล้ว มีมูลฐาน
 หลายอย่าง เช่นความลำบากยากจนในครอบครัว สามีไม่
 ค่อยอยู่บ้าน ไม่ทำงานหาเงินมาเลี้ยงลูกเมีย ทำได้บ้างนิด
 หน่อยก็เอาไปกินเหล้าเสียบ้าง เอาไปซื้อสลากกินแบ่งซึ่ง
 ตนไม่ได้รับส่วนแบ่งเสียบ้าง ปัญหาการครองชีพในครอบ
 ครัวมีมากขึ้น ทำให้แม่บ้านใจคอไม่ดี คนเราถ้าพื้นฐาน
 ในใจไม่ดีอยู่แล้วเกิดอะไรกระทบจิตใจน้อย ก็เป็นพื้นเป็น

ไฟเผาตนเองทันที ผลร้ายไปตกอยู่กับหนูน้อยผู้ไม่รู้อิโหน่อิเหน่ เขาคงบาปในชาติก่อนจึงได้มาเกิดในท้องของมารดาอย่างนั้นเขาคงเป็นคนมีกรรม จึงมีพ่อแม่ที่ไม่เอาถ่านในความเป็นอยู่ของครอบครัวอย่างนั้น ทุกคนต้องรับผลกรรมของตนด้วยกันทั้งนั้น นึกถึงกรรมจะค่อยปลงตกไปหน่อย แต่ก็ยังเป็นประโยชน์ทางใจของผู้ปลงคนเดียว หนูน้อยที่ต้องทนทุกข์ขมขื่นอยู่มาก จึงใคร่พูดกับท่านผู้ฟังเสียบ้างในเรื่องเกี่ยวกับการยกโทษเด็ก ๆ ของท่าน.

จะเล่าความจริงให้ท่านฟังเกี่ยวกับตัวข้าพเจ้าเอง ในสมัยข้าพเจ้าเป็นเด็ก ข้าพเจ้าไม่ชอบการดุคำและเมียนตชอบความสุภาพอ่อนโยน ถ้าถูกดูวันไหนก็ทวนอาหารไม่ได้เอาทีเดียว คุณแม่ท่านรู้ดีท่านจึงมิได้ดุคำอย่างรุนแรง ถ้าโกรธนักก็เพียงใช้ฝ่ามือตบตะโพกสองสามแปะเท่านั้น คุณพ่อไม่เคยเมียนตเลยจนข้าพเจ้าโต ถ้าทำอะไรผิดท่านมักสอนในเวลากลางคืน หรือบางทีก็บ่นให้รู้สึกว่าการกระทำเช่นนั้นเป็นการผิด ข้าพเจ้าจึงเป็นเด็กที่มีความสุขในอ้อม

แขนของคุณพ่อคุณแม่ แต่พี่สาวของข้าพเจ้าคนหนึ่งมักด
 เสมอ คุณข้าพเจ้าที่ไรก็ถูกคุณแม่ห้ามทุกทีว่า อย่าคุณ้อง พุด
 กันดี ๆ ต่อมาก็ต้องไปอยู่วัดกับหลวงลุง หลวงลุงท่านเป็นคน
 เจ้าระเบียบ และพูดน้อย ดูอาการท่านเคร่งขรึมตลอดเวลา
 ไม่ค่อยพูดอะไรกับใคร ท่านเดินตามแนวเก่า คือต้องบังคับ
 กันเสมอ ข้าพเจ้าเกิดความลำบากใจ ความจริงท่านทำด้วย
 ความรัก แต่เด็ก ๆ ไม่รู้ เลยทำให้เกิดความกลัวและหนีจาก
 วัดบ่อย ๆ หนีไปไม่พ้นก็ถูกนำกลับมาอีก และถูกเพิ่ม
 เป็นการใหญ่ พอเพลอกี่หนอื่น เป็นอย่างนั้นบ่อย ๆ จนอยู่
 กันไม่ได้ แม่คุณพ่อคุณแม่จะนำกลับไปอีกก็ไม่ยอมไป เกิด
 โรคกลัวต่อไม้เรียวเต็มที ต้องย้ายที่ใหม่คือเข้าโรงเรียน ได้
 เรียนมาดีในชั้นป. ๑—๒ พอถึงป. ๓ คุณครูที่สอนท่าน
 เกร่งกรัดและตึง มีโรคเก่าเข้ามาอีก หนีโรงเรียนต่อไป
 เขาจับมาส่ง ถูกครูถามว่าทำไมหนีโรงเรียน บอกคุณครูว่า
 กลัวไม้เรียวที่ครูตีบ่อย ๆ คุณครูหัวเราะ และบอกว่าตอน
 ไปไม่ดีแล้ว ขอให้มาโรงเรียนทุกวันเถิด ข้าพเจ้าก็มา

โรงเรียนทุกวัน ครูก็ไม่ต้งแต่ก่อน การเรียนก็ดำเนินไป
จนสอบไล่ได้ผ่านชั้นประถมไป

ท่านผู้ฟังคงนึกว่าเรื่องส่วนตัวเอามาเล่าทำไม ที่เล่า
มาเพื่อให้เห็นโทษของการลงโทษในทางที่ต้งเกินไป ตาม
ปกติคนเรามีสัญชาตญาณแห่งความกลัวด้วยกันทั้งนั้น ถ้า
เราเอาวิธีทำให้กลัวมาใช้เป็นการ กระทำที่ บังคับจิตใจของ
เด็กมากเกินไป จิตใจของเด็กก็หดหู่ ไม่อยากทำอะไร ไม่
อยากอยู่บ้าน มองเห็นพ่อแม่ผู้ปกครองเป็นศัตรูไป ทำให้
ตั่นอกห่าง และห่างออกไปจนเสียคนไปก็มาก เด็กๆ
ตามแถวหน้าโรงเรียนมาจากครอบครัวที่พ่อแม่ใช้วิธีขู่เข็ญ
ไม่น้อย คนทมิฬมักโกรธ เข้มโหดดุร้าย ถ้าสืบต
ประวัติให้ดึกก็จะพบว่ามาจากพ่อแม่ที่ดุร้าย ฉะนั้นการลงโทษ
เด็กจึงเป็นเรื่องที่ต้องระมัดระวังให้มากสักหน่อย พ่อแม่บาง
คนพอเห็นลูกกระทำอะไรผิดก็ไม่มีการยับยั้ง เลยฟาดเปรี้ยง
เข้าให้ ไม่เลือกที่ สุดแต่จะถูกตรงไหน บางที่เด็กต้อง
เสียหู เสียตา เพราะการลงโทษแบบนั้นขอให้คิดไว้ใน

ใจก่อนว่า เด็กไม่เดียงสา เขายังไม่รู้ชัดว่าอะไร ถูกหรือ ผิด เขาทำอะไรก็มักตามผู้ใหญ่เสมอ ผู้ใหญ่นี้แหละเป็นผู้ควรเมียนก่อน เพราะแสดงละครไม่ดีให้เด็กเห็น แล้วตนไม่สำนึกว่าตนผิดไปลงโทษเด็กด้วยอำนาจโทสะ เป็นการกระทำที่ใช้ไม่ได้ จงจำไว้ในใจว่า ถ้าเกิดความโกรธอย่าลงโทษเด็กเป็นอันขาด เพราะการลงโทษเด็กขณะนั้นขาดความรู้สึกลึกซึ้ง ชอบ มักลงโทษเกินกว่าเหตุไปเสมอ

วันก่อนอ่านหนังสือพิมพ์พบข่าว เรื่องผู้หญิงทรมาณ เด็กด้วยวิธีการต่าง ๆ อันเป็นเรื่องราวรุนแรงทรมาน คนแบบนั้นเขาเรียกว่ายักฉิ่นไม่ใช่หญิงธรรมดา บางคนโกรธจัดถึงกับพูดว่า เดียวแม่กินเนื้อเสียน อย่างนั้นมีช้อยคำของคน แต่เป็นช้อยคำของมารร้ายที่เขาเอาแทรกแซง อยู่ในใจแล้วอย่าปล่อยให้มารร้ายมาลงโทษลูกของท่านเลย จงขับเจ้ามารร้ายออกไปจากใจของท่านเสียก่อนเถิด เราทำโทษเด็กเพื่ออะไร เป็นปัญหาที่ควรถามก่อน คำตอบก็มีว่า เพื่อ

ให้เข็ดหลาบจักไม่กระทำผิดแบบนั้นต่อไป จุดหมายอยู่ที่
ให้เขารู้ตัวว่าเขาผิด และจะไม่ทำความผิดต่อไปอีก เอาละ
เป็นอันได้ความแล้ว ลองคิดต่อไปอีกว่า ไม่มีทางอันบ้าง
เชียวหรือที่จะทำให้ลูกน้อย รู้ว่าการกระทำเช่นนั้นเป็นการ
ผิด มียุ่ยมไปที่จะทำได้โดยไม่ต้องเขียนตักกัน ในประการ
แรกเราควรจะค้นหาสาเหตุมูลฐานเสียก่อนว่า ทำไมเด็กจึงชอบ
ทำอย่างนั้น ทำไมเด็กจึงประพฤติแบบที่ผู้ใหญ่เรียกว่าชุก
ชน ความชุกชนของเขาเป็นความเสียหายหรือ ลองหัด
ค้นเหตุผลดูบ้าง ในข้อที่เด็กทำอะไรผิดไปนั้น เราควรนึก
ไว้ก่อนว่าทำไมเขาจึงทำอย่างนั้น เขาคงได้เห็นตัวอย่าง
แบบนั้นจากใครสักคนหนึ่ง ถ้าพบว่าตัวอย่างอยู่ที่ใครจงตัด
ต้นคอ ทำลายตัวอย่างเสียสมมติว่าพลายเป็นตัวอย่าง ก็
อย่าให้เขาทำให้เด็กเห็นต่อไป นวชนหนึ่ง เรียกว่าเอาแบบ
ชั่ว ๆ ไปเสียให้ห่างต่อไป ควรพูดกับเด็กดี ๆ อ่อนหวาน
พูดให้เขารู้การกระทำเช่นนั้น เป็นความชั่ว คนชั่ว พ่อแม่
ไม่รัก การกระทำเช่นนั้น ลูกอยากให้พ่อแม่รักไหม ถ้า
อยากให้พ่อแม่รัก ขอลูกอย่าทำอย่างนั้นต่อไปหนา นั่นคือ
การเตือนมิให้เขาทำผิด คนทำผิดมักอาศัยเครื่องยั่วให้ทำ

๑ ระวัง : อย่าให้ "เกสร คือ ความดี" หลุดออกไปจากของท่าน ๑

ผิด อยู่เฉย ๆ จะทำความผิดหาได้ไม่จงมองหาเครื่องยั่วให้
เด็กทำผิดให้พบ และนำออกไปให้ห่าง เด็กก็คงไม่ทำความ
ผิดในรู้นั้นอีกต่อไป ผู้ใหญ่ก็ไม่ต้องลงโทษเด็กให้เสียก่า
ลังใจ เด็กก็ไม่ต้องเจ็บเนื้อหนังเพราะความผิดนั้น ๆ

เรื่องความซุกซนของเด็ก เป็นเรื่องที่ผู้ใหญ่รำคาญอยู่
มาก และมักบ่นว่า แหม! อายหนูมันซนจริง ยายหัว
หมุนทุกวัน เรามักได้ยินคุณย่าบ่นเสมอ เด็กออกคนหนึ่ง
หึงมเหมือนตุ๊กตา คุณยายก็ชอบใจ ความจริงเรื่องของ
เด็กต้องไม่ยุ่ง ถ้ายุ่งก็ไม่ใช่เด็ก ธรรมดาเด็กกำลัง
ก้าวหน้าเจริญทั้งกายทั้งใจ ถ้าเขาไม่เคลื่อนไหว อวัยวะก็
ไม่เจริญงอกงาม ความซนจึงเป็นสมบัติของเด็กประการ
หนึ่ง แต่พี่เลี้ยงหรือมารดาบิดาไปเอาใจใส่เขามากเกินไป
คอยช่วยเหลือเขามากเกินไป จนเด็กไม่ต้องทำอะไร อย่าง
นี้ไม่ดี คนเลี้ยงมีหน้าที่เพียงแต่ดูเด็กไว้เท่านั้น ดูอย่า
ให้เขามีอันตราย ให้เขามีเสรีบ้าง เราก็ไม่บ่นว่าเด็กซุก
แต่ต้องมีระเบียบ มีทางชัดเจนให้เขาบ้าง เด็กที่เดินได้แล้ว
ก็ชอบเดินเป็นธรรมดา ให้สังเกตคนที่หัดขับรถจักรยานได้

ใหม่ ๆ เขาต้องถีบตลอดเวลาที่เขามารถพอจะถีบได้ เขาถีบ
 เพื่อให้เกิดความชำนาญนั่นเอง เด็กที่เดินได้ก็ใคร่ที่จะเดิน
 มาก ๆ เป็นธรรมดา จึงมีที่ให้เขาได้เดินอย่างสบาย ไม่มี
 อะไรที่จะเกิดความเสียหายแก่เขา เขาก็คงไม่ซุกซนออก
 นอกทางไปไหน ความลำบากตรงที่เราไม่มีห้องสำหรับ
 เด็ก ผู้ใหญ่นั่งนอนตรงไหนเอาเด็กมาไว้ตรงนั้นด้วยก็ใน
 ห้องนอนของหลายอย่าง หนูน้อยเขาอยากจะดูว่ามันเป็น
 อะไร เขาเห็นนาฬิกาเดินตึก ๆ เขาก็สงสัย อยากเปิดดูว่า
 มันอะไรอยู่ข้างในจึงได้มุดเสียดังอย่างนั้น เราจะไปว่าเขา
 ซุกซนอย่างไร เขาทำถูกตามวิสัยของเขาแล้ว เราผู้ใหญ่
 ทำผิดเองที่ปล่อยให้เขาไว้ในห้องที่เต็มไปด้วยสิ่งของเด็กไม่รู้ไม่
 เข้าใจ

เคยเห็นลูกฝรั่ง พ่อแม่ไปทำงาน ปล่อยให้เด็กไว้ใน
 ห้องคนเดียวกับของเล่นเล็ก ๆ หนูน้อยก็อยู่อยู่ในห้อง
 นั้นไม่ไปไหน ถึงเวลาอาบน้ำ กินอาหารก็มีผู้ใหญ่มา พา
 ไปให้กินให้อาบ จบแล้วก็เข้าห้องต่อไป เด็กก็อยู่ได้เรื่อย
 ร้อย ไม่ยุ่งไม่กวนพ่อแม่แต่ประการใด ของเราโดยมาก
 คอยอุ้มอยู่ตลอดเวลา คอยเอาใจใส่ตลอดเวลา ว่าแท้จริงก็
 เป็นการกระทำที่ผิดอยู่มากเหมือนกัน แต่ทำกันจนชินจึง

มองกันไม่เห็น จึงใคร่ขอแนะนำว่า อย่าถนอมเด็กของท่าน
เกินไป ปล่อยเด็กให้เขามือสละเสรีบ้าง ให้เขาได้อยู่ตาม
ลำพังเขาบ้าง ในห้องของเขา เด็กก็จะเรียนรู้ในเรื่องพง
ตัวเองเป็นลำดับ ถ้าลูกของท่านชอบเคลื่อนไหวที่ท่าน
เรียกว่าซุกซน ก็จงแก้โดยวิธีอะไร ๆ ให้เขาได้เล่นเป็น
กีฬาบ้าง ถ้าเขามือของเล่น มีเครื่องบริหารกายอยู่ แล้ว
ใจของเขาก็คงเรียบรอยไปได้ ผู้เลี้ยงเด็กจึงไม่ต้องวิตกเรื่อง
เด็กซน เพราะเด็กซนมีสมองดีว่องไว แต่ควรวิตกกังเด็ก
หิมน ๆ เป็นผ้าพับ จะเป็นคนเฉื่อยชาในกาลข้างหน้า และ
อย่าได้ลงโทษเด็กที่ท่านเรียกว่าซุกซนเลย จงพยายามถนอม
ความซนของเขาให้เขาแนวทางดีว่า ซึ่งไม่ยากอะไรนัก.

ขอให้จำเป็นหลักสำหรับบทนี้ว่า การลงโทษเด็ก
ด้วยอำนาจโทษะเป็นสิ่งไม่ควรทำ เด็กทุกคนไม่อยากจะกระทำ
ความผิด แต่ทำไปเพราะความไม่รู้ จงให้เขาเรียนรู้ว่าอะไร
ผิดและเขาจะไม่ทำสิ่งนั้นเป็นอันขาด เพราะปกติของเด็ก
อยากให้ผู้ใหญ่รักตน ถ้ารู้ว่าทำอย่างนั้นผู้ใหญ่ไม่รัก เขาก็คง
เลิกไปเอง ความรักवासเมตตาคือกัน เป็นแนวทางของ
ความดีอันยั่งยืน

๑ ถ้าเกษร คือความดี หลุดจากลูกแล้ว จะกลายเป็นเด็กถือไป ๑

ฝึกเด็กให้กินเป็นเวลา

ท่านพ่อแม่ ที่นับถือทั้งหลาย !

เรื่องที่จะพูดกันในวันนี้ ท่านผู้ฟังอาจกระทบกระเทือนใจบ้างนิดหน่อย ข้าพเจ้าต้องขออภัยต่อท่านทั้งหลายด้วย เพราะข้าพเจ้ามีความรักและหวังดีต่อทุกคน ข้าพเจ้ามาอยู่กับพวกท่าน เพื่อนำท่านให้เดินทางถูก เพื่อแก้ไขความบกพร่องของท่านให้เป็นความดีงาม ถ้าเห็นอะไรบกพร่องเกิดขึ้นในตัวท่าน ในหมู่คณะของท่าน ถ้าข้าพเจ้าทำเฉยเมยไม่บอกให้ท่านทราบว่าการกระทำเช่นนั้นเป็นสิ่งไม่ดี ข้าพเจ้าก็กลายเป็นคนไม่ซื่อตรงต่อหลักธรรมะ ที่พระพุทธองค์ได้สอนไว้ เป็นคนทรยศต่อพระพุทธบิดาของชาวเรา ข้าพเจ้าจึงใคร่รักษาความดีไว้เสมอ จึงได้ทำตนให้เป็นนักติเรื่อยม ในเรื่องที่สมควรติ สิ่งที่คุณให้ข้าพเจ้าทำเช่นนั้น ไม่มีอะไรนอกไปจากความปรารถนาดี ต่อพี่น้องทั้งหลายเท่านั้น ขอให้พี่น้องผู้ฟังจงเข้า

ใจตามนด้วย ข้าพเจ้าจะเริ่มเรื่องละ โปรดทั้งกันให้สเกิด

เมื่อวันเพ็ญเดือนสิบ ทางยุวพุทธิกสมาคมได้ขอร้อง
ให้บิดามารดาผู้ปกครองเด็กมาประชุมกันที่พุทธสถาน เพื่อ
ฟัง คำแนะ นำคำ ตักเตือนในเรื่อง เกี้ยว กับเด็ก โดยเฉพาะ
เพราะปัญหาเรื่องเด็กเป็นปัญหาใหม่ เป็นปัญหาที่ก่อให้เกิด
เกิดผลในอนาคต และการแก้ปัญหาประเภทนี้ ต้องอาศัย
ความร่วมมือร่วมใจกันจัดทำ จึงจะบรรลุถึงจุดหมายปลายทางได้
คณะยุวพุทธิกจึงได้นัดหมายให้บิดามารดาผู้ปกครอง
เดินได้มาอยู่กันที่พุทธสถาน ในวันนั้นตัวข้าพเจ้าต้องไป
แสดงธรรมที่สารภีเสีย จึงมิได้พูดอะไรกับผู้ที่มาประชุม
ท่านเจ้าคุณวินัยโกศล ท่านผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ
เมืองได้มาพูดให้ฟัง ข้าพเจ้ากลับมาที่นั่นนิดหน่อย มีความ
ใจมากที่เห็นพี่น้องมาประชุมกันเป็นจำนวนมาก แสดงให้
เห็นว่าทุกท่านชอบแสงสว่าง ชอบเรียนให้รู้และจะได้นำไป
ปฏิบัติต่อไป เมื่อเลิกการประชุมต่างคนก็กลับไป ข้าพเจ้า
นอนพักที่พุทธสถาน วันรุ่งขึ้นข้าพเจ้าตื่นแต่เช้า ก็ลงไป

เดินดูไต้มานั่งในห้องประชุม ได้พบอะไรหลายอย่างทพนอง
 ฐมาประชุมได้ล้มไว้ หรือแก่งทงไวก็ไม่ว่าบ สิ่งของนั้น
 มีเปลือกถวดิน ชานออย เปลือกเมล็ดเตงโม ใบตองห่อ
 ขนหม กนบุหรวดเล็กตัวโต รวมทงชเถาด้วยมากมาย ได้สั่ง
 ให้คนงานช่วยกันทำความสะอาดเสียโดยเร็ว เรื่องจึงหมด
 ไป แต่ในใจของข้าพเจ้ายังไม่หมดเรื่อง ยังมีเรื่องจะพูดกับ
 พนองอกหลักยประการ อันสืบเนื่องมาจากการประชุมใน
 วันนั้น

ระเบียบของการเข้าสู่ที่ประชุมมีอยู่ แต่ส่วนมากมิได้
 นำมาใช้เป็นหลักปฏิบัติกัน แม้ในการประชุมของพระภิกษุ
 ก็ยังไม่ค่อยเรียบร้อย เนื่องจากยังมีการตามใจตนเองกัน
 มากนั่นเอง เมื่อมีการตามใจตนเองเกิดขึ้นในขณะใด พุทธ
 ธรรมก็หายไปจากใจในขณะนั้น พุทธธรรมหมายถึงการ
 รู้จักบังคับใจตนเองให้อยู่ในระเบียบอันดีงามต่อไป ตาม
 ปกติของคนเรานั้นจะทำอะไรตามใจชอบก็ได้ ถ้าเขาอยู่ใน
 ที่ลับคนเดียว ไม่มีใครสามารถมองเห็นการกระทำของเขา
 แต่เขาเขาห่มเขาพวกับใคร ช ไม่ต้องมากเพียงสองคนเท่า
 นั้น เสรีภาพของเขาก็ถูกตัดรอนลงทันที ระเบียบมารยาท

อันดงามนั้นแหละ ตัดทอนเสรีภาพแบบการตามใจของตน
 ให้น้อยลงไป เราจะเห็นสภาพชนชั้นด้วยกัน อีกคนหนึ่ง
 อยากจะสู้บพุห์ ก็ต้องขออนุญาตจากอีกคนหนึ่งว่า ขอ
 โทษคุณจะรังเกียจไหมถ้าผมจะสู้บพุห์ อีกคนหนึ่งแม้จะ
 ไม่ชอบคว้นบพุห์ก็ต้องตอบอย่างมีอหิยาว่า ไม่เป็นไร
 โปรดตามสบายเถิด คนทั้งสองก็นั่งสนทนากันอย่างสบาย
 นี่เป็นกิริยาของคนดีในสมาคมประการหนึ่ง.

คนไทยเรามีปกติตามใจตนเองเสียจนจีน เราจึงทำ
 อะไรได้ทุกอย่างทุกสถานที่ โดยเฉพาะในเวลาเช้าสู่ที่ประ-
 ชุม ทุกคนต้องอยู่ในอาการสงบ ไม่พูดกันให้เสียงดังจน
 เป็นที่รำคาญแก่คนอื่นเขา ไม่สู้บพุห์ เพราะกลัวคว้น
 บพุห์ก่อความรำคาญแก่คนอื่นได้ ไม่ด่าหยาบดั่ง ๆ ไม่บ้วน
 น้ำมากให้เปรอะสถานที่ ถ้าหากการประชุมเป็นเรื่อง
 เกี่ยวกับทางศาสนา ต้องมีการปฏิบัติเคร่งครัดกันเป็นพิเศษ
 เพราะสถานที่ทางศาสนาเวลาปฏิบัติกิจทางศาสนา เป็น
 เรื่องของการบังคับตนเอง ขูดเกลาคใจของตนเองให้สะ
 อาดขึ้น ผู้เข้าประชุมจึงควรไม่กระทำการที่ไม่ดีเสมอ พุทธ

สถานเป็นที่ประชุมทำกิจทางศาสนาบ้าง ประชุมหาความ
รอบรู้ในทางอะไร ๆ ที่เป็นประโยชน์บ้างผู้เข้าประชุมจึงควร
ระมัดระวังบังคับตนเองกันเสียบ้าง อย่าเอาพณของพุทธสถาน
เป็นกระโถนทิ้งของที่เป็นเดนกันเลย แม้การเข้าประชุม
ในวิหาร ในธรรมศาลาก็เช่นเดียวกัน ควรเคร่งครัดกัน
เสียบ้าง คนไทยจะเป็นชาติที่มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย
ช้นมากกว่านี้ มีการบังคับตนเองได้มากกว่านี้ ชาติไทยก็
จะก้าวหน้าไปในทางดีงามสมควรความมุ่งหมาย จึงขอให้ท่าน
ช่วยกันคิดและสั่งวรกันต่อไป

ท่านผู้ฟังอาจคิดค้านได้ว่า เปลือกถั่วและชานอ้อย
ใบตองห่อขนม เป็นของพวกเด็กน้อยเขาทำกัน หาใช่เป็น
ของผู้ใหญ่ไม่ การนั่งคานเช่นนกเพอเอาตัวรอดไปเท่านั้น
เอง แต่ถ้านึกมาคิดดูให้ดึกดำบรรพ์เล็กน้อยก็จะพบว่า เรื่อง
ของเด็กมาจากผู้ใหญ่ เพราะผู้ใหญ่เลี้ยงเด็กนำเด็ก สอน
เด็กให้กระทำทุกสิ่งทุกอย่างโดยทางตรงทางอ้อม เด็กทำ
อะไรลงไปก็เป็นเรื่องเนื่องจากการกระทำของผู้ใหญ่ทั้งนั้น
ความผิดทั้งมวลจึงตกอยู่กับผู้ใหญ่ ไม่ใช่ความผิดของเด็ก
ทำไมผู้ใหญ่จึงได้กระทำความผิดได้บ่อย ๆ เกียวกับเด็ก ขอ

บอกว่าเนื่องจากเรื่องไม่รู้เท่าถึงการณอย่างหนึ่ง เนื่อง
 จากความรักหมั่นต่อเด็กของท่านอย่างหนึ่ง แต่มันเป็นความ
 รักประเภททำลายหรือสร้างนิสัยเสียให้เด็กมากกว่า พอ
 ท่านจะออกจากบ้านไปไหน ๆ อันเป็นเรื่องของผู้ใหญ่ เด็ก
 จะบอกว่าหนูไปด้วยคน ท่านไม่อยากให้เด็กไป ก็ห้าม
 ด้วยเสียงกระด้างว่า ฮี! อย่าไปเลย เด็กได้ยินเสียงกระด้าง
 ก็เกิดความน้อยใจว่า คุณแม่พูดเหมือนกับไม่รักตัว เขา
 ก็แสดงอาการร้องไห้ออกมาทันที ไม่เพียงแต่ร้องไห้เท่านั้น
 แต่แสดงอาการอกหลายอย่างเพ้อเอาชนะท่าน พระพุทธเจ้า
 ตรัสว่า เด็กมีการร้องไห้เป็นกำลัง เมื่อท่านเห็นลูกของ
 ท่านร้องไห้ก็ทำการปลอบโยน เด็กไม่หยุดท่านก็สัญญา
 กับเด็กหลายแบบ เช่นว่าจะให้กินขนม จะพาไปดูหนัง
 จะให้ของเล่น หลายเรื่องหลายราวเพื่อให้เด็กหยุดร้อง
 เท่านั้น เด็กเลยได้ใจ และนึกว่าวิธีการของตนใช้ได้ผล
 แล้ว และใช้วิธีนั้นเรื่อยมา ถ้าหากท่านจะอดทนสักหน่อย
 ไม่ให้เขาชนะโดยวิธีนั้น ปลอ่ยเขาไว้มาก่อน พอหายโมโห
 แล้วจึงพูดกันดี ๆ ท่านก็มีทางชนะเด็กได้ด้วยเหตุผล เด็ก
 ของท่านก็ไม่เสียคน ท่านเคยพลาดในเรื่องนี้บ้างไหม ถ้า
 มีก็โปรดปรับปรุงตัวท่านเสียใหม่เถิด.

เอาละสมมติว่าท่านจะไปพุทธสถาน เด็กของท่าน
 อยากไปด้วย ท่านก็พาเขาไป ความจริงเรื่องของผู้ใหญ่
 กับเรื่องของเด็ก เราควรจะแบ่งกันได้แล้ว เช่นการฟัง
 ธรรม ตามปกติพุทธสถานในวันอาทิตย์เป็นเรื่องของเด็ก
 พ่อแม่ทรูๆ และอยากให้ลูกได้ไปสู่ที่ประชุมก็ควรส่งเขา
 ไปในวันนั้นเพราะเขาจะได้ฟังเรื่องที่เหมาะกับเขาโดยเฉพาะ
 การไปให้เด็กโตๆ ไปก็ได้ พ่อแม่นำไปส่งก็ได้สุดแต่ความ
 สะดวก ส่วนเวลาใดเป็นเรื่องของผู้ใหญ่นั้น ก็ไม่ควรนำ
 เด็กไป เว้นแต่ผู้นำความสามารถเพียงพอที่จะควบคุมเด็ก
 ของตนให้อยู่ในสถานที่เรียบร้อย ไม่ทำอะไรให้เป็นท
 รบกวนผู้อื่น ขณะที่ท่านเดินมาตามถนนถนนน้อยของ
 ท่าน ท่านควรจะรู้ไว้ด้วยว่า มีอะไรหลายอย่างล่อใจเด็ก
 ให้อยากได้ วิสัยของเด็กเขามองความต้องการเสมอ ในเมื่อ
 เขาเห็นอะไรที่เขาพอใจ พ่อแม่ควรเตรียมตัวต่อต้านความ
 อยากของเด็กให้ได้ เช่นพอเดินผ่านสามแยก ก็พบแม่ค้า
 ขายถวดิน ขายอ้อยหวาน ขายเมล็ดเตงโม อันเป็นของ
 เด็กทั้งนั้น และเป็นการแน่นอนที่เขาจะต้องขอของนั้น ๆ

กับท่าน ควรจะทำอย่างไรจึงจะดี ขอแนะนำว่า ในประการ
 ต้นเมื่อเราทราบถึงความต้องการของเด็กแล้ว เราก็ควร
 หาทางป้องกันอย่าให้เขาได้เกิดความสนใจในของนั้น เช่น
 รีบเดินไปเสียไว ๆ บ้าง ชวนเด็กสนทนาเรื่องอะไร ๆ ที่ทำ
 ให้เด็กเพลิดเพลินเสียบ้าง เป็นการดึงความสนใจของเด็ก
 ไปสู่เรื่องอันเสีย นี้นับเป็นวิธีหนึ่ง

อีกประการหนึ่งถ้าท่านเผื่อไป พอลงถึงชายเด็ก
 ต้องการทันที ท่านก็ควรพูดให้เขาเข้าใจว่า ของที่วางขาย
 ยูนั่นเป็นของไม่ดี เพราะเจ้าของไม่ปกปิด มีแมลงวัน
 ตอม เจ้าแมลงวันตอมสิ่งสกปรกเช่นข้าว ชักไก่ ตลอดจน
 ของคนสิ่งสกปรกติดเท่านั้นมา เวลามาทอมของขาย ก็มี
 สิ่งสกปรกติดมาด้วย ในสิ่งสกปรกมีเชื้อโรค ถ้าหากเชื้อโรค
 ติดเข้าไปในท้องของหนู ก็จะปวดท้องเหมือนที่เคยปวด
 คราวก่อน พูดให้เขาฟังจนเข้าใจความหมาย โดยใช้ท่าทาง
 ประกอบบ้าง แสดงความรักเอาอกเอาใจบ้าง และพาเขา
 ไปเสียจากสถานที่นั้น นี้นับเป็นวิธีที่ดีสำหรับแก้ลูกของ
 ท่านในเรื่องนี้ ถ้าหากว่ามีของควรกินและปราศจากโทษ
 ต่อเด็ก ท่านให้เขากินได้บ้าง แต่ต้องให้เขากินในสถานที่

อันสมควร อย่าให้กินในขณะที่อยู่ในห้องประชุมเป็นอันขาด
 ฝึกให้เขารู้จักกาลเทศะเสียแต่น้อย ๆ วันหนึ่งเขาก็จะเป็น
 คนเรียบร้อยได้ เพราะท่านช่วยแนะนำช่วยตักเขาในทางที่ดี
 ในเวลาใดลูกของท่านไม่สบาย ท่านควรรหาโอกาสนั้นพูด
 ให้เขาเห็นโทษของการประพฤตินั้น ๆ อันอาจนำความยุ่ง
 ยากมาสู่ชีวิตของเขา มารดาบิดาควรทำตนเป็นนักแสวงหา
 โอกาส เพื่ออบรมลูกของตนเสมอ จึงจะชื่อว่ารักลูกจริงๆ

แม้ภายในครอบครัวของท่าน ก็ควรฝึกหัดทำตนให้
 เป็นคนมีระเบียบในการกินอยู่เสมอ อย่าได้ทำอะไรในทางตาม
 ใจตนเองเป็นอันขาด เพราะจะนำผลเสียหายไปถึงลูกหลาน
 ของท่านตลอดไป เรื่องเล็กน้อยนี้แหละได้กลายเป็นเรื่องใหญ่
 แล่นำความเสียหายให้มากเหลือเกินแล้ว จึงขอให้ระมัดระวัง
 ให้ดีเป็นพิเศษสักหน่อย

จึงสังเกตดูเด็กบางคนร่างกายสมบูรณ์ แต่บางคน
 ร่างกายอ่อนแอเต็มที่ ใครทำให้เขาเป็นอย่างนั้น พ่อแม่
 นั้นแหละทำให้เขาเป็นอย่างนั้น พ่อบางคนเป็นคนซุก
 ซนชอบเที่ยวตามสถานที่ ๆ ไม่ควรเที่ยว เก็บเอาโรคภัย

ไซ้เจ็บมาฝากลูก ลูกเกิดมามีร่างกายผิดปกติ เช่นตาเสีย
เป็นต้น ความสนุกของพ่อ นำมาเล่าให้แก่ลูกหลานของ
ตนได้อย่างนี้ ท่านพ่อจึงควรระมัดระวังไว้บ้าง แม่บางคน
ก็เหมือนกัน มัวแต่สนุกด้วยการแจกกระต่าย จนไม่มี
เวลาเอาใจใส่กับลูกของตนปล่อยลูกตามยถากรรม ผล
ที่สุดเด็กเสียคนไป เพราะขาดการเอาใจใส่ หน้าที่ของ
พ่อแม่อยู่ที่การเลี้ยง การนำเด็กให้เดินทางถูกทางชอบ
และเป็นหน้าที่ที่ควรทำตั้งแต่เขายังเล็ก ๆ เพราะนิสัยและ
การกระทำในทางดีให้แก่เขาทีละน้อย ๆ เด็กของท่านจะ
เป็นคนดีได้ โตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ ก็จะเป็นผู้ใหญ่ที่ดีของชาติ
ประเทศต่อไป

เกี่ยวกับการไม่เพาะนิสัย ให้เป็นคนรู้จักบังคับตน
ข่มตนนี้เอง เด็กบางคนพอโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ จึงติดกินจุบ
กินจิบ กินไม่เลือก ทำให้ชอบกินอะไร ๆ ทั้งที่ควรกินและ
ไม่ควรกินเข้าไป จนฉาวไปทั้งเมือง เขาเป็นลูกที่เจริญมาใน
ครอบครัว ที่กินไม่เป็นเวลากินไม่เลือกจึงได้มีสภาพเช่นนั้น
บ้านเมืองใดมีคนนิสัยแบบนี้มาก ๆ บ้านเมืองนั้นก็ถึงความ

ลุ่มจมโดยไม่ต้องสงสัย เราทั้งหลายเป็นคนไทยอยู่เมืองไทย
มีความรักชาติไทย รักเมืองไทย รักความเป็นเอกราชของชาติ
ไทย จงเริ่มฝึกเด็กของท่านให้เป็นไทยในกรณียกิจก่อนเกิด
อย่าได้สอนให้เขาเป็นคนกินไม่เป็นเวลา กินไม่เลือกสถานที่
เป็นอันขาดความเป็นระเบียบในการกิน สร้างความเป็น
ระเบียบในการอยู่ต่อไป และสิ่งนี้แหละเป็นมูลฐานของการ
สร้างชาติประเทศโดยแท้

จึงขอตักเตือนพ่อแม่ทั้งหลายว่า ลูกของท่าน
จะคิดจะเสียอยู่ที่ตัวท่าน จงทำตนเป็นตัวอย่างในทาง
ดีอย่าเอาใจใส่เด็ก ในสิ่งที่ท่านเห็นว่า จะทำให้
เด็กของท่านเสียคน จงอย่าส่งสารเด็กด้วยยอมให้
เด็กของท่านทำชั่วเป็นอันขาด เพราะความส่งสาร
แบบนั้นเป็นความสามารถที่ทำลายลูกของท่านเอง

“คนที่รู้จักใช้กาล, เวลา ให้เป็นประโยชน์แก่
ชีวิตเท่านั้นย่อมเป็นผู้ได้กำไรชีวิตอย่างคุ้มค่า”

“วัชรกร”

เด็กต้องการอะไร? ที่ไหน? เมื่อใด?

ท่านพ่อแม่ ที่นับถือทั้งหลาย

เราเป็นชาวพุทธ เรานับถือพระสัมมาสัมพุทธ เราดำเนินชีวิตตามแนวทางที่ทรงสอนไว้ เราปลื้มใจมากที่เราได้พระคำสอนจากผู้ประเสริฐอย่างแท้จริงเป็นที่พึ่ง ชีวิตประวัติของพระองค์เป็นเรื่องที่นาคึกกษาสนใจ นับตั้งแต่ประสูติจากพระครรภ์ของพระมารดา โตเป็นหนุ่มได้แต่งงานกับพระนางพิมพา ออกบวชแสวงหาสัจธรรมอันเป็นแนวทางพ้นทุกข์ เมื่อพบแล้วก็นำออกประกาศแก่ประชาชนต่อไป การประกาศพระคำสอนของพระองค์ เป็นไปอย่างราบรื่นตลอดเวลา ในบางครั้งทรงพบคนที่เคยประพฤติดนเป็นคนเลวมาก่อน แต่ครั้นได้มาพบพระองค์ได้ฟังคำสอน ได้เห็นที่ทำอันสงบเย็นของพระองค์ เขาก็เปลี่ยนใจที่ชั่วร้ายให้กลายเป็นใจที่สงบยอมตนเป็นสาวก เข้าบวชใน พระพุทธศาสนา การประกาศคำสอนของพระองค์ จึงเป็นประโยชน์แก่

การเรียนรู้ถึงความต้องการของกันและกัน จึงเป็น
 แนวประสานสามัคคีประการหนึ่ง อันการศึกษาในเรื่องนี้
 เราเริ่มศึกษาได้จากใจของเราเอง จงคอยสังเกตดูความต้อง
 การของเรา ในเมื่อได้พบปะสิ่งหนึ่งเข้า แล้วคอยกำหนดไว้
 เอาเปรียบเทียบกับความรู้สึกของผู้อื่นต่อไป ก็สามารถเข้าใจ
 ได้ถึงความต้องการของเขา เราก็เป็นพรรคที่พอใจของผู้ที่ได้
 เข้าใกล้คนที่เข้ากับคนอื่นไม่ได้นั้น มิใช่เนื่องจากอะไรอื่น
 แต่เขาเป็นคนไม่พยายามเรี่ยรู้ ถึงความรู้สึกนึกคิดและ
 ความต้องการของคนอื่น เรื่องจึงยุ่งกันไม่สร้างชา

ในเรื่องของเด็ก ๆ เป็นเรื่องที่เราจะทำความเข้าใจ
 ง่ายที่สุด เพราะชีวิตของเด็กยังไม่มีประสบการณ์ซับซ้อน
 อะไร เขาเป็นผู้ที่ยังไม่มีมายาอย่างผู้ใหญ่ ไม่มีเล่ห์แต่
 อย่างไรก็ดี ความรู้สึกของเด็กตรงไปตรงมาที่สุด จึงเป็นการ
 ง่ายสำหรับพลอยมารดาบิดาจะเฝ้าสังเกตดูให้รู้ว่า เด็กมี

ความต้องการด้วยเรื่องอะไร ถ้าเห็นว่าพอจะสนองความ
 ต้องการเขาได้และไม่ทำให้เขาเป็นคนเสียในทางนิสัย ก็จง
 ให้ความสะดวกแก่เขาเถิด อย่าไปทรมานเขาให้ได้รับความ
 เดือดร้อนเป็นอันดี อันความต้องการของเด็กนั้น ว่ากัน
 โดยแท้จริงแล้ว เป็นความต้องการตามธรรมชาติจริง ๆ
 เขายังไม่มีความต้องการอะไรที่เกินไปกว่าความต้องการของ
 ร่างกาย เว้นแต่ผู้ใหญ่เราจะไปฝึกเขาให้เขาเป็นคนมี
 ความต้องการในสิ่งที่ไม่จำเป็นเท่านั้น เด็กแสดงความต้องการ
 การด้วยพูดบอกไม่ได้ เขาจึงแสดงท่าทให้เห็นก่อน และ
 เมื่อไม่ได้ตั้งใจร้องไห้จ้อออกมา เป็นการอุทธรณ์ต่อผู้ที่
 อยู่ใกล้ การร้องไห้ของเด็กเป็นการบอกถึงเหตุขัดข้อง
 บางอย่างเกิดขึ้นแก่เขา อย่างที่เด็กต้องการอาหารเต็ม
 ไป บางทีมันตัวสั่นตัวกุดตอยเขาก็ดูได้ เพราะที่เขาอ่อน
 เพราะนาเยียวของเขาเองก็ได้ หรือเพราะเหตุอื่นใดอัน
 มารดาบิดาจึงควรจำไว้ว่าเด็กร้องไห้ต้องมีเหตุเสมอ จง
 พยายามหาเหตุให้ได้

หลายปีมาแล้วหญิงคนหนึ่งมีลูกเป็นคนแรก วัน
 หนึ่งเด็กร้องไห้มาก ทำอย่างไรก็ไม่หยุด ยายของเด็กเป็น

คนหัวเก่า นึกว่าแม่ช้อมาหยอกเด็ก จึงไปหาหมอให้ช่วย
 ทั้งตะกรุดมาผูกคอเด็กเพื่อให้เด็กหยุดร้อง หมอก็กทำให้
 พอได้ตะกรุดมาก็จัดแจงยกเด็กไปอาบน้ำแล้วจะผูกตะกรุด
 ให้ ก็พบว่าสันหลังของเด็กดองล่างเป็นแผล เพราะนอน
 หมกอยู่กับความชื้นของเบาะ จึงทราบว่าการร้องไห้ของ
 เจ้าหนูเนื่องจากเหตุนี้เอง จึงเอาเบาะทำให้ และเปลี่ยน
 เบาะให้ใหม่ เจ้าหนูก็นอนหลับสบายไม่รบกวนต่อไป
 ในทางธรรมท่านสอนไว้ว่า สิ่งทั้งหลายเกิดจากเหตุ จะดับ
 ไปก็เพราะเหตุมันดับก่อน คำสอนข้อนี้เป็นประโยชน์แก่ผู้
 เลี้ยงเด็กมาก จึงศึกษาหาเหตุผลจากเด็กเสมอ อย่าทำ
 อะไรลงไปด้วยความมึนงงายเป็นอันตราย เพราะความมึนงง
 นำทุกข์มาให้แก่เด็กมากและอาจเสียไปถึงเมื่อโตขึ้นก็เป็น
 ได้

การทำอะไร ๆ กับเด็กควรมีเวลา และรักษาเวลา
 ให้เที่ยงตรงไว้เสมอไป อย่าได้ทำอะไรตามอารมณ์เป็น
 อันตราย เช่นการให้อาหาร การอาบน้ำ การปลอ่ยให้เขา
 หลับนอนอย่างอิสระเช่นนั้น เป็นเรื่องควรทำให้เป็น
 ระเบียบ เด็กก็คงไม่จุจกกับท่านจนหาเวลาทำงานกันไม่ได้

ต้องคอยอุ้มลูกนอนอยู่ตลอดเวลา ไม่ต้องทำอย่างนั้นดอก
 เมื่อให้เขาอาบน้ำตามนมแม่แล้ว ให้เขานอนบนเบาะหรือ
 ในอุ้งของเขาคตามสบายอย่าไปยุ่งกับเขาอีกจนกว่าจะถึงเวลา
 หนูน้อยคงนอนสบายตามประสาของเด็กที่มีความสุข และ
 เขามีความสุขมาก ถ้าเขาได้เป็นตัวของเขาเอง พวกผู้ใหญ่
 ยังใคร่จะมีเวลาเป็นตัวเอง อยากอยู่คนเดียวในที่เงียบ ๆ
 นั้นใด เด็กก็มีความต้องการนั้นเหมือนกัน จึงขอเตือน
 ให้มารดาบิดาพึงสำเหนียกถึงข้อนี้ไว้บ้าง นอกจากมารดา
 บิดาแล้วคุณตาคุณยาย คุณปู่คุณย่ามักจะต้นหลาน และ
 คอยโอบอุ้มตลอดเวลา คอยรบกวนเขาด้วยการยกมา
 อุ้มทำอย่างโน้นอย่างนี้ การกระทำเช่นนั้น แม้จะเป็น
 การแสดงถึงความรักทรมต่อเด็ก แต่เป็นการให้โทษแก่เด็ก
 อยู่บ้าง ทางที่ถูกนั้นอย่าได้ไปยุ่งกับเขาให้มากเกินไปเลย
 จะทำให้เขากลายเป็นคนอ่อนแอในเมื่อโตขึ้น ความอ่อนแอ
 ของคนในทางใจนี้แหละนำความเสื่อมโทรมมาสู่สกุลได้ง่าย
 จึงใคร่เตือนให้ท่านได้ระมัดระวังไว้ตามควร

ความผิดพลาดของผู้เลี้ยงเด็ก อยู่ทั้งการไม่ศึกษา
 ให้เข้าใจถึงความต้องการของเด็ก และถือเอาแต่ใจตนเป็น

ประมาณ เอาความรู้^{๒๕} สึก^{๒๖} ทม^{๒๗} ความหลง^{๒๘} มา^{๒๙} ไซ้^{๓๐} กับ^{๓๑} เด็ก^{๓๒} เลย
 ทำ^{๓๓} โทษ^{๓๔} เด็ก^{๓๕} ใน^{๓๖} ทาง^{๓๗} ที่^{๓๘} ผิด^{๓๙} เช่น^{๔๐} ด่า^{๔๑} เหยียด^{๔๒} ทำให้^{๔๓} เด็ก^{๔๔} กลัว^{๔๕} โดย^{๔๖}
 ทาง^{๔๗} อาชญา^{๔๘} อย่าง^{๔๙} เดียว^{๕๐} จน^{๕๑} เด็ก^{๕๒} กลาย^{๕๓} เป็น^{๕๔} คน^{๕๕} ดื้อ^{๕๖} ด่าน^{๕๗} เสีย^{๕๘} คน^{๕๙} ไป^{๖๐}
 เลย^{๖๑} จึง^{๖๒} ควร^{๖๓} ถู^{๖๔} หัก^{๖๕} ไว้^{๖๖} ว่า^{๖๗} จง^{๖๘} ละ^{๖๙} เว้น^{๗๐} การ^{๗๑} เหยียด^{๗๒} ทรมาน^{๗๓}
 อย่าง^{๗๔} โง่^{๗๕} เชลา^{๗๖} ควร^{๗๗} ไซ้^{๗๘} ไหว^{๗๙} พรึบ^{๘๐} ของ^{๘๑} ท่าน^{๘๒} เป็น^{๘๓} เครื่อง^{๘๔} ตัด^{๘๕} นิ^{๘๖} สย^{๘๗}
 ของ^{๘๘} เขา^{๘๙} แทน^{๙๐} วิ^{๙๑} ธ^{๙๒} นี้^{๙๓} จะ^{๙๔} ไม่^{๙๕} ทำ^{๙๖} ให้^{๙๗} ร่าง^{๙๘} กาย^{๙๙} เด็ก^{๑๐๐} เจ็บ^{๑๐๑} ช้ำ^{๑๐๒} จะ^{๑๐๓} ไม่^{๑๐๔} ทำ^{๑๐๕}
 ให้^{๑๐๖} ใจ^{๑๐๗} ของ^{๑๐๘} เขา^{๑๐๙} เขว^{๑๑๐} และ^{๑๑๑} จะ^{๑๑๒} ช่วย^{๑๑๓} ให้^{๑๑๔} เขา^{๑๑๕} มี^{๑๑๖} ความ^{๑๑๗} คิด^{๑๑๘} ต่อ^{๑๑๙} ไป^{๑๒๐} ใน^{๑๒๑} เบื้อง^{๑๒๒}
 หน้า^{๑๒๓} นี่^{๑๒๔} เป็น^{๑๒๕} ขอ^{๑๒๖} ควร^{๑๒๗} จำ^{๑๒๘} ประ^{๑๒๙} การ^{๑๓๐} หนึ่ง^{๑๓๑}

ถ้า^{๑๓๒} หาก^{๑๓๓} เด็ก^{๑๓๔} ของ^{๑๓๕} ท่าน^{๑๓๖} ทำ^{๑๓๗} อะไร^{๑๓๘} ที่^{๑๓๙} ไม่^{๑๔๐} ควร^{๑๔๑} ใน^{๑๔๒} ขณะ^{๑๔๓} ที่^{๑๔๔} เขา^{๑๔๕}
 ยัง^{๑๔๖} ไม่^{๑๔๗} เดียง^{๑๔๘} สำ^{๑๔๙} เช่น^{๑๕๐} จะ^{๑๕๑} ร้อง^{๑๕๒} ให้^{๑๕๓} จะ^{๑๕๔} เอา^{๑๕๕} สิ่ง^{๑๕๖}ใด^{๑๕๗} สิ่ง^{๑๕๘} หนึ่ง^{๑๕๙} ตาม^{๑๖๐} นิ^{๑๖๑} สย^{๑๖๒}
 ของ^{๑๖๓} เขา^{๑๖๔} แต่^{๑๖๕} ของ^{๑๖๖} นั้น^{๑๖๗} ท่าน^{๑๖๘} จะ^{๑๖๙} ให้^{๑๗๐} เขา^{๑๗๑} ไม่^{๑๗๒} ได้^{๑๗๓} มัน^{๑๗๔} จะ^{๑๗๕} เป็น^{๑๗๖} อัน^{๑๗๗} ตราย^{๑๗๘}
 แก่^{๑๗๙} เขา^{๑๘๐} จง^{๑๘๑} อย่า^{๑๘๒} ชู้^{๑๘๓} ตวาด^{๑๘๔} ทำ^{๑๘๕} ให้^{๑๘๖} เด็ก^{๑๘๗} ตด^{๑๘๘} ใจ^{๑๘๙} หรือ^{๑๙๐} ทำ^{๑๙๑} ทำ^{๑๙๒} อย่าง^{๑๙๓} ใด^{๑๙๔}
 ที่^{๑๙๕} เป็น^{๑๙๖} เหตุ^{๑๙๗} ให้^{๑๙๘} เด็ก^{๑๙๙} หวาค^{๒๐๐} สะ^{๒๐๑} ดุ้ง^{๒๐๒} เป็น^{๒๐๓} อัน^{๒๐๔} ชาติ^{๒๐๕} แต่^{๒๐๖} จง^{๒๐๗} ไซ้^{๒๐๘} วิ^{๒๐๙} ธ^{๒๑๐} พราก^{๒๑๑}
 เด็ก^{๒๑๒} จาก^{๒๑๓} สิ่ง^{๒๑๔} นั้น^{๒๑๕} โดย^{๒๑๖} นำ^{๒๑๗} ของ^{๒๑๘} นั้น^{๒๑๙} ไป^{๒๒๐} วาง^{๒๒๑} ใน^{๒๒๒} ท่อน^{๒๒๓} เลี้ย^{๒๒๔} ก่อน^{๒๒๕} แล้ว^{๒๒๖}
 หัน^{๒๒๗} มา^{๒๒๘} ปลอบ^{๒๒๙} โยน^{๒๓๐} ลูก^{๒๓๑} ของ^{๒๓๒} ท่าน^{๒๓๓} คำ^{๒๓๔} พูด^{๒๓๕} และ^{๒๓๖} ทำ^{๒๓๗} ทาง^{๒๓๘} อัน^{๒๓๙} เต็ม^{๒๔๐} ไป^{๒๔๑}
 ด้วย^{๒๔๒} ความ^{๒๔๓} ปรานี^{๒๔๔} แม้^{๒๔๕} หนูน้อย^{๒๔๖} จะ^{๒๔๗} ไม่^{๒๔๘} เข้า^{๒๔๙} ใจ^{๒๕๐} คำ^{๒๕๑} พูด^{๒๕๒} ของ^{๒๕๓} ท่าน^{๒๕๔} เขา^{๒๕๕}
 จะ^{๒๕๖} เข้า^{๒๕๗} ใจ^{๒๕๘} ถึง^{๒๕๙} ความ^{๒๖๐} หมาย^{๒๖๑} ภิ^{๒๖๒} ษยา^{๒๖๓} ทำ^{๒๖๔} ทาง^{๒๖๕} ที่^{๒๖๖} ท่าน^{๒๖๗} แสด^{๒๖๘} ต่อ^{๒๖๙} เขา^{๒๗๐} จง^{๒๗๑} จวบ

เขา ล้อให้เขาหัวเราะเกิดอารมณ์ขัน ลืมความต้องการ
 นนเสีย เพราะปกติของเด็กมีความลึบง่ายเร็วกว่าผู้ใหญ่
 ความยึดถือในอารมณ์น้อย ผลที่สุดก็เป็นปกติได้เรียบ
 รอย

เมื่อพูดถึงการลงโทษเด็กโดยการเขย็นต พ่อแม่
 บางคนอาจนึกว่า ไม่มีการเขย็นตเสียเลยจะทำให้เด็ก
 เหลิงและไม่กลัวพ่อแม่ เกยวกับเรื่องนั้นขอทำความเข้าใจ
 ว่า ทำได้เหมือนกันในเมื่อลูกของท่านชนพอมเดยงลำบาก
 แล้ว พ่อเข้าใจถ้อยคำที่ท่านพูดอธิบายให้เขาฟังแล้ว แต่
 เด็กของท่านเป็นคนว่ายากสอนยาก ถ้าไม่ลงโทษให้เข็ด
 หลาบก็เกรงว่าจะสอนไม่ได้ ในกรณีเช่นนั้น การลงโทษ
 ต้องทำให้ถูกต้องตามกาลเทศะ สัมเหตุผลและศักดิ์สิทธิ์
 จริง ๆ อย่างกระทำอย่างที่เราเรียกกันว่าเพอ “บรรเทาโทษะจิริต
 ของตน” เป็นการกระทำที่อาจจะเกินพอดีไปได้เสมอ เพราะ
 โทษะทำไม่ให้เห็นความจริงของเรื่อง จึงควรระวังสักหน่อย
 คำว่า กาลเทศะ นั้น หมายความว่าต้องรู้จักเวลาควรลง
 โทษ เช่นไม่ลงโทษเด็กก่อนรับประทานอาหาร หรือขณะ

๐ ไปรกระลึกว่า คนเราไม่ต่างกับขี้ไต้มากนัก ๐

๐ ต้องหมั่นขุดหมั่นเขี่ย ไต้จะสว่างเสมอ ๐

รับประทานอาหารอื่นจะทำให้สมองของเด็กยุ่ง เป็นเหตุ
ให้รับประทานไม่ได้บางคน ขณะที่ถูกกำลังกินข้าว ก็ด่า
บ่นด้วยถ้อยคำหยาบคาย ลูกต้องกินอาหารคู่กับน้ำตา
ระอื้นให้ไปพลาบ กินไปพลาบ มันน่าส่นุกที่ตรงไหน อย่า
ลงโทษเขาต่อหน้าแขก หรือต่อหน้าเด็กคนอื่น ๆ อันอาจทำ
ให้เขาเกิดความละอายมากเกินไป ลองนึกถึงตนเองว่า ถ้า
มีใครมาด่าว่าเราต่อหน้าคนอื่นเราพอใจไหม คงไม่พอใจ
บางทีอาจถึงทุบตีกันได้ เรื่องของเด็กก็มิใช่เหมือนกัน
จึงไม่ควรทำในทะเลาะเช่นนั้น

เรื่องเหตุผลมีความหมายดังนี้ คือก่อนลงโทษเด็ก
ของท่านต้องจับหลักฐานให้ได้ก่อนว่า เขาทำผิดด้วยเรื่องอะไร
อย่าลงโทษอย่างสุ่มสี่สุ่มห้า ให้ถือคำโบราณที่ว่า “บีบให้มัน
คันให้ตาย” เพราะการลงโทษเด็กต้องให้เด็กรู้ว่าตนได้กระทำ
ผิดลงไปจริง และเป็นเรื่องร้ายแรงอันอาจนำความเสียหายมา
ให้ตนภายหลัง เป็นเรื่องที่พ่อแม่เคยห้ามปรามไว้แล้ว แต่ก็ยัง
ซนทำ จึงจำเป็นต้องลงโทษ ก็ไม่น่าเสียใจในความผิดที่ตน
ต้องได้รับโทษ มีทางให้เขากลับตนเป็นคนดีได้ในกาลต่อไป

เรื่องความศักดิ์สิทธิ์นั้นเป็นดังนี้ ครึ่งหนึ่งเด็กวัดได้
 กรรทำการที่ผิดจากคำสั่งของท่านอาจารย์ ท่านจึงเร่งกวตุม
 ฆิตมาสั่งสอนอบรมว่าการกระทำเช่นนั้นเป็นการไม่สมควร
 ที่เด็กวัดจะพึงกระทำ เมื่อทุกคนเข้าใจแล้ว ท่านจึงทำการ
 ภาควินัยไว้ ถ้าใครทำผิดออกต้องเขียนคนละหาท เด็กทุก
 คนตั้งใจตนพินจากการถูกเขียน และประพฤติตนเรียบร้อย
 เสมอมา คราวหนึ่งเด็กคนหนึ่ง ได้ประมาทไปทำผิดเข้าออก
 อาจารย์ก็เรียกมาพูดถึงเรื่องความผิดเป็นการบอกเหตุผลตัก
 ปลายให้เขาเข้าใจ และบอกว่าความคิดแบบนี้ ได้เคยห้าม
 แล้วครั้งก่อน และได้บอกไว้ด้วยว่า ถ้าใครทำผิดต้องทำ
 โทษคนละหาท คราวนั้นจึงต้องเขียนกันละ เวลาสองทุ่มสี่
 นาทจะลงมือเขียนหาท แล้วปล่อยไปพร้อมกับสั่งว่า สอง
 ทุ่มตรงเขามาหาหานี้ะ วันนั้นเขากลับมาหาท่านอาจารย์ และ
 นั่งสนทนากันจนดึกสามทุ่มจึงกลับไป เวลาสองทุ่มเด็กคน
 หนึ่งที่ทำผิดก็มานั่งอยู่ในที่ใกล้ และคอยอยู่จนเขากลับไป จึง
 เข้าไปกราบท่านอาจารย์ ท่านอาจารย์ได้บอกว่าฉันจะ
 เขียนเวลาสองทุ่มสี่นาท บัดนี้เวลาได้ผ่านไปเสียแล้ว
 เธอพินจากความผิดเรื่องนั้น ไม่ต้องเขียน เด็กคนนั้นรู้สึก

ตัว เห็นความเที่ยงธรรมของอาจารย์ และกลายเป็นเด็ก
 ล้ำรวมตน ไม่กระทำความผิดอีกต่อไป ในความศกดิ์สิทธิ์
 ของท่านอาจารย์ เป็นสิ่งที่ศิษย์ได้มองเห็นความเที่ยงธรรม
 เจตนาที่เปี่ยมไปด้วยความกรุณา ทำให้เขากลับเป็นคนดี
 ได้ จึงควรจำไว้ว่า:—

“ความรัก ย่อมชนะความเกลียด
 ความกรุณา ย่อมชนะความโหดร้ายเสมอ
 จึงขอให้พ่อแม่ จงลงโทษเด็กตามกฎหมายแห่ง
 กาลเทศะเหตุผล และศกดิ์สิทธิ์เถิด. Δ

“การร้องไห้ของเด็ก หมายถึงเด็กต้องการ
 อะไรสักอย่างหนึ่ง ขอให้ท่านสังเกตดูให้ดี
 คงไม่หมายถึงขนมเสมอไป”

“วัชรากร”

วิธีแก่นิสัยเกเร

ท่านพ่อแม่ ที่นับถือทั้งหลาย !

เมื่อวันเสาร์ก่อน ได้พูดถึงเรื่องการศึกษารูถึง
ความต้องการของเด็ก เมื่อเข้าใจแล้วพึงสนองแก่เอาเท่า
ที่เขาต้องการ และจบลงด้วยเรื่องการลงโทษเด็กว่าควร
ทำให้ถูกแก่กาลเทศะเหตุผลและศักดิ์สิทธิ์จริง ๆ เพื่อเตือน
ท่านให้รู้จักใช้ไม่เร็วในเวลาที่ใช้ ไม่ใช่พรวดพราด
อันอาจทำให้เด็กของท่านเป็นคนต่อต้านไม่ และคิดว่าการ
ดีของท่านเป็นเรื่องธรรมดา มิใช่สิ่งน่ากลัวอะไร ผลที่สุด
ท่านก็บังคับลูกของท่านไม่ได้ ผลร้ายเกิดแก่ลูกของท่าน
และตัวท่านในภายหลัง ข้าพเจ้าหวังว่าท่านคงจะเข้าใจ
เหตุผลของเรื่องและใช้ให้เป็น ประโยชน์ได้บ้าง เป็นแน่ใน
วันข้างหน้าจะให้ออกนอกกรอบเรื่องนอกหลักเล็กน้อย ขอให้
ท่านตั้งใจฟังให้ดี และคิดถึงความเป็นไประหว่างท่านกับ

บุตรของท่านให้รอบคอบ เป็นการส่องกระจกดูตนเองกัน
 เสียทีหนึ่ง และเมื่อเห็นว่าสกปรกมอมแมมที่ตรงไหนก็แก
 ไขกันเสียให้เรียบร้อย เรื่องของเด็กเป็นเรื่องที่ควรสนใจ
 และทำกันให้ดีเป็นพิเศษเสมอ เช่นมีอะไรเกิดขึ้นแก่เด็ก
 ของท่าน ควรทำดังต่อไปนี้:-

สมมติว่าเด็กของท่านมีนิสัยชอบรังแกเพื่อน อันเป็น
 อาการของความเบิ่นนักเลงอันธพาล ท่านก็หาควรหาทาง
 กล่อมเกลาเขาโดยการพูดชี้แจงให้เข้าใจว่า ตัวของเราๆ
 ก็รัก ไม่อยากให้ใครมาข่มเหงรังแก ทุกคนกลัวความเจ็บ
 กลัวความตาย เช่นแม่เอาไม้เรียวมาจะตีเจ้าๆ ก็ต้องกลัว
 เจ้ากลัวอย่างใดคนอื่นเขาก็มีความกลัวอย่างนั้น เมื่อคิดได้
 ดั่งนี้แล้ว อย่าไปทำให้ใครเดือดร้อน เพราะการทำให้ผู้อื่น
 เดือดร้อน คือการหาความทุกข์ใส่ตนเอง ลองบอกให้เด็ก
 เขกพนกระดานสักที เด็กก็คงเข้าใจว่ามันทำให้เจ็บปวดและ
 ไม่อยากเขกต่อไป อันคนที่ชอบรังแกคนอื่นนั้นเขาเรียกกัน
 ว่าคนพาล ชนเชื่อว่าคนพาลก็ไม่มีใครอยากคบค้าสมาคมด้วย
 และเมื่อเราไปรังแกเขาบ่อยๆ มีคนหลายคนได้รับความ

เดือดร้อน เขาอาจารย์รวมพวกกันเข้ามาทำอันตรายแก่ตน ๆ
ถึงความเจ็บความตาย ให้ทุกข์แก่ท่านทุกชั้นจนถึงตัวได้
ภายหลัง

เรื่องของเด็กที่ชอบรังแกผู้อื่นนั้น มักเริ่มต้นจะเกร
ทำลายสิ่งของ ทำลายสัตว์ตัวเล็กตัวน้อยมาก่อน ต่อมาก็
กลายเป็นคนชอบทำลายรังแกเพื่อน จึงคอยระวังอย่าให้ลูก
ของท่านได้มีโอกาสฝึกหัด ในทางทำลายเป็นอันขาด จะติด
นิสัยของเขา การพูดจาแข็งแรงและดักเตือนอย่างนี้ เป็นกิจที่
ควรทำก่อน ถ้าหากว่าไม่บังเกิดผล ก็ต้องพยายามดักเตือน
ต่อไปอีก โดยเรียกมากล่าวสอนโดยดี ขอให้จำไว้ว่าเด็กของ
ท่านเป็นคนมีความดีอยู่ในใจแล้ว ท่านอย่าได้เพิ่มความดีให้
แก่เขาอีกเป็นอันขาด อย่างไรเรียกว่าเป็นการเพิ่มความดีให้
แก่เขา คือท่านแสดงอาการโกรธและลงโทษเขา โดยมีได้
พูดให้เขาเข้าใจในเหตุผล : การกระทำแบบนี้แหละเป็นการ
เพิ่มความดีให้แก่เขา ไฟกำลังลุกอยู่แล้ว อย่าเอาน้ำมันราด
ลงบนกองไฟอีกเลย จงให้น้ำแกไฟเถิด มันจะดับไปเอง

-
- ๐ ลูกของท่านจะมีวาสนาก็ได้ ก็เพราะกุศลจากพ่อแม่ ๐
๐ ช่วยชี้ช่องทางเดินให้ ๐

การพูดเตือนกันดี ๆ นั้นมีอันสงส์มากมาย แต่ถ้าพูดเตือน
แล้วยังทำอีก ก็ต้องใช้พระเดชบารมีนิดหน่อย คือการโทษไว้
สำหรับความผิดแบบนั้น เช่นว่า ถ้าทำอย่างนั้นอีก พ่อแม่จะลง
โทษกักกันมิให้ออกไปนอกบ้าน หรือจะเมียนเท่านั้นเท่านั้น
เป็นการบอกให้รู้ไว้ก่อน เมื่อได้คาดโทษไว้แล้ว ท่านเองต้อง
จำไว้ว่าได้คาดโทษไว้อย่างไร อย่าได้หลงลืมเป็นอันขาด
เพราะถ้าท่านลืมไป เวลาเขาทำความผิดก็มีได้ลงโทษตาม
สัญญาที่ได้ตั้งไว้ เด็กจะไม่เคารพในท่าน เขาจะหาว่าท่าน
เป็นคนไม่จริง เสียระเบียบวินัยหมดเลย จงทำตามที่ท่านได้
พูดไว้กับเขาเสมอ แม้จะต้องทำหลายครั้งก็ต้องทำตามที่ได้พูด
ไว้ ถ้าได้ทำถึงขั้นลงโทษแล้ว ภายหลังยังมีเรื่องเกิดขึ้นอีก
ท่านก็ควรคิดหาเหตุผลอย่างรอบคอบ อย่างนี้กว่าเด็กของท่าน
เป็นผู้ผิดเพียงฝ่ายเดียว คงมีอะไรอื่นมาช่วยเข้าหา ๆ จึงเกิด
อารมณ์สู้และชกต่อยกัน หน้าที่ของผู้เป็นมารดาบิดา จึงต้อง
ใช้ปัญญาอย่างรอบคอบ มองหาเหตุผลแวดล้อมให้พบ เมื่อ
พบแล้วค่อยทำลายเหตุต่อไป จงจำหลักกรรมมะที่ว่า สิ่งทั้ง

หลายเกิดจากเหตุ ต้องมองหาเหตุให้พบ เมื่อพบแล้วก็ทำ
ลายเหตุนั้นเสีย ผลอันทำให้ยุ่งยากก็คงหายไปเอง.

การคอยควบคุมหาเหตุผลอย่างนี้ จะก่อให้เกิดผลดีแก่
 เด็กของท่านได้มากที่สุดทีเดียว ผู้ใหญ่อย่าใจร้อนเป็นอันขาด
 เห็นอะไรเกิดขึ้นก็อย่าว่าวามไปต้องสงบใจไว้ก่อน เพื่อมองหา
 เหตุผลบ้าง เพื่อจับให้มันแน่นให้อยู่บ้าง เช่นว่าท่านมีเด็กอยู่
 ในปกครองหลายคน เงินในกระเป๋าของท่านหายไปบ่อย ๆ
 โดยไม่ทราบว่าเป็นคนมือไว เมื่อยังไม่ทราบแน่ชัดลงไป
 ขอย่าได้บ่นหรือแสดงอาการอะไรออกมา แต่จงทำเป็นไม่รู้
 ไม่ชี้ ทำเหมือนกับว่าไม่มีอะไรเกิดขึ้นแก่ทรัพย์สินของท่าน
 แต่ต้องใช้ไหวพริบ คอยสังเกตดูเด็กของท่านทุกคน เพื่อ
 คอยกำหนดการเป็นอยู่ของเขาบ้าง ในเวลาตอนค่ำท่านควรนำ
 เด็กทุกคนมาทำพิธีไหว้พระก่อนนอนบ้าง แล้วพูดถึงความไม่
 ดีของการลักขโมย เพราะบางทีเด็กยังไม่รู้ว่าการกระทำเช่นนั้น
 เป็นการไม่ดี เขาทำไปเพราะความอยากได้เท่านั้น จะไปโทษ

เขานักก็ไม่ได้ เราผู้ใหญ่มิได้บอกเขาว่าการกระทำเช่นนั้นเป็น
บาป ถ้าหากเขาทราบเขาคงไม่ทำเป็นแน่ ปกติของเด็กไม่
ชอบกระทำความผิด หรือทำสิ่งที่ผู้ใหญ่ไม่ชอบ จึงควรสอน
เขาให้เข้าใจเหตุผลพร้อมๆ กันคอยกำหนดอาการของเด็กไป
ด้วย อย่าจับความผิดของเด็กโดยอาการสัปดาห์สงสัยเป็นอัน
ขาด ต้องได้หลักฐานแน่น่อนก่อนจึงจับ อย่างนี้จะช่วยให้
เด็กของท่านเคารพเกรงกลัวท่าน และเห็นว่าท่านฉลาดกว่า
เขา จะตบตักกันเปล่าไม่ได้ต่อไปแล้ว ผลที่สุดก็เลิกกิจการ
กระทำความผิดแบบนั้น.

เมื่อวันท ๕ ตุลาคม ๒๕๐๑ เป็นวันก่อนวันเด็ก ทพทช
สถานได้มีการประชุมเด็กนักเรียนฟังธรรมตามปกติ เพราะ
เป็นวันอาทิตย์ มีคนมาบอกข้าพเจ้าว่า มีเด็กเข้าไปในห้อง
เก็บของ และเอาของน้อยๆ ไปหลายคน เพราะเขาทราบว่า
ในวันเด็ก ถ้าเด็กคนใดมีของน้อยติดหน้าอกก็จะได้รับของ
แจก อยากได้ของแจกจึงเอาเครื่องหมายไปก่อน โดยมีได้
บอกให้ใครทราบ ถึงเวลาแสดงธรรม พอถึงวันนั้นถึงเรื่อง
ของศีลข้อที่สอง อนึ่งกล่าวถึงเรื่องดเว้นจากการลัก ข้าพเจ้า

พูดอธิบายให้เขาฟังโดยลำดับ และถามว่าถ้าเรามาพุทธสถาน
อันเป็นสถานฝึกคนให้เป็นคน สิ่งของในพุทธสถานทุกชิ้น
เป็นของกลาง เป็นของที่ใครจะถือเอาเป็นของส่วนตัวไปไม่
ได้ ถ้าใครเอาไปโดยไม่ได้รับอนุญาตจากคนรักษา การ
กระทำเช่นนั้นผิดไหม? เด็กทุกคนก็ตอบว่าไม่ผิด เมื่อเรารู้ว่า
ไม่ผิดในการกระทำเช่นนั้น เราควรทำเช่นนั้นหรือไม่? เด็ก
ก็บอกว่าไม่ควรทำ ถามต่อไปว่าถ้าหากว่าใคร ๆ ทำไป
เพราะไม่รู้ว่ามีผิด การกระทำนั้นเป็นการผิดไหม? เขาก็บอก
ว่ายังคงผิดอยู่ ข้าพเจ้าพูดต่อไปว่า คนทุกคนอาจกระทำ
ความผิดเพราะไม่รู้ได้เสมอ แต่ถ้ารู้ว่าเป็นความผิด เราก็
ควรสำราญความผิดเสีย โดยนำของที่เขาไปนั้นมาคืนไว้
ทันที คนที่รวาดผิดและทำตนให้ถูกต้องเป็นคนดี ใครอยาก
เป็นคนดีบ้าง ทุกคนยกมือ เมื่ออยากเป็นคนดีก็ทำให้ดี
เสีย โดยนำของมาคืนเถิด เด็กที่เอาของน้อยไปก็นำมาคืน
หมดทุกคน และได้รับการปรบมือจากเพื่อนฝูง ได้รับคำ
ชมเชยจากข้าพเจ้าผู้อบรม วิชาเป็นวิชาที่ถูกต้อง ขอฝาก
ให้พ่อแม่ทั้งหลายนำไปใช้ สอนสอนอบรมเด็กของท่านให้
เป็นคนดีกันเถิด.

อีกประการหนึ่ง การลงโทษเด็กเป็นการกระทำเพื่อ
 ป้องกันเด็กจากสิ่งที่ไม่พึงกระทำ ไม่ใช่เป็นการบังคับเด็ก
 ให้กระทำในสิ่งที่เราต้องการให้เขากระทำ เช่นถ้าเราจะบอก
 คนหนึ่งให้ปิดประตูบ้าน ในเวลาออกไปหรือเข้ามาใน
 บ้าน เพื่อป้องกันมิให้ขโมยเข้ามาในบ้าน แต่เด็กคนนั้น
 ไม่เข้าใจเหตุผลว่าทำไมตนต้องปิดประตู เกิดความทรมาน
 ขนมา และดื้อไม่เชื่อคำสั่ง แกล้งเปิดประตูทิ้งไว้เฉยๆ
 เราก็คงไม่รู้จะทำอย่างไรแก่เขา จะลงโทษเข็ญด้วยโทษสัก
 ไปกันใหญ่ คือเพิ่มความดื้อให้แก่เด็กมากขึ้น หรือถ้าเขา
 จะทำตามก็ทำด้วยความกลัว มิใช่ทำด้วยความสมัครใจ
 อันไม่ก่อให้เกิดผลดีอะไรแก่เด็ก การทำโทษเด็กด้วยวิธี
 การที่ไม่ให้เขาเข้าใจเหตุผลเป็นการกระทำที่ไม่ควร เป็น
 การลงโทษแบบไม่มีเหตุผล เสียหายมากมาย จึงควรถือ
 เป็นหลักไว้ว่า ต้องทำความเข้าใจกันก่อน ให้เขาเข้าใจ
 เรื่องอย่างชัดเจน แล้วจึงลงโทษตามกฎหมายที่ได้ตั้งไว้ เด็กทรา
 ว่าตัวผิด แม้จะถูกตักเตือนน้อยใจ แต่ถ้าเขาเห็นว่าเขาถูกลง
 โทษเพราะอกตไปแล้ว เขาจะน้อยใจนักหนา ขออย่าได้สร้าง
 ความน้อยใจแก่เด็กของท่านเลย.

เมื่อท่านได้ทำโทษเด็กไปด้วยเหตุผล อันสมควรแล้ว
ขอให้ท่านลืมเรื่องนั้นเสีย ทำใจเหมือนกับว่าไม่มีอะไรเกิด
ขึ้นแก่ท่านและเด็กของท่าน

การลงโทษเขาแล้ว ยังเอามาพูดพร่ำทำเพลง
อยู่อีกนั้น ทำให้ท่านกลายเป็นคนขบขัน จู๋ปากเปี้ยก
ปากแฉะ เด็กของท่านก็จะไม่เคารพในตัวท่าน เขา
จะหาว่าตัวท่านเป็นคนไม่ได้ความ

กฎธรรมดามีอยู่ว่า สิ่งใดก่อให้เกิดความเจ็บปวด
ความละอายใจ สิ่งนั้นไม่มีใครปรารถนา แต่สิ่งใดทำให้
สบายใจ ทุกคนพอใจในสิ่งนั้น อยากให้พูดถึงสิ่งนั้นบ่อยๆ
ต้องพูดเป็นเวลา เป็นสาระ และสบายใจของผู้ฟังเสมอ

ข้อควรจำ

๑. อย่าทำโทษเด็กในเมื่อความผิดนั้น
ไม่ได้ปรากฏต่อหน้า หรือไม่มี

พยานหลักฐาน ว่าเป็นความผิด
ของเขา

๒. อย่าทำโทษเด็กเพื่อประชดประชั้น
อีกคนหนึ่ง เช่น โกรธพ่อทุบลูก
เสียบอบชา อย่างนี้ไม่เป็นธรรม
แก่เด็ก.
๓. อย่าปลัดเพียนการทำโทษ ในเมื่อ
ความผิดนั้นได้ปรากฏต่อหน้าหรือ
มีพยานหลักฐานแล้ว เช่น ปลัดว่า
“รอให้พ่อมาก่อนเถอะ จะให้
พ่อเพียน.”
๕. อย่าเอาสิ่งไม่เกี่ยวกับโทษของเด็ก
มาเป็นการลงโทษเด็ก เช่น สัญญา
ว่า คินนี้จะพาไปดูละคร พ่อเด็ก
กระทำผิดก็เลยงดการไปดูละครเสีย
การงดไปดูละครเป็นการลงโทษเด็ก
แต่ไม่สมควรทำเช่นนั้น.
๕. อย่าออเขาะเด็ก ภายหลังที่ได้ทำ

โทษเด็กแล้ว จะทำให้เด็กคิดเห็น
ไปว่า การทำโทษเป็นการบรรเทา
โทษของตม หรือทำให้เด็ก
มองเห็น ว่าท่าน เป็นคน อ่อน แอ
เด็กจะไม่เกรงท่านในการต่อไป

๖. อย่า ลงโทษ เด็ก ที่ได้รับโทษ ตาม
ความผิดของเขาแล้ว เช่น เด็กชน
ไปล้มลง ท่านก็โกรธไปตีซ้ำ
พร้อม กับพูด คำหยาบ ลำทับ เขา
ย่อมเป็นการไม่เหมาะสม เพราะ
การหกล้มสอนเขาให้รู้ว่าเจ็บปวด
ขนาดไหนอยู่แล้ว อย่าเพิ่มความ
ปวดร้าวทางใจให้เขาอีกเลย หาก
ว่าเด็กยังไม่เดียงสา ท่านก็ควรให้
ความระวังแก่เขาเอง

๗. อย่าทำโทษเด็ก ด้วย^๕ของตม
การด่าว่าบ่น^๕เด็กเป็นสิ่งที่ไม่เป็น
ประโยชน์ เป็นการถ่ายทอดนิสัย

เสียให้แก่เด็กเปล่า ๆ คนปากจัด
จึงควรระวังไว้สักหน่อย.

๘. สิ่งใดที่ท่านบอกเขาว่าผิด ก็ให้ถือ
ว่าเป็นความผิดตลอดไป เช่นเด็ก
ของท่านตบหน้าท่าน ๆ ก็ตีเขาใน
ฐานะที่ความประพฤติไม่ดี แต่ต่อ
มาเขาตบหน้าท่านอีก บังเอิญ
อารมณ์ของท่านดี ท่านหัวเราะ
เห็นเป็นของขำไป การกระทำของ
ท่านทำให้เด็กงงวยไม่สามารถเข้าใจได้ว่า เมื่อไรการกระทำเช่นนั้น
ถูกผิดอย่างไร.

๙. อย่าทำโทษให้ ผิด กัน ระหว่างผู้มี
สิทธิทำโทษเด็ก พ่อทำโทษเด็ก
อย่างใดในความผิดอย่างหนึ่ง แม่
ก็ควรทำโทษแบบเดียวกัน.

๑๐. อย่าทำโทษโดยความลำเอียง เช่น

พี่น้องทะเลาะกัน พี่ถูกทำโทษ
 หนัก น้องถูกทำโทษสถานเบา
 เพราะเห็นว่าเล็กกว่า ทำให้พี่เกิด
 น้อยใจและริษยาน้อง เกิดความ
 เคียดแค้น อาจทำร้ายแก่น้องได้
 ในภายหลัง และจะขาดความ
 เคารพในท่านด้วย.

๑๑. อย่าทำโทษเด็กโดยอาการเปาะแปะ
 และพรวดพราด ทำให้เป็นกิจจะ
 ลักษณะ.

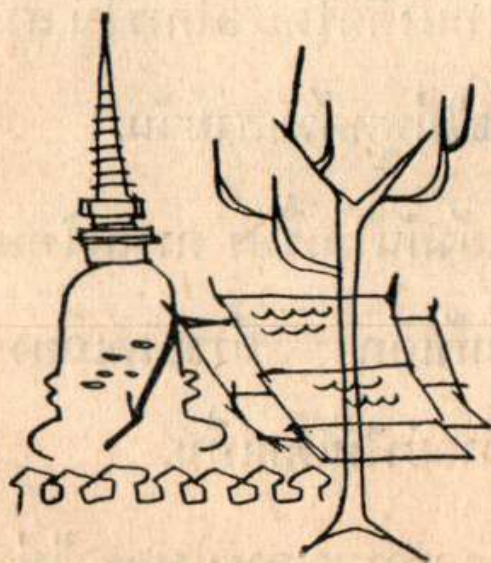
๑๒. อย่าทำโทษเด็กโดย อาการไม่ สมควร
 เช่น โกรธไม่พูดด้วยสามวัน.

๑๓. อย่าโต้แย้งกันในเรื่อง การลงโทษ
 เด็กต่อหน้าเด็ก ถ้าจะโต้เถียง
 กันต้องทำอย่าให้เด็กเห็น.

๑๔. อย่าแสดงอาการเหละแหละ ไม่

กล้าเอาจริงเอาจังด้วย การแสดง
 เอะอะให้คนอื่นทำโทษเด็กให้การ
 ทำโทษจะไม่ศักดิ์สิทธิ์ และไม่ทำ
 ให้เด็กเชื่อถ้อยคำเกรง!

การทำโทษเด็กเป็นเรื่องสำคัญมาก อย่าทำโทษเด็ก
 ของท่านโดยปราศจากหลักการเป็นอันขาด หลักการทำโทษ
 เด็กทั้ง ๑๔ ข้อ เป็นหลักใหญ่ที่ท่านควรควรจำไว้ให้ดี และ
 นำไปใช้เถิด ลูกของท่านจะกลายเป็นเด็กสุภาพเรียบร้อย
 มีความเคารพยำเกรงในตัวเอง เชื่อฟังคำของท่านเสมอ
 แต่ถ้าท่านทำตนไม่เหมาะสม เอาอารมณ์โทสะเข้าใช้กับ
 เด็กแล้ว มันก็เป็นความผิดของท่านเอง จะไปโทษใครหาได้
 ไม่ ขอท่านอย่าได้ร้อนใจในภายหลังแล้วเพราะเรื่องนั้นเลย. △

อย่าสร้างอาณาจักรของความ กลัวให้เกิดในดวงใจของเด็ก

ท่านพ่อแม่ทั้งหลาย !

โปรดฟังเรื่องเกี่ยวกับเด็ก ๆ ต่อไป ในบทก่อนได้พูดถึงการลงโทษเด็กให้ท่านฟังแล้ว และจบลงด้วยข้อเตือนใจหลายประการ เพื่อให้ท่านได้จำไว้เป็นแนวทางต่อไป อันการอบรมลูกหลานเป็นงานสำคัญ ประณีต และอาศัยความรู้ความชำนาญเป็นพิเศษเสมอ การลงโทษเด็กทางกายเป็นอย่างไร ท่านได้ทราบแล้ว ในวันนี้จะพูดถึงการลงโทษเด็กในทางใจต่อไป การลงโทษทางใจนี้หมายถึงการเพาะนิสัยอันไม่ดีบางประการให้แก่เด็ก และเด็กได้รับไว้เป็นผลเสียหายแก่ชีวิตของเขา จนกระทั่งโตเป็นผู้ใหญ่ บางทีอาจติดตัวไปจนกระทั่งตายก็มี โปรดจำไว้ว่า ปกติของเด็กเหมือนดินเปียก ใครจะปั้นให้เป็นอย่าง

ไรก็ได้ และเด็กมักปกรับอะไรได้อย่างง่าย ๆ สิ่งใดที่
 รับประทานแต่เด็กจะติดเป็นตราประทับอยู่ในใจเขานานทีเดียว
 ผู้ใหญ่พึงระวังอย่าได้ประทับภาพเสียใด ๆ ลงในใจของเขา
 เป็นอันขาด.

ความเสียประการหนึ่ง ที่พ่อแม่ พ่เลี้ยงมักกระทำไปโดย
 รู้เท่าไม่ถึงการณ์ และทำให้เด็กเสียคนไปเป็นจำนวนไม่น้อย
 โดยเฉพาะในเมืองไทยเรากันมากที่สุด ผู้เลี้ยงดูทารกน้อยๆ
 เมื่อเห็นทารกซุกซนตามวิสัยของเด็ก ตนขี้เกียจในการที่จะ
 ควบคุมดูแลเขา ก็ใช้อุบายง่าย ๆ แต่นำผลเสียมาให้เด็ก
 มาก ๆ คือการหลอกเด็กให้เกิดความหวาดกลัวในเรื่องต่างๆ
 เช่นพูดว่า หนูอย่าเข้าไปในห้องนั้นหนา เดี่ยวยายหง่าวมัน
 จะกัดเอา อู๊ยในห้องนั้นน่ากลัวออก อะไรต่างๆ นานา
 เวลาพูดก็ทำท่าทางหน้าตาให้น่ากลัวขึ้นมาทีเดียว นึกวิธีการ
 หลอกให้เด็กกลัว ผู้ใหญ่ที่ทำเช่นนั้น แม้เจตนาจะให้เด็ก
 หยุดซุกซน แต่ก็เป็นการไม่เหมาะ ตัวผู้ใหญ่เองก็เป็นบาป

เพราะพูดเรื่องที่ไม่จริง เอาอะไรมาหลอกกันอย่างงี้ๆ ทำ
ให้เด็กมันเสียฉลาดกลัวไปโดยใช่เหตุ.

ในเมืองไทยเราทั่วๆ ไป คนชอบเอานิทานเกี่ยวกับผี
มาเล่าให้เด็กฟังบ่อยๆ มันเป็นเรื่องที่เต็มไปด้วยความสยด
สยอง ผู้เล่าเองทำทำให้น่ากลัว เด็กน้อยชอบฟังแต่มีความ
กลัวมาก ถึงกระนั้นก็ทนฟังเพราะความอยากรู้ ขณะเล่า
ใหม่ ๆ เด็กนั่งห่างกันเล่าไปๆ ก็ขยับกายชิดเข้าไปทุกที จน
แผ่นเข้าไปในกลางวงเมื่อไหร่ก็ไม่รู้ นี่คือการเพาะนิสยกลัวผี
ให้เกิดแก่เด็กโดยไม่ได้อะไรเลย นอกจากทำเด็กให้กลายเป็น
คนฉลาดกลัวในสิ่งที่ไม่ควรกลัวเท่านั้น.

เมื่อข้าพเจ้ายังเป็นเด็ก ก็ได้รับการหลอกโดยคำพูด
แบบทกลาวมาเสมอ พออายุได้เจ็ดปีก็ไปอยู่วัดเพื่อเรียน
หนังสือ เวลากลางวันในบริเวณวัดง่วงมาก พวกเราที่
เป็นเด็กเล็กๆ มักไปอยู่รวมกัน หรืออยู่ใกล้พระ เด็ก
โตๆ มักจำเรื่องผีมาเล่าให้พวกเราฟังกันเสมอ ในบาง

๑ ลูกของท่านจะเป็นบุคคลสำคัญ จงภาวนา ๑
๑ “สุ.จิ.ป.ล. วินิมุคฺโต กถา โส ปณฺธิโต ภเว” ๑

ครึ่งพวกพระก็เล่าสู่กันฟังในหมู่พระ เราพวกเด็กได้พลอย
 ฟังด้วย เรื่องที่เล่าเป็นเรื่องน่ากลัวทงนน เช่นสามเนรฤก
 ผกกคอตายบ้าง ผกเอาคนไปแขวนไว้กับกิ่งไม้บ้าง เด็กฟัง
 แลวขนลุกเกรียวทเดียว อารมณกลวก็เกิดขนแก่พวกเรา
 ซาพเจามความกลัวอย่างที่สุด เวลานอนก็พยายามเขานอน
 กลางเพื่อนเสมอ แต่เพื่อนก็ไม่อยากนอน นอกเพื่อน
 ต้องแย่งกันนอน และแสดงอาการกลัวกันเป็นการใหญ่
 นิสัยกลัวผี หรือกลัวต่อความมืดได้ คัดตัว ซาพเจา มา ตั้งแต่
 สมัยนั้น ครั้นได้มาอยู่โรงเรียน ได้เป็นลูกเสือ ต้องออก
 ทำการฝึกหัดเดินทางไกล ไปแรมคืนในที่ต่าง ๆ บางที
 ก็ออกซ่อมรบในเวลากลางคืน ผู้บังคับบัญชาสั่งให้ไปทำ
 การสอดแนมดูข้าศึก และให้เล็ดลอดไปผู้เดียว ความ
 กลัวก็บังเกิดขึ้นในใจ คัดค่านการไปในรูปนั้น ใจหนึ่ง
 กลัวผี อีกใจหนึ่งกลัวครูผู้สั่ง เข้าแบบคมกกลัว สันก็กลัว
 ไม่รู้จะทำอย่างไรดี เดินไปด้วยอาการหวนวิตก มีแต่
 ความหวาดเสียวอยู่ตลอดเวลา.

ท่านลองคิดดูเถิด คนที่ทำอะไร ๆ ด้วยความหวาด
กลัวนั้นจะมีความสุขไหน จะได้ผลจากงานที่กระทำดีไหม
คงไม่ดีไม่เรียบร้อยเป็นแน่ ข้าพเจ้าเป็นคนกลัวอยู่จนกระ
ทั่งเป็นพระ ครั้นได้ศึกษาธรรมะมากเข้า ได้มองเห็นความ
เหลวไหลของสิ่งทั้งปวง เข้าใจว่าความกลัวคือความคิดที่
เราสร้างขึ้นหลอกตัวเองแท้ ๆ ค่อยเบาบางไปบ้าง แต่ก็ไม่
หมดไปเสียทีเดียว ความคิดกลัวยังคงหลอกตนเองอยู่
เสมอ นี่คือโทษของการทำเด็กให้กลัวในสิ่งที่ไม่ควรกลัว
นำความเสียหายมาสู่ใจของเด็กมากมายถึงขนาดนี้.

ที่วัดอุโมงค์ มีโครงการกระดูกทรายไว้อย่างหนึ่ง
โครง คนผู้ใหญ่หลายคนพอมองเห็นก็ขนลุกขนพอง ไม่
อยากเข้าใกล้ เพราะเขาได้รับรู้ไว้ในใจถึงเรื่องผี โครง
กระดูกเขาคิดว่าเป็นผี เห็นโลงที่ใส่ศพจะมีศพหรือไม่ก็ตาม
เขาก็นึกว่าเป็นผี ชนที่สวดกระดาษบัตโลงก็มีผีอยู่ในใจของ
เขา เขาได้รับเอาผีในรูปต่าง ๆ มาใส่ไว้ในใจตั้งแต่สมัย
เขาเป็นเด็ก ๆ ใครเอามาใส่ไว้ในใจของเขา ไม่มีใครนอก

จากมารดาบิดาและพี่เลี้ยงเท่านั้น แต่เด็กบางคนเวลาเขา
ไปสวนพุทธธรรม เขาได้เห็นโคลงกระดุกเขาเฉย ๆ เขา
เข้าใกล้และจับต้องอย่างสบาย เขาไม่มีความกลัวแม่แต่
น้อย เพราะเขายังมิได้ถูกสอนให้สร้างภาพผืนในใจของ
เขา จึงไม่มีความกลัวในสิ่งที่บางคนเขากลัวกัน เด็กพวก
นี้เมื่อโตขึ้นก็คงเป็นเด็กที่กล้าหาญเป็นแน่ พ่อแม่ของเขา
ได้ทำถูกแล้ว ที่ไม่เอาอะไรที่ไม่ดีไม่งามไปฝังไว้ในใจของ
เขา แต่พ่อแม่ที่เขาใจผิด และเพราะความกลัวในสิ่งไม่
ควรแก่เด็กยังมีอยู่ไม่น้อย จึงใคร่ขอเตือนผู้ที่เป็นพ่อแม่
ทั้งหลายว่า พึงระวังในเรื่องนี้ให้มากเป็นพิเศษสักหน่อย
อย่าได้ทำอะไรในทางไม่เหมาะไม่ควรเป็นอันขาด อย่าเอา
ความขลัง ความกลัว ไม่ว่าประเภทใด ๆ มาไว้ในบ้าน
ของท่าน.

ถ้าท่านมีลูกที่ซุกซนชอบไปตรงโน้นตรงนี้ ท่านต้อง
หาทางป้องกันวิธีอื่นที่ดีกว่าการหลอกหลอนเขา เช่นท่านต้อง
การมิให้เด็กเข้าไปในห้องใดห้องหนึ่ง ท่านก็ควรปิดประตู
ห้องเสียให้มิดชิด อย่าให้มีอะไรเป็นสิ่งที่ล่อใจจูงใจให้เด็ก
อยากผู้อยากเห็น ถ้าหากเขาเข้าไปได้ และท่านเกรงว่า

เขาจะทำอะไรให้เสียหาย ก็อย่าได้แสดงอาการตกใจพูดจา
เอะอะโวยวายเลย เพราะการกระทำอย่างนั้น จะทำให้
เด็กของท่านตนเต้นโดยใช่เหตุ และเกิดความกลัวจนมากได้
เรื่องที่จะนำมาสนทนากัน ถ้าเป็นเรื่องคอขาดบาดตาย
เรื่องเล็กน้อยซับซ้อนอย่างใด ๆ แล้ว ก็อย่าได้พูดหรือสนทนา
ให้เด็กของท่านได้ยินได้ฟังเป็นอันขาด จงพยายามใช้เด็ก
ของท่านให้ทำอะไร ๆ ที่สมควร ในที่ทุกแห่งในบ้าน
ของท่าน วัตถุสิ่งของอันใดจะสร้างอารมณ์กลัวแก่เด็ก ขอ
ท่านจงแนะนำให้เด็กเข้าใจ ให้เขาได้คุ้นเคยกับสิ่งนั้นเสีย
เขาก็จะเห็นเป็นเรื่องธรรมดา ไม่ใช่สิ่งน่าหวาดกลัวแต่
อย่างใดเลย.

ในเวลากลางคืนเดือนมืด ๆ ท่านควรหัดลูกของท่านให้
คุ้นกับความมืดเสียบ้าง เช่นพาเขาเดินไปในความมืด ไป
นั่งสนทนากันในความมืด ให้เขาได้คุ้นเคยกับสิ่งแวดล้อม
แบบนั้น บุคคลใดเป็นคนฉลาดกลัวสิ่งที่ไม่ควรกลัว จงหา
ทางป้องกันอย่าให้ ลูก ของ ท่านได้ สัมผัส กับ คน แบบนั้น
เพราะถ้าไปสัมผัสกัน ความกลัว ก็อาจ ติด ต่อ มา ถึงเด็กของ
◎ความฉลาดกลัวเป็นบ่อเกิดของความเกียจคร้าน ขาดทั้งประโยชน์◎

ท่านได้โดยง่าย สัตว์บางชนิด เช่น กิ้งกือ ไล่เดือนเป็น
 สัตว์ที่น่าขยะแขยง ใครเห็นก็ทำอาการกลัวและรีบหนีไป
 เสีย ถ้าหากท่านทำอาการอย่างนั้นให้เด็กเห็น ก็จะเป็น
 ทางทำให้เด็กหวาดกลัวได้ง่าย จึงใคร่ขอแนะนำว่าอย่าได้
 ทำกริยาอาการที่น่ากลัวให้เด็กได้เห็นเป็นอันขาด อันตราย
 จะเกิดแก่ใจของเขาได้ ท่านรักลูกของท่านมากไม่ใช่หรือ
 ท่านไม่อยากจะเห็นลูกของท่านเป็นคนมีนิสัยขลาดกลัวไม่ใช่หรือ
 มีทางเดียวเท่านั้นที่ท่านจะทำได้คือ หาทางป้องกันอย่าให้ลูก
 ของท่านได้สร้างอาณาจักรของความกลัวไว้ในดวงใจของเขา.

ประเทศไทยเรากำลัง อยู่ในระยะ ของ การ สร้างชาติ
 สร้างประเทศ เมืองไทยด้อย การคนกล้าหาญ ไม่ต้องการคน
 ขลาด เพราะคนขาดเป็นคนอ่อนแอ ขาดการตัดสินใจ ทำ
 อะไรก็กลัว ไม่ค่อยก้าวหน้า ถ้าเรามีคนขลาดมากบ้านเมืองจะ
 ก้าวไปในทางดีไม่ได้ จึงขอให้ท่านช่วยกันสร้างกำลังของชาติ
 ไทยให้เข้มแข็ง ด้วยการเพาะปลูกความกล้าในทางที่ถูกในใจ
 ของเด็ก

คงมีบ้างในบางครั้งที่เด็กของท่านจะได้รับความรู้เกี่ยวกับผีมาจากคนเฒ่า ๆ ที่เชื่ออะไรไม่เจ้าเรื่อง ถ้าท่านทราบแล้วขออย่าได้นิ่งเฉย โดยคิดว่ามันเป็นเรื่องเล็กน้อยเป็นอันขาด. จงอธิบายเหตุผลให้เขาเข้าใจว่าเรื่องที่น่ามาเล่ากันนั้น เป็นนิยายที่ผูกขึ้นเล่ากันสนุก ๆ เท่านั้น หาได้มีความจริงแท้ไม่ ผีจริง ๆ นั้นไม่มีดอก มีแต่ผีหลอก ๆ อย่างที่มอยู่ในนิทานเท่านั้น ถ้าหากผมจริงพ่อแม่มียุมากถึงปานนั้นแล้ว ก็คงได้พบเห็นผีบางเป็นแน่ พระสงฆ์บางรูปท่านไปอยู่ในป่าช้า ท่านก็บอกว่าไม่เคยเห็นผี อย่าไปยึดถือมันเลย หัดพูดให้เด็กฟังเสียบ้าง บางทีผีเสียงดังขึ้นในบ้าน เด็กไม่เข้าใจเรื่องก็อาจตกใจและนึกว่ามีผีหลอก จงบอกให้เขารู้ว่ามันเป็นเสียงของตุ๊กแก ของหนู ที่วิ่งไปวิ่งมาเท่านั้น บ้านบางหลังทำแล้วใหม่ ๆ มีเสียงดังบ่อย ๆ คนไม่รู้อาจกลัวนึกว่ามีผีหลอก ความจริงมันเป็นเสียงของไม้ทขยายตัวในเวลาร้อน และหดตัวในเวลาเย็นเข้า จึงเกิดเสียงดังปังปังออกมา.

สะพานเหล็กใหญ่ ๆ เช่นสะพานพระรามหก ถ้าใคร
 ไปอยู่ใกล้ ๆ ในเวลาแดดร้อนจัด มีเสียงดังตึง คล้ายระเบิด
 คนกลัวผก่นกลัวหลอก ความจริงเสียงเหล็กที่ถูกความ
 ร้อน แล้วยายตัวดังออกมาเท่านั้น กลางคืนบางทีมีแสง
 แปลก ๆ เป็นปรากฏการณ์ในท่าฟ้า ถ้าเด็กของท่านได้
 เห็น จงอธิบายให้เขาฟังเสียว่ามันเป็นอะไร อย่าไปบอก
 เขาว่าเป็นผีพุ่งไต้เป็นอันขาด หรืออย่าไปบอกว่าเป็นกระสือ
 เป็นอันขาด เดียวมันจะเข้าไปอยู่ในใจของเด็กอีก การ
 ให้เหตุผลแก่เด็กเท่านั้นจะทำให้เด็กของท่าน มีปัญญามาก
 ชื่น และขจัดความหลงผิดต่าง ๆ ให้หายไป จงอย่าได้เข้า
 ใจผิดไปว่า การหลอกหลอนเด็กให้กลัวเป็นเรื่องสนุกเลย
 ตัวผู้หลอกอาจสนุก แต่เด็กทุกชนิด ซ้ำทำให้มันเสียเป็น
 คนฉลาดกลัวไปด้วย ความฉลาดกลัวในสิ่งไม่ควรกลัว เป็น
 ภัยแก่นาคตของเด็กอย่างมหันต์ จึงขอให้ท่านระมัดระวัง
 ให้จงหนัก.

ความ ขลาดกลัวใน สิ่งไม่ควร ขลาด กลัวเป็น สิ่งไม่ดี
 ให้โทษแก่เด็กมาก จึงเป็นเรื่องที่ควรหาทางป้องกันและ
 ทำลายเสีย แต่ความกลัวเกรงเป็นความดี มีประโยชน์แก่

เด็กมาก พ่อแม่ต้องคอยสังเกตอาการกิริยาของเด็ก ๆ ไว้เสมอ ให้ทราบว่าเขามีความฉลาดกลัหรือมีความกลัวเกรง และต้องหาทางกำจัดความฉลาดกลัวในเรื่องไม่ควร สร้างกลัวเกรงให้เกิดแก่เขา เพราะความกลัวเกรงเป็นแนวทางสร้างสรรค์ชีวิตให้ก้าวหน้า เช่นเขาเป็นคนกลัวเกรงต่อมารดาบิดา เขาไม่กล้าทำสิ่งใดอันเป็นการขัดขืนคำสั่งสอนของท่าน เขาเป็นเด็กเชื่อถ้อยฟังคำ เป็นเด็กว่านอนสอนง่าย ไม่ลำบากแก่การปกครอง ความหนักใจของท่านพ่อแม่ก็ไม่มี ถ้าเขาโตพอไปโรงเรียนได้ เขาก็มีนิสัยเกรงกลัวต่อครูอาจารย์ สะดวกในการสั่งสอน ให้มีความรู้ ความฉลาด เป็นนักเรียนที่ดีของโรงเรียน เมื่อเขาโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ ก็มีความเกรงกลัวต่อกฎหมายของบ้านเมือง ไม่กล้าทำสิ่งใดอันเป็นการผิดต่อกฎหมาย กลายเป็นพลเมืองดีของชาติ เขานับถือศาสนาใดก็มีความเคารพยำเกรงต่อธรรมะในศาสนานั้น เป็นศาสนิกที่ดีมีประโยชน์แก่ชาติต่อไป.

พ่อแม่ทุกคู่จึงควรถือหลักเกณฑ์ไว้ในใจ ท่านมีลูก
ก็ใคร่ให้ลูกของท่านเป็นคนดี เป็นคนก้าวหน้า เป็นคนมี
ใจหนักแน่น เมื่อโตเป็นผู้ใหญ่ก็สามารถพึ่งตัวของตัวเอง
ได้ แต่เด็กจะเป็นอย่างไรในอนาคต มารดาบิดาเป็นผู้ลิขิต
ความเป็นอยู่ให้แกเขา ถ้าท่านทำถูกก็หวังได้ว่าลูกของ
ท่านจักเป็นคนดีมีหน้าตา ถ้าท่านทำผิดเรื่องก็จะไปกัน
ใหญ่ ขออย่าให้ลูกของท่านต้องดิโทษท่านในภายหน้าว่า
เพราะพ่อแม่เราไม่แนะนำตักเตือน จึงได้กลายมาเป็นคน
อย่างนี้ อันเป็นเรื่องไม่เหมาะโดยประการทั้งปวง สำหรับ
ในบทที่ท่านจงจำหลักไว้ง่าย ๆ ดังต่อไปนี้:—

๑. อย่าพูดจาหลอกหลอนเด็กของท่าน ไม่ว่า
ในกรณีใด ๆ
๒. จงให้เหตุผลในเรื่องที่เด็กยังไม่เข้าใจให้
เขาเข้าใจชัดเจน
๓. อย่าให้ลูกของท่านได้อยู่กับคนโง่ ๆ ที่นำ
ของมาหลอกเด็กของท่าน

๔. ถ้าลูกของท่านไปรับอะไรมา และจะทำให้
เขาขาดกลัว จงพยายามล้างสมองของ
เขาด้วยการพูดความจริงให้เขาฟัง
๕. อย่า เบื่อในการ ที่จะ ตอบปัญหา ของ เด็กที่
ชอบถามจุกจิก
๖. อย่าสนทนาเรื่อง ที่น่าหวาดเสียวให้เด็กของ
ท่านได้ยิน
๗. จงพาเด็กของท่านไปอยู่ในสถานที่อันทำให้
เกิดความสงบวังเวงบ้าง
๘. จงพยายามให้เขาหลับนอนตามลำพัง เพื่อ
ให้เขาห่างจากผู้ใหญ่บ้าง เมื่อเขาเติบโต
พอควรแล้ว
๙. ภาพเขียนและวัตถุใด ๆ ที่ทำให้เกิดความ
กลัว ต้องให้เด็กเข้าใจว่ามันเป็นอะไรกัน
แน่ Δ

